

בעזרת השם יתברך

מי שלומד בכל יום ארנ שלשת
הלמודים האלו, בונה לעצמו

בי"ת נצחי

זוה מרו שהו'ף לפניו ק'עז'מי
עז'מים ולנצח נצחים (אשר בחל')

למוד יומי

ב'בלי י'רושלמי ת'וספתא
בעריכה מפארת מוקדת ומפסקת

פרשת יתרו תשפ"ה

היכל הקודש ברסלב

181 Huschke Road, Liberty NY 12747

היכל הקודש

כארא פארק

1415 55th Street
Brooklyn NY 11219
347.760.5924

היכל הקודש

קרית יואל

8 Premishlan Way.
Monroe NY 10950
845.243.0563

היכל הקודש

מאנסי

34 Union Rd.
Spring Valley, NY 10977
845.445.9314

היכל הקודש

בני ברק

רחוב ירושלים 2
052.760.5715

היכל הקודש

וויליאמסבורג

27 Skillman Street
Brooklyn NY 11205
718.384.1652

היכל הקודש

קרית יואל

8 Hayes Ct.
Monroe NY 10950
845.467.5299

היכל הקודש

בלומינגטאון

24 Merriewold LN S
Monroe NY 10950
845.238.0804

היכל הקודש

ירושלים

רחוב רבי נחמן מברסלב 15
054.845.6150

צו הערן די

הערליכע שיעורים

פונעם ראש ישיבה שליט"א
רופט:

קול ברסלב

212.444.9191

חיזוק פאר די אידישע שטוב

212.444.9169

ג'דפס ע"י

קרן הדפסה
היכל הקודש

2623 State Route 52
Liberty, NY 12754

718.387.2691

www.BreslevCenter.com

סנהדרין, ארבע מיתות – פרק שביעי דף רך עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזליץ)" תוספות

הבא על אביו חיבי ב, הבא על אחיו חיבי ב, חימה דלא תני לזו בכלל ל"ז כריתות כיון דא עיבדי בהדיה חיבי כלל באת אחת ואחת ויהושלמי פרק לה בפרקא ומשני כל שום זכר אחר.

לומר לך זו היא כלתו זו היא אשת בנו, היא דהדר בחבה לחיבי עליה לא לזר מיתה כדפ"ה וא"ת אודהר שמענו עונש לארץ מיתה מגזיל לזעלו איצטריך קרא לעונש ואודהר דאשת אב לארץ מיתה ויל דנפ"ל מגזיש דרמיהם מאשת אב דענש לארץ מיתה כמבחי"ם.

הבא על הזכר ועל הבתמה, הוא דלא קתני והביא בתמה עלי משום דלא כתיב בהדיא אלא מדרשא הוא דלא קתני והביא זכר עליו אף על גב דכתבי בהדיא ענינים מות וימות (ויקרא כ) איכא למימר דלישני דקרא נקט דכתבי (ש ח) ואת זכר לא תשבע עונש

אזינו אמה אומרת אשת אביו, או אינו אלא אשת אביו ממש. נאמר כאן 'ערוה אביו לא תגלה', ונאמר להלן 'ערוה אביו גלה', מה להלן, באישה הכתוב מדבר. אף כאן, באישה הכתוב מדבר. ומשמע בין אשת אביו שהיא אמו, ובין אשת אביו שאינה אמו. אמו שאינה אשת אביו, מניין. תלמוד לומר, 'ערוה אביו לא תגלה'. אין לי אלא באוהרה, שעשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו, כאמו שהיא אשת אביו. עונש מניין. נאמר כאן 'ערוה אביו לא תגלה', ונאמר להלן 'ערוה אביו גלה'. מה באוהרה, עשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו. אף בעונש עשה הכתוב אמו שאינה אשת אביו כאמו שהיא אשת אביו. 'אמך היא', משום אמו אתה מתייבז ואי אתה מתייבז משום אשת אב. ורגנך, 'ערוה אביו' ממש, האי מ'ואת זכר' נפקא. לחיבי עליו שמים, כדכרבי יהודה. דאמר רב יהודה, זכרי תפא על אביו, תיב שמים. תפא על אחי אביו, תיב שמים. אמר רבא, מסתברא מילתא דרב יהודה, בישראל, בשוגג ובקרנן. בתרי דקאמר 'כרי', לישנא משליא הוא. דאי סלקא דעתך, זכרי ממש, דינו מאי ניהו, סקליה. ובהו קמלי מילת ליה. תניא נמי הכי, תפא על אביו, תיב שמים. תיב על אחי אביו, דאביו, דלא כרבי יהודה. ואיכא דאמרי, אפילו תימא רבי יהודה, ומייתי לה בקל וזומרי מאחי אביו. וקח אחי אביו, דקדוקיה דאביו הוא, תיב שמים. אביו, לא פל שפן. וקמפליגי בפלוגתא דאביו ורבא, מר סבר עונשין מן תדין, וזר סבר אין עונשין מן תדין. ורגנך, אוהרה לאשת אביו, מנא להו. נפקא להו מ'ערוה אשת אביו לא תגלה'. ורבי יהודה, ההוא מופעי ליה לאוהרה לאשת אביו לאחר מיתה. ורגנך, ההוא מסיפא דקרא נפקא 'ערוה אביו היא'. ורבי יהודה, ההוא מופעי ליה, משום אשת אב אתה מתייבז ואי אתה מתייבז משום אשת איש. והאנן תנן, תפא על אשת אב, חיבי עליה משום אשת אב ומשום אשת איש, בין בחיי אביו בין לאחר מיתת אביו, ולא פליגי רבי יהודה. אמר אביי, פליגי בגרייתא. ורגנך, עונש דאשת אביו לאחר מיתה, מנא להו. בשלמא לרבי יהודה, מיייתי לה בגרוה שוה. אמאי רבנך מנא להו. אמרי לה, ההוא 'ערוה אביו גלה' דמפיק לה רבי יהודה לגרוה שוה, מנא להו. אמאי רבנך מנא להו. עונש דאשת אביו לאחר מיתה. ורגנך, עונש לאמו שהינה אשת אביו, מנא רב שמיא בריה דרב אדי, אמר קרא 'אשת אביו' גשאה אתה לאמו שאינה אשת אביו, כאמו שהיא אשת אביו: תפא על פלוני כו'. ולחיבי נמי, משום אשת בנו. אמר אביי, פתח הכתוב בכלתו וסיים באשת בנו, לומר לך, זו היא פלתו זו היא אשת בנו: משנה תפא על תזכור, ועל תבהמה, והאשה המביאה את הבהמה, בסקילה. אם אדם הטא, בהמה מה הטאה. אלא, לפי שבאה לאדם תקלה על ידה, לפיכך אמר הכתוב תסקל. דבר אחר, שלא תהא בהמה עוברת בשוק ויאמרו זו היא שנסקל פלוני על ידה: נמרא זכר, מנא לך דתנו רבנן, 'איש פרט לקטן, 'איש ישעב את זכר', בין גדול בין קטן. מ'משכבי אישה', מגיד לך הכתוב שישני משכבות באשה. אמר רבי ישמעאל, תרי זה פא ללמוד ונמצא למד. 'מות וימות', בסקילה. אתה אומר בסקילה, או אינו אלא באחת מכל מיתות האמורות בתורה. נאמר כאן 'דמיהם בס', ונאמר באוב וידעוני 'דמיהם בס', מה להלן בסקילה, אף כאן בסקילה. עונש

קטן כגון בן חמש שנים ויום אחד דבינתי ביאה ולא (בני) עושין הוא ומחיבי נשכבו: משכבי אשה. שתי משכבות יש באשה שוק זה לזה לחיבי בכל עריות מדרכה ושלא כדרכה: ח"ו בא ללמד. למד. למשכב זכור לא איצטריך קרא דרשתיא לך דכל שאל כדרכו הוא אלא האי משכבי לאשמועינן אתא דהבא על אשה בין כדרכה בין שלא כדרכה חיבי

תניא כוותיה. בורות בהינים דסות ספרא ר' יהודה דערוה אביו לרבי יהודה זו אשת אביו ואית ליה גזירה שיהי למולף מיניה עונש לאמו שאינה אשת אביו ואייתר ליה אמך היא להאי דרשה: ת"ל ערוה אביו גלה. ומשמעות לא משמע אנוסה דהאי לא ערוה אביו היא אלא נופתה הוא לגזירה שיה כדדרשי בסופה ומזהיר תיפוק לו עונש לאמו אנוסה כדמפרש בסופה מה להלן באישה כותבת מדבר. דהא רישא דקרא איש אשר ישכב את אשת אביו כתיב ומשמע בין אשת אביו וכו' חיבי עליה משום אב עד דאתי אמך היא דסופה ומיעטה ואוקמה לרישא דקרא על כדריך באשת אביו שאינה אמה בעונש מניין. היינו קו דאתחיל בה לעיל ושבכח אבך היא. אירשא דקרא מותר לאפוקי ממשמעותיה והכא דאשת אביו הרייא מאמו אינו חיבי עליה משום אשת אב לא אלא משום אב: ערוה אביו פמש אבל אשת אב לא רמזיא הכא הלכך לא אתיא אמך היא למעוטי ולדרשה אחרתנא אתא כדלוקמך. נברי הבא על אביו. מפרש ליה רבא דבישראל קאמר והא דנקט נברי לישנא מנעליא: חיבי שמים. מואת זכר וערוה אביו: על אחי אביו. מואת זכר וערוה אביו אביו לא תגלה דמשמע ליה ממש בשוגג ולקרי, דכיון דאיכא בני אחי חלוק הטאות בנייהם אינו' דברת אחת היא דנפקא לן במסכת כותב באלו חן הלוקין רף (ז) ברישאי דירשקא אחותו ויתירא חלקל כרת למפטס וסך דכתיב ביה שני לאוין וכרת אתה ויהי כלל שני לאוין וכרת אחת: דינו מאי ניהו קמלא. ואפילו שוגג דקאמר לקמן (קין גז) בהאי דירשקא אוהרה שלים זו היא מיתותיה: דלא כרבי יהודה. דהא לא משמע ערוה אביו ממש דרתיא גזירה שוה ואפקיחה ממשמעותיה: מנא אבי. אביה הואי ומשמע ליה ממש דכתיב בגופיה אל אשתו אל תקר: פלוגתא דאבי ורבא בעונשין מן חרין באלו חן הנרשפי: ואי אתה מתייבז משום אשת איש. רבין דרמדיח עליה רישא דקרא משום אשת אב משמע בני אשת איש ואתא היא אפקידה ורגנך עונש באשת אב לאחר מיתה מנא להו. אבל אוהרה כותב בה כדדרשינן מדרשה למר לומר: בשלמא לרבי יהודה. ידלף עונש מאוהרה בגזירה שוה מיייתי ליה נמי בגזירה שוה אלא לרבנן מנא להו: ערוה אביו גלה. גבי עונש כתיב: עונש באמו לא כתיב אלא באשת אב דכתיב: אמך היא. בהיותה היא כל צדדן שוק בה בין שהיא אשת אב כן שאינה אשת אביה ותייבי נמי משום אשת בנו. דהא שני לאוין רשני שמות חן ערוה כלתך לא תגלה אשת בך (גז) לא תגלה ערותה (ויקרא ח) וסיים באשת בני. דכתיב היא ומשמע היא מאוהרה ברישא דקרא והאי דהדר ובתביה לחיבי עליה אף לאחר מיתה: 'מתני' תתלה. מכשול עון. נמי איש ישכב את זכר. מולא כתיב איש אל חלק בנושכים בין גדול בין קטן לתחייב השוכב עליה ואשמעינן אלא בענין תרויהו בני עונשין ומינה נמי ליפין דאי הוה נשכב גדול ושוכב קטן כגון בן חמש שנים ויום אחד דבינתי ביאה ולא (בני) עושין הוא ומחיבי נשכבו: משכבי אשה. שתי משכבות יש באשה שוק זה לזה לחיבי בכל עריות מדרכה ושלא כדרכה: ח"ו בא ללמד. למד. למשכב זכור לא איצטריך קרא דרשתיא לך דכל שאל כדרכו הוא אלא האי משכבי לאשמועינן אתא דהבא על אשה בין כדרכה בין שלא כדרכה חיבי

עונשו שמענו אזרדה מניין. ומדך גיש דרדימהם אם לא שמעו ליה לאפקי מיה להלן
עשה והיה: עשו כתובות הגויים. בני זכור נחא דילף שפיר משום דכתיב
בהו תועבה בגופיה אבל בהמה לא כתיב תועבה בגופיה ואי כפי' דכתיב בפרשת
עירות כי את כל התועבות אם כן כל עירות נמי לחייב שתיים משום אל יזדה קדש

ומשום לאו דגופייה ויש לפרש משום דבחר
זכור כתיב בל תעשה לו מוסף על בנין ראשון
וכאלו כתיב תועבה בגופייה:
הבא על הזכור והביא זכר עליו. אי' ג' דבריש
כריות (ד' ג') בני קרא לחלק על
אחרות שהיא אחת אביו ואחת אמו הבא חייב
לר' ישמעאל ב' כיון שזון ב' ביאות אי' ג' דליבא
קרא לחלק אל נמי סוגיא דהבא כרבי אלעזר
דאמר התם (ד' ג') כי' ב' שאתה מרוב בנין לאין
וברת אחת חלק הטאות בנייהו דלאוין
מתלקין:
ואפקיה רחמנא לנשכב בלשון שוכב. לר'
אבהו הא אפקיה רחמנא לנשכב בלשון
שוכב אינטיך כדבררשין בפרק קמא (דף טו.)
דחאו ובהמתו כ"ב'
הנרבע לזכר ונרבע לבהמה. אף על גב
דעפות מוחלקים לא מחייב רבי
ישמעאל אלא אחת ובהי' ה' גישים נרות דפרק
אמרו לו (כריתות דף טו.) 'ה' שפחות הרופות
דפרק ר' מתיאסר בפרת (שם דף טו.) דמחייב על
כל אחת ואחת משום דרדישין (שם) ואשה
בלק על כל אשה ואשה ויהי שפחה לחייב
דכל על שפחה ושפחה
אדרבה

וגו' דתני רבי ישמעאל. רבי עקיבא אומר, אינו צריך. הרי הוא אומר 'לא תתן שִׁבְכָתְךָ
לחייב שתיים. תבא על הזכור, והביא יתוך זכר. אמר רבי אבהו, לדברי רבי ישמעאל,
אחת, לא תשכב לא תשכב, תבא חייב. תבא על הזכור והביא יתוך זכר, אמר רבי אבהו,
לדברי רבי ישמעאל, חייב שתיים. תבא מלא תתן שִׁבְכָתְךָ, ותבא מלא יתיה קדש'. לדברי
רבי עקיבא, אינו חייב אלא אחת, שִׁבְכָתְךָ ושִׁבְכָתְךָ, תבא חייב. אמר, אפילו לדברי
רבי ישמעאל נמי, אינו חייב אלא אחת, דכי פתיב 'לא יתיה קדש', גבירי פתיב. אלא לדברי
ישמעאל, אזהרה לנשכב, מנא ליה. נפקא ליה מ'כל שוכב עם בהמה מות יומת', אם אינו ענין
לשוכב, תנייהו ענין לנשכב. ואפקיה רחמנא לנשכב, בלשון שוכב. מה שוכב ענין והזהיר, אף
נשכב ענין והזהיר. הנרבע לזכר, והנרבע לבהמה, אמר רבי אבהו, לדברי רבי עקיבא, חייב
שתיים, תבא, מלא תשכב, ותבא מלא תתן שִׁבְכָתְךָ'. לדברי רבי ישמעאל, אינו חייב אלא
אחת, אידו ואידו 'לא יתיה קדש' הוא. אפיו אפילו לדברי רבי ישמעאל נמי, חייב שתיים,
דכתיב 'כל שוכב עם בהמה מות יומת', אם אינו ענין לשוכב, תנייהו ענין לנשכב. ואפקיה
רחמנא לנשכב בלשון שוכב. מה שוכב ענין והזהיר, אף נשכב ענין והזהיר. וכל תבא על
הזכור והביא זכר עליו, תבא על הבהמה והביא בהמה עליו, בין לדברי אבהו בין לאפיו, לדברי
ישמעאל, חייב שלש. לדברי עקיבא, חייב שתיים. תני רבנן, זכור, לא עשו בו קטן פגול. בהמה,
עשו בה קטנה פגולה. מאי, לא עשו בו קטן פגול. אמר רב, לא עשו ביאת פחות מן תשע
שנים, כגון תשע שנים. ושמאל אמר, לא עשו ביאת פחות מן שלש שנים, כגון שלש שנים.
כמאן קמפליג? רב סבר, כל דאיתיה בשוכב, איתיה בנשכב. וכל דליתיה בשוכב, ליתיה
בנשכב. ושמאל סבר, מ'שכב אישה' פתיב. תנא פוותריה דרב, וזכר כן תשע שנים ויום אחד
הבא

וגם קדש היה באיין. מה קדש האמור כן לא בתועבה ולא בלא יזדה קדש יש
בתועבה והדר גמריין תועבה האמור כלא יזדה קדש מתועבה ואמר משכב
זכור דכתיב אשר ישכב את זכר משכבי אשה תועבה עשו שנייה דמיהם עם מה
תועבה האמור שם אף נשכב במשמע; וגם קדש היה באיין. לשון זנות דכתיב:

כתובות הגויים ומשכב זכור תשכב; ואמר
אל תשכב. קרי ריבא בני לא תשכב; ואמר
להלן בפסות. דכתיב וסקלתו באבנים:
לנשכב שניין. זכור שרביע בלמה: אזהרה
מניין. שוכב בהדיא כתיב וכל בהמה לא
תתן שכבתך אבל נשכב בזכר לא כתיב:
בתועבות הגויים. היא נמי מתועבותיהם היא
דכתיב בפרשת ערוות (ויקרא יז) כי את כל
התועבות האלה עשו אשר הארץ: **הבא על**
הזכור והביא זכר עליו. בתלעם אחת: חייב
שתיים. לשני לאוין הם המרתי קראי אתו
לפיקר חלקו חטאות בנייהם והביא זכר עליו
גרטיין ולא גרטיין זכור דלא מקרי זכור אלא
נקב ומשכב: לדברי ר' עקיבא מנין חייב
אלא אחת. דכיון דמחז קרא נפקי אין חלק
חטאות בנייהם: דכי כתיב 'לא יתיה קדש'.
בנות דגברי כתיב אבל לבהמה אין נזות
כדלפנין ביבמות (דף נט.) קדשות וזהו ומדך
כלב ולא שייך בה לשון קדשות ודא דתנייה
נחא לעיל אל יתיה קדש לרומא דמלתא
אבל עיקר אזהרה לאו מחתם: **אלא מנא** לן
נפקא ליה ככל שוכב. דאפקיה לעונש
לנשכב בלשון שוכב. אפיו לדברי רבי עקיבא
לאזהרה הלכך אזהרה לשוכב ונשכב מלאו
דלא תתן שכבתך הוא דח' דמשמתייה ודך
מדאיתקש לחבריה וכיון דדח' לאו לחריזיהו
אין חלק חטאות בנייהם: **אמרי** אף
לדברי ר' ישמעאל חייב שתיים. דכי כתיב
לא יתיה קדש בגיבוי הוא דכתיב כדאמרינן
לעיל ונרבע לבהמה לא מניה ליתיה אלא
מדאפקיה בלשון שוכב ואיבא לאו דלא תתן
שכבתך בין לדברי אבהו בין לאפיו
ישמעאל חייב שלש. לדברי אבהו בא על
הזכור מלא תשכב הביא זכר עליו מלא
יזדה קדש בא על הבהמה מלא תתן שכבתך
אבל שתיים ברבימה אל מחייב בדיח'
הביא זכר עליו דמחז קרא נפקי ולאביי בא
על הזכור והביאו עליו תנייהו ואת זכר
התשכב ולא יתיה קדש בא על הבהמה
ואיבא עליו מלא תתן שכבתך אבל משום
נרבע לבהמה לא מחייב דכיון דחזיקי נרבע
מחייב וכל שוכב עם בהמה מדאפקיה
רחמנא בלשון שוכב לא מחייב אלא אחת
תני טעמא חלוקין בלאוין. וזכור לא עשה בו
קטן פגול. כנשכב מיידי וזכור אמר לחייב
שוכב כדאמרינן לעיל אשר ישכב את זכר
בין גדול בין קטן ואשמעינן הבא דלאו כל
קטני קאמר אלא ליתא בנשמתין אין בני עונשין
לחייב שוכבו אבל גדול קצת בעיני ולקמן
פרקי מאי היא: בתמה עשה בה נזילה
בפגמה. לחייב את הרובעה: **מאי לא עשו** בו
קטן פגול. איתוהו קטן פגור שוכבו ואיתו

דקריה ליה גדול לחייב שוכבו דהא פשיט לן דלאו גדול ממש זכר עונשין בעי דהא את זכר כתיב בין גדול בין קטן. **לא עשו** בו ביאת פחות מן תשע וכו'. אם בא
על פחות מן תשע טעור ולקמן מפרש עמאי: רב סבר. איתא ואזהרת נשכב משוכב אחא דר' עקיבא כל דליתיה שוכב ליתיה נשכב ויחייב שוכב פחות מן תשע זכר
על הזכור גדול בין קטן עונשין ואיתא אחא דר' עקיבא דכאמרינן במסכת נדה (דף טו.) לקמן מיתיה ל' שנים ויום אחד הביא על בהמה וכו'.
הלכך נשכב פחות מן ט' נמי אינו מחייב את שוכבו: ושמאל סבר משכבי אשה כתיב. בזכר ואשה כו' שנים ראויה לביאה ומחייב שוכבו מיתה זכור נשכב נמי
לש: תניא נמי הכי וכו'. כל תשע שנים ויום אחד זכור וזכר את פחות מן אל הזכור ונשכב קאמר דאילו שוכב לא קאמר זכור ועוד אי בשוכב קאמר ולחייב את
ונשכב גדול קאמר מאי שנא זכור דנקט כל עירות נמי לא נחייבו על ידי ביאת קטן פחות מן תשע.

1 עליה משום א"י פ"ה אם קבל אביה קדושין וקשה מסיפא שמעי' לה דחני
2 בא עליה אחר מני עריות דדייקין מנה אפילו בהמה ועוד ב"ק קדושין
3 (דף י' ושם) דבעי למפיש דביאה ארוסין עשה ולא נשואין עשה מדרתני מתקדשת
4 בביתא ותר הכי קתני נשאת וממאי דלמא נשאת אקדושי כפי אפי' כמו דחייבין עליה
5 משום א"י ויל' דכולה אקדושי בביתא דירשא

6 קאי ומשום בא עליה אמר קתא אימריבא ליה
7 דלא תימא קתא מדרבנן כמו בן שבע דסיפא
8 דלא קני מאדווי' כמאמר בעלמא
9 כריאותי בשליטי האשה רבה (יבמות דף ע"ג)
10 ומדוד קשה דלקמן ב"ב פ' סוור (דף ט"ז) דייק
11 מהבא והולכת ברני בשפות אחר הרוב מדרתני
12 דחייבין עליה משום א"י וממאי דאמאי דירמא
13 אילנותי האי מרשעא דרבי לא קדיש האי
14 אפילו הראשון ארעטא דרבי קדיש הי'נ
15 למפיש קתא דרבי' אילנותי לאו בת רובם
16 היא וממאי לא פריך הי'נ' לא דארעטא דרבי' לא
17 מייבם ויל' דנקט ארעטא דרבי' לא קדיש משום
18 דפריך עליה גם מסיפא רבא עליה אחר מכל
19 עריות ומאן דמשני דחייבין עליה בקרבן לא
20 אסוק ארעטא מסיפא ובהר הכי פריך ומשני
21 דקבלה עליה מכל מקום הווא דאי'א
22 כרענן רבא ראשון עליה בקרבן א"י' דקבל עליה
23 הדיבם אל הראשון אל תמנא אילנותי התקדש
24 לו מ"מ בביתא ורבי'א פירש דנקט דחייבין
25 עליה משום אשת איש והיה לכל עריות כד'
26 לאשמעיהו משחמת סיפא אפילו בהמה דמנסי
27 נגידא לאו דהו' משעתי כמנא דרעה אמרנין ס'
28 בהמה לא חשיב ביהוה ביאה תדע דגבי בן ט'
29 דקתני ואם בא על אחת מכל עריות אפי' קתני
30 בהמה בהדיא ופוסל' את הבהמה ונסקלת על
31 ידו ונזיח' לפירושו דלא קתני בגי כקשה ופוסלת
32 את הבהמה ונסקלת על ידו

33 **נשאת** לבחן. אבל פוחתה מנב' ג' לא אכלה
34 א"י' לביבא מנשתי לשיטלא ע"י
35 לסמפן דהא נישאת כיון דלאו בת ביאה היא
36 דחורת לבית אביה ולא בריק' לה ועוד דכיון
37 דנשאת ומתקדשת בביתא קאי מדקדוש ב"ק
38 קדושין (דף י') אם בן פחות מנב' ג' דקדוש
39 ביאה דידה לאו קדושי נשואין נמי לא מהני
40 **ואינו** מאביל. פי' כקונן אם היה כיון וב'
41 עליה לשם קדושין אינו מאביל וקשה
42 דהא זה תלוי בביתא אלא משום קדושין קטן
43 לאו קדושין וי' לפיש דאיקו מאביל ביבמות
44 קתני א"פ שיעוריה ועמדתה
45 **ואינו** נותן טו עד שיגדלו. מהגדול לאחד לא
46 סגי ליה בגט דביאת בן ט' כמאמר
47 שיהיה רבנן וירביהו טו למאמר' תלמידיה ליקות
48 אלא כשיגדלו יביעל ויתן טו הכי מפרש ב"ב
49 רישא דופן (נדה דף מה.)

1 ח"ג א"י סיפא תקלה וקלון ורשאי' הוא קמ"ל וכו'. **סיפא**. ודאי תרידו איבא ואימא
2 לך דכולה מחני' בישראל קא מיידי' ואשמועינן רישא דאע"ג דליבא אלא דהא
3 קלון בלא תקלה כגון ישראל שוגג כסבור מותר דאיבא קלון שגגה עצמו ברבר
4 מנגנה ותקלה ליבא ומאי תקלה דקתני שבתא לאותה תקלה ע"י ו' תקלה קלון קאמר

5 **מדיסיפא תקלה וקלון**, רישא תקלה בלא קלון. והכי
6 **דמי**, עובר פוכבים הבא על הבהמה. לא, סיפא,
7 **תקלה וקלון**, רישא, הא קא משמע לך, דאפילו קלון
8 בלא תקלה, נמי מוחייבי. והכי דמי, ישראל הבא
9 על הבהמה בשוגג, וכדכרעי רב המנונא, דכרעי רב
10 המנונא, ישראל הבא על הבהמה בשוגג, מהו. תקלה
11 קלון פנינו, והכא, קלון איפא, תקלה ליבא. או
12 דלימא, קלון אף על פי שאין תקלה. אמר רב יוסף,
13 תא שבע, בת שלש שנים ויום אחד, מתקדשת
14 בביתא. ואם בא עליה נכס, קנאה. ותיבוי עליה
15 משום אשת איש. וממנא את בועלה, לטמא משכב
16 תחתון פעליו. ניסת לבחן, אוכלת בתרומה. פא
17 עליה אחר מן הפסולים, פסלה מן הפהונה. ואם פא
18 עליה אחר מכל העריות האמורות בתורה, מופתין
19 על ידה, והיא פטורה. אחר מכל עריות ואפילו
20 בהמה, והא הכא, דקלון איפא, תקלה ליבא, וקתני
21 מופתין על ידה. פיון דמיוד הוא, תקלה נמי איפא,
22 ורמנא הוא דחם עליה. עליה דידה חם, אבהמה
23 לא חם. אמר רבא, תא שבע, בן תשע שנים ויום
24 אחד, הבא על יבמתו, קנאה, ואינו נותן גט עד
25 שיתגדלו וממנא פנייה, לטמא משכב תחתון מעל גביו
26 פוסל ואינו מאביל. ופוסל את הבהמה מעל גביו
27 הפהונה, ונסקלת על ידו. ואם פא על אחת מכל
28 העריות האמורות בתורה, מופתין על ידו. והא
29 הכא, קלון איפא, תקלה ליבא, וקתני נסקלת על
30 ידו. פיון דמיוד הוא, תקלה נמי איפא, ורמנא
31 הוא דחם עליו. עליה דידה חם ורמנא, אבהמה
32 לא חם ורמנא. תא שבע, דבר אחר, שלא תהא
33 בהמה עוברת בשוק ויאמרו זו היא שגסקל פלני
34 על ידה. מאי קלון, לאו מדיסיפא תקלה וקלון, רישא קלון
35 **תקלה**, והכי דמי, ישראל הבא על הבהמה
36 בשוגג. לא, סיפא תקלה וקלון, רישא תקלה בלא
37 קלון. והכי דמי, עובר פוכבים הבא על הבהמה,
38 וכדכרעי מביה מרב ששת: **מהנה המנה**, אינו
39 חייב עד שישפיש השם. אמר רבי יהושע בן קרחה,
40 ארנה

1 ח"ג א"י סיפא תקלה וקלון ורשאי' הוא קמ"ל וכו'. **סיפא**. ודאי תרידו איבא ואימא
2 לך דכולה מחני' בישראל קא מיידי' ואשמועינן רישא דאע"ג דליבא אלא דהא
3 קלון בלא תקלה כגון ישראל שוגג כסבור מותר דאיבא קלון שגגה עצמו ברבר
4 מנגנה ותקלה ליבא ומאי תקלה דקתני שבתא לאותה תקלה ע"י ו' תקלה קלון קאמר
5 **מדיסיפא תקלה וקלון**, רישא תקלה בלא קלון. והכי
6 **דמי**, עובר פוכבים הבא על הבהמה. לא, סיפא,
7 **תקלה וקלון**, רישא, הא קא משמע לך, דאפילו קלון
8 בלא תקלה, נמי מוחייבי. והכי דמי, ישראל הבא
9 על הבהמה בשוגג, וכדכרעי רב המנונא, דכרעי רב
10 המנונא, ישראל הבא על הבהמה בשוגג, מהו. תקלה
11 קלון פנינו, והכא, קלון איפא, תקלה ליבא. או
12 דלימא, קלון אף על פי שאין תקלה. אמר רב יוסף,
13 תא שבע, בת שלש שנים ויום אחד, מתקדשת
14 בביתא. ואם בא עליה נכס, קנאה. ותיבוי עליה
15 משום אשת איש. וממנא את בועלה, לטמא משכב
16 תחתון פעליו. ניסת לבחן, אוכלת בתרומה. פא
17 עליה אחר מן הפסולים, פסלה מן הפהונה. ואם פא
18 עליה אחר מכל העריות האמורות בתורה, מופתין
19 על ידה, והיא פטורה. אחר מכל עריות ואפילו
20 בהמה, והא הכא, דקלון איפא, תקלה ליבא, וקתני
21 מופתין על ידה. פיון דמיוד הוא, תקלה נמי איפא,
22 ורמנא הוא דחם עליה. עליה דידה חם, אבהמה
23 לא חם. אמר רבא, תא שבע, בן תשע שנים ויום
24 אחד, הבא על יבמתו, קנאה, ואינו נותן גט עד
25 שיתגדלו וממנא פנייה, לטמא משכב תחתון מעל גביו
26 פוסל ואינו מאביל. ופוסל את הבהמה מעל גביו
27 הפהונה, ונסקלת על ידו. ואם פא על אחת מכל
28 העריות האמורות בתורה, מופתין על ידו. והא
29 הכא, קלון איפא, תקלה ליבא, וקתני נסקלת על
30 ידו. פיון דמיוד הוא, תקלה נמי איפא, ורמנא
31 הוא דחם עליו. עליה דידה חם ורמנא, אבהמה
32 לא חם ורמנא. תא שבע, דבר אחר, שלא תהא
33 בהמה עוברת בשוק ויאמרו זו היא שגסקל פלני
34 על ידה. מאי קלון, לאו מדיסיפא תקלה וקלון, רישא קלון
35 **תקלה**, והכי דמי, ישראל הבא על הבהמה
36 בשוגג. לא, סיפא תקלה וקלון, רישא תקלה בלא
37 קלון. והכי דמי, עובר פוכבים הבא על הבהמה,
38 וכדכרעי מביה מרב ששת: **מהנה המנה**, אינו
39 חייב עד שישפיש השם. אמר רבי יהושע בן קרחה,
40 ארנה

1 לבחן. ע"י קדושי אביה אוכלת בתרומה. אכל פחות מבת שלש אע"פ שקדושיה קדושה על ידי אביה הואיל ואין ביאתה ביאה אין פוחתה וליפה והואיל לה כארסרה
2 דאע"ג דקנין כספו הוא אמור רבנן א"י האשה אוכלת בתרומה עד שתכנס לחופה: **בא עליה אחר מן הפסולים**. כגון גי' או חלל או נתן ממנו פסול מן התרומה דהא
3 ביאתה ביאה וביבמות (דף סח.) ובקדושין בפרק בתרא (דף ט"ז) ילפי לה מהאי קרא ובה כותן כי תהיה לאיש ז' וגו' כיון שנבעלה לפסול לה פסלה עולמית מהתם וילף
4 לה שפיר ולויהו ישראלית מרוב מרוביה רבת ובתו מופתין ע"י. אם מוחייב מתותן לו דהא ביאתה ביאה: והיא פטורה. דלאו בת עונשין היא: תקלה ליבא. דלאו בת
5 עונשין היא והיא אכלת שוגג קנאה. לירשה ושלא תפטר עד בחליצה אלא בגט. ואינו נותן גט עד שקדושי אדו גדול נאסרה וגורושיה של זה
6 אינו חשובין להקניק קדושי אחר הוא ואינו בן דעת: וממנא נגידה. כבועל נדה ולא כבועל: **לטמא משכב**. שחיי' על התחתון פעליו של זה אבל פחות מבן ט' אינו
7 אלא עונש דביאה לטמאת ערב: ופוסל'. את האשה בביתא מן התרומה אם הוא א' מן הפסולים: **ואינו מאביל**. כלו' הוא כותן עליו לשם קדושין אינו מאביל בתרומה
8 דקטן אע"ג דביאה לטמאת ערב: ופוסל'. את האשה בביתא מן התרומה אם הוא א' מן הפסולים: **מהנה המנה**. משום נרבע כותן על פה על אחד או ע"פ מאבילי שניה בתרומה
9 ואנה נאסרת לחיותו: ונסקלת על ידו. אם יש עדים דאין שור' ובהמה נסקלן אלא ע"י עדים שנתרדן כדאמר ב"ק (דף ג.) במיתת ב"ב כ' מיתת שושה: **מאי לאו**
10 **מדיסיפא** תקלה וקלון, דהא קתני יאמרו זו היא דייקו קלון וקתני שנסקל היינו תקלה משנה יתירא דירשא לאיתוי' קלון בלא תקלה ארם ומאי תקלה דקתני בה תקלת
11 קלון דאיילו לאיתוי' תקלת עבירה בלא קלון בחובי' לא במצת' לאוקומא דבישראל תקלת עבירה בהמה בלא קלון לא משבת' לן וקא שקלא דעתך דכולה בישראל קא
12 מיידי: **מתני'** עד שישפיש את השם. שיכורא את השם אבל אם לא הרגיא שם מפיו אלא שמעו שם וירגא מפיו אחר וברכו פטור:

1 כל יב לז זמן שהיו שביעין ונתונן בברדקת עדים היו וזין אותן בכנינו כלומר היו
2 דנין עמון ובדקין אותם בשנאי אומר כך אמר יבד יוסי את יוסי האי כינוי לאו
3 כינוי השם קאמר אלא ב"ד ממנין בדבריהם הקלה כלפי אחרים כל מי שמהפך
4 דבריו ומדבר בארם או שומדיר ומקלל וכולן באחר קרי ליה כינוי בלשון חכמים

5 ויש לו חשבונות (דף לה.) וגם בלשון
6 המקרא ואל אדם לא אבנה כי לא ידעתי
7 אבנה (איוב לב) ולחבי טקני יוסי את יוסי דר'
8 אותיות איבא אתם בר אבוע אותיות דאינו
9 חיב יבד על שם המיתות דהיינו גם כן
10 ארבע אותיות ומשום דחשבנו של יוסי
11 כחשבנו של אלהים ולחבי נקט יבד הוה את
12 זה דילפינן לקמן דאינו חיב עד שירב של
13 בשם: גמיר חרין. ובאו לומר חיב הוא לז' היו
14 יוכלן להרוגו על פי עדות ששמעו שרירי לא
15 שמעו מפייהם אלא קולת כינוי: אלא מוציאין
16 את כל אדם לחיין. ונגאי אומר דהיינו
17 ברכת השם לרבים: וקורעין: בגדיהם: ולא
18 מאיין. עלמלת טועמא מפרש בגמרא: אף
19 אני. שמעתי כמדה ואי' צ' לחזור ולהכיר
20 ברכת השם: גמ' שם. כגון כיה פלוני
21 את פלוני או יקלל שם פלוני את שם פלוני:
22 ונוקב שם כגבשם. לרבי אחרתיה ביה
23 קרי לומר לך עד שיקום שם בשם: ופי' אפי' א
24 דהיי' ונוקב שם וגי'. עד לא תעשן לשן
25 קטשית הוא דאין חרירין ביתנים: כמרי. שלא
26 לחיות סכין לרובך נוקב בשם הכתוב בטקף
27 ואחרתיה נחמה ואמרתה אף בשם. וסלק
28 ליה לא תעשן כן לה' אלהיכם: כענין שם
29 בשם. בירילה לעיל ובגמרא לא שמתים שם
30 בשם שנקוב את חבריו עד שמת אהרירי.
31 כתובים בשתי תוכיות קף ויתנו הוה על זה
32 נוקב וחור ונוקב. כסכן הוא ואין שם נוקב
33 את שם חבריו דלאחר שנקוב העליון ינוקב
34 התחתון: פירוש. באותיותיו ופירושו. שם
35 שמה אחרת. ולא ענש עליה מיתה תרייהו.
36 פירוש וברכי ובדאל לא מתייב' אש' איש.
37 בברכת השם כתוב איש כי יקלל אלוהו
38 וגו' (ויקרא כד) אינה אלא סוף. דכתבי אלוהו
39 (בראשית ט) באדם נודי ישפי' ומיתה אחרת
40 לא הוכרחת ברת: והא מהבא נפקא. דגים
41 מוחזקין על חשבון שם ה' ה' א ברכת השם.
42 לקמה דרשנין ויצו ה' אלהים וגו': לא
43 הנביא. איש איש אלא לרבות לא
44 הנביאים שהיו גרים מזהרים על ברכתו
45 כישראל דאי מתתם הזה אמנא שם המיוחד
46 דוקא דכתבי ה' דהאי אלהים ובההוא קרא
47 לאלוהות ע"ז דרשנין ליה לקמך: ואלוהי דרבי
48 משיח. מתוקמא דמתייב' ישראל על הכינוי
49 משיח קרא ואתא איש איש להשוות גוים
50 וישראל בכל ידו כגוים כגון אלהים שדי
51 צבאות ליה דמו לכגוים דמתני' דקתי יכה
52 יוסי את יוסי וכו' דקתי מתני' דגון את
53 העדים בכנינו לא כניו השם הוא כדפרשינן
54 לעיל: על שם המיוחד. דא' תיב' ה' והיינו

1 **אִינָה** אלא סוף. ולקמן איבא מרד אלא חב הוא דכתבי (בראשית לח) גבי תמר
2 דרצינאה ותשרף לאו משום דרצינא מיתה לא נתחבבה לא ברינא
3 ויהיה ולא בדין וכשהחמירו עליה לחיבה מיתה כיבמה שויתנה אוקמה אמיתה בת
4 כזן בדברישה לפי שזדיתה בתו של שם. **וְאִיבָא** דרבי מאיר. ולקמן הוה אמרי על
5 הכינוי באזרה ואע"ג דרובן נה אדחרון ו
6 הוא מתון כיון דבבשריה ליבא מתה לא
7 מדינא גו' למיתה מקרא דכתבי גבי ישראל
8 דרבינא לית בתו מיתה מיהו קשה מנא ליה
9 דפליגי דבר יצחק אדריבי אדריבי דאפרי מדה
10 ר' יצחק דמרבינו גו' ממכר ובאורה וזבא אקרא
11 דרשי קאי דלא מיתוקם לרבות לא הגוים אלא
12 לרמ' ויל' ממכר ובאורה לא מרבינא יא לאו
13 דמתריב' גו' מאיש איש ומאיש איש לחדאי לא
14 הזה מרבינא יא לאו כגו' ובאורה כיון דבישראל
15 ליבא מתה הוא דרבי יצחק בסמוך איש לרובן
16 למה לו לא כגו' שפיה' דרבינא גמי יר' מישא
17 דלא קשה ליה כלל אלא לר' יצחק אליבא
18 דרבינא בעי' **אִישׁ** כי יקלל למה לי. חימה את
19 איצטרך לדדרשנין בפרק מי שהי' טמא (פסחים
20 גז) כמר' מנחם היינו עובר עבדה וזה
21 איצטרך כי יקלל לטפיה לאשמעי' דאיבא
22 כרת כמכרין את השם דכתבי אבא ונשא חטאו
23 ותכתיב בחדל לשעושו כפי ארשוק חטאו שא
24 ולמיד מנחם היינו מוכר' את השם דרית ביה
25 כרת חריבא דכתבי את השם הוא מנחם ונכרתה
26 איצטרך לא קרא לאגמורו כרת לחדל פסח
27 שני וזה דהבא דרשי כי יקלל למל' הדלל
28 למיכתב ונשא חטאו גבי נוקב שם.
29 ועל הכינויים באזרה דכתבי אלהים
30 חסל: ויב' יקלל אתה לברת כדדרשנין
31 בפסחים (ט) איבא כרת אביינו וזה קאמר
32 באזרה למעוטי מיתה ולא למעוטי כרת:
לאמר

1 **כָּל יוֹם וְזִמְנוֹן אֶת הָעֵרִים כִּבְנוֹי, יָבֵד יוֹסִי אֶת**
2 **יוֹסִי. נִגְמַר חֲרִין, לֹא הוֹרְגִין כִּבְנוֹי, אֶלָּא מוֹצִיאִין**
3 **כָּל אָדָם לַחַיִּין, שְׂאֵלִין אֶת הַגְּדוֹל שְׂבִינִין וְאוֹמְרִין**
4 **לוֹ, אֲמֹר מַה שְּׂשַׁמְעַתְּ בְּפִירֹשׁ, וְהוּא אוֹמֵר, וְתִדְרִינִין**
5 **עוֹמְדִין עַל רַגְלֵיהֶן, וְקוֹרְעִין וְלא מֵאִתָּן, וְהַשְׂנֵי אוֹמְרִין,**
6 **אֶף אֲנִי כְמוֹתוֹ, וְהַשְׂלִישִׁי אוֹמֵר, אֶף אֲנִי כְמוֹתוֹ:**
7 **גְּמֵרָא תַנָּא, עַד שֶׁיִּשְׁרָדְךָ שֶׁם בְּשֵׁם. מִתְּנֵי מִלֵּי, אֲמַר**
8 **שְׂמוּאֵל, דְּאֲמַר קְרָא 'וְנוֹקֵב שֶׁם וְגו', קִבְּלוּ שֶׁם יוֹמֵת:**
9 **מֵאֵי דְהָא 'נֹקֵב', לִישָׁנָא דְבְּרוּכִי הוּא, דְּכַתְּבִי כֹה מִה**
10 **אֶקֶב לִי אֶת קֶבֶת לִה, וְאוֹתְרִתִּיה מִהֵבָא 'אֵלֵיהֶם כֹּה**
11 **תַּקְלָל. וְאיֵמָא, מִיכְּבוֹ הוּא. דְּכַתְּבִי 'וְיֹקֵב חוֹר בְּרַחְמֵי,**
12 **וְאוֹתְרִתִּיה מִהֵבָא, וְאֶפְרַתְּם אֶת שְׁמֵם לֹא תַעֲשׂוּן**
13 **כֵּן לַה' אֱלֹהֵיכֶם. בְּעֵינַי שֶׁם בְּשֵׁם, וְלִפְנֵי וְאיֵמָא,**
14 **דַּמְנַח שְׁנֵי שְׁמוֹת אֲתַרְדִּי, וְכֻעַן לְהוֹ. הַהוּא, נֹקֵב חוֹר**
15 **וְנוֹקֵב הוּא. וְאיֵמָא, דְּרוּיִק שֶׁם אֶפְרַתִּי דְסַפְיָא, וְכֻעַן**
16 **בְּהַ. הַהוּא, חוֹרְפָא דְסַפְיָא הוּא קְרָא קְבֹעַ, וְאיֵמָא,**
17 **פְּרוּשֵׁי שְׂמִיה הוּא, דְּכַתְּבִי יָצַח מֹשֶׁה וְאֶתְרַן אֶת**
18 **הַגְּזֵנִישׁ הָאֵלֶּה אֲשֶׁר נִקְבוּ בְּשִׁמוֹת, וְאוֹתְרִתִּיה מִהֵבָא**
19 **אֶת ה' אֱלֹהֵיךָ תִירָא. דְרָא, דְּבַעֲיָא שֶׁם בְּשֵׁם,**
20 **וְלִפְנֵי. עוֹדָה, הוּא לִיה אוֹתְרִתִּיה עֲשֵׂה, וְאוֹתְרִתִּיה עֲשֵׂה**
21 **לֹא שְׂמָה אוֹתְרִתִּיה. וְאיֵבֵיתִי וְאיֵמָא, אֲמַר קְרָא 'וְיֹקֵב**
22 **וְקִלְלָל. לְמִקְרָא דְנוֹקֵב, קִלְלָהּ הוּא. וְדִלְמָא, עַד דְּעִבְדְּ**
23 **תְּרוּיְהוּ. לֹא סִלְקָא דְעֻקְדָּה, דְּכַתְּבִי 'הוֹצֵא אֶת הַמְקַלְלָל,**
24 **לֹא פְתִיב 'הוֹצֵא אֶת הַנוֹקֵב וְהַמְקַלְלָל, שְׁמַע מִיָּה, דְרָא הוּא. תְּנֹו רַגְנֵךְ, אִישׁ' מַה תַּלְמוּד**
25 **לֹאֵר אִישׁ אִישׁ, לְרִבּוֹת אֶת הַעוֹבְדֵי כּוֹכָבִים שְׂמוֹתְהוֹן עַל בְּרִפְתַּת הַשֶּׁם כִּשְׂרָאֵל, וְאִינֵן הַרְגִּין**
26 **אֶלָּא בְּסִיף, שֶׁכָּל מִיתָה הַאֲמֹרָה כִּבְנֵי נַח, אִינֵה אֶלָּא בְּסִיף. וְהָא מִהֵבָא נִפְקָא, מִהֵבָא נִפְקָא,**
27 **ה' זו בְּרִפְתַּת הַשֶּׁם. אֲמַר רַבִּי יִצְחָק נִפְתָּא, לֹא נִצְרָכָא אֶלָּא לְרִבּוֹת אֶת הַכִּבְנוֹי, וְאִלּוּבֵי דְרַבִּי**
28 **מֵאִיר, דְתַנָּיִ אִישׁ אִישׁ כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵי וְנִשְׂא חֲטָאוֹ, מַה תַּלְמוּד לֹאֵר, וְהֵלֵךְ קֶבֶר נֶאֱמַר**
29 **וְנוֹקֵב שֶׁם ה' מוֹת יוֹמֵת. לְפִי שְׂנֵאֲמַר 'וְנוֹקֵב שֶׁם ה' מוֹת יוֹמֵת', יוֹלֵד לֹא יִהְיֶה חַיִּיב אֶלָּא עַל**
30 **שֶׁם הַמְיוּדֵי בְּכֶבֶד, מִנִּין לְרִבּוֹת כָּל תְּפִינִיּוֹן. תַּלְמוּד לֹאֵר אִישׁ כִּי יִקְלַל אֱלֹהֵי מִכָּל מְקוֹם, דְּבַרִּי רַבִּי מֵאִיר. וְכֹהִימֵם אֶמְרִים, עַל שֶׁם הַמְיוּדֵי בְּמִתָּה, וְעַל הַכִּבְנוֹי בְּאוֹתְרִתִּיה. וְלִפְנֵי דְאֲמַר**
31 **מִישָׂא, דְאֲמַר רַבִּי מִישָׂא, כִּי נַח שְׂבִירְךָ אֶת הַשֶּׁם בְּכִינִים, וְרַבְּנֵי תִיב. מֵאִי מִשָּׂא, דְאֲמַר**
32 **קְרָא, 'כִּפְר פְּאוּרְח'. גַּר וְאוֹרְתָה, אֲבִיבֵיתִי 'קִבְּלוּ שֶׁם' אֶבְל עוֹבֵד כּוֹכָבִים, אֶפְלוּ כִּבְנוֹי. וְרַבִּי**
33 **מֵאִיר, הַאי 'כִּפְר פְּאוּרְח' מֵאי עֵבֵד לִיה. גַּר וְאוֹרְתָה בְּסַקְלָהּ, אֶבְל עוֹבֵד כּוֹכָבִים בְּסִיף. סִלְקָא**
34 **דְעֻקְדָּה אֲמִינָא, הוּאֵיל וְאוֹתְרַבּו, אוֹתְרַבּוּ קָא מִשְׁמַע לָן. וְרַבִּי יִצְחָק נִפְתָּא אִלּוּבֵי דְרַגְנֵךְ, הַאי**
35 **'כִּפְר פְּאוּרְח' מֵאי עֵבֵד לִיה. גַּר וְאוֹרְתָה, הוּא דְעִבְדֵינָן שֶׁם בְּשֵׁם. אֶבְל עוֹבֵד כּוֹכָבִים, לֹא עִבְדֵינָן**
36 **שֶׁם בְּשֵׁם. אִישׁ אִישׁ לְמַה לִּי. דִּיפְרָה תוֹרָה כִּלְשׁוֹן כִּי אָדָם. תְּנֹו רַגְנֵךְ, שְׂבַע מִצּוֹת נִצְטוּמוּ**
37 **כִּי נַח. דִּינֵי, וּבְרִפְתַּת הַשֶּׁם, עוֹבְדֵי וְרָה, גִּילּוּ עֲרִיזוֹת, וְשִׁפְכוּת דְמִים, וְגוֹל, וְאֶבְרַן מִן הַחַי.**
38 **רַבִּי**

39 על
40 שם המיוחד במיתה. דכתבי ונוקב שם ה' וגי' ודאי ונשא חטאו לאו מיתה אלא ונשא חטאו דכרת: ועל הכינוי באזרה. אלהים את תקלל אף על הכינוי נודר ושם המיוחד
41 נמי ברא אזרה פסח דכל אלהים פסח שררה כמו (שם) ו נתתיך אלהים. דאמר ר' יצחק אדריבי אדריבי ואלבא דרבי מאיר דשמעמי
42 את לרבנן פסחין בן על הכינוי פלוגא דרבי מישא דידעו כוס סוף דאמר רבנן על הכינוי בשראל מיהו וז' חיב מיתה מכגו' ובאורה מרתחתי בן ואורה
43 ויתיה ש' חלובי גו' כבניו: וגי'. דאמר ר' ואורה חיבין כגו' וגוים אחרבו מאיש איש ממאי קא ממעט ר' ואורה לבני נח והואיל ויתריבין. לזאת מרתחתי לבניין איתרבו
44 אף כלל האמור בפרשה ובסקילה: וז' יצחק נפחא אליבא דרבנן, כיון דאמר רבנן גוים פטורין מן הכניו כישראל גו' ואורה מאי קא ממעטי אף למעטיהוה מסקילה לא
45 איצטרך דמתיהב חתיי הוא לא אחרבו כגו' פירשאה ובלשמה לר' מאיר ס"ד הואיל ואיתרבו איתרבי. איש איש למה לי כן ר' מישא כן לר' יצחק נפחא אליבא דרבנן
46 ברכת השם מיהו ה' אלהים נקב כגוים מנר ואורה נפק לר' מישא ור' לר' יצחק נפחא את אמר לרבנן פטורין: שבק מצות. מיהו ליה לקמך: ונלו עריות. כולן חוץ מענדה
47 המאוהרת דכתבי (בראשית ג) בני אבימלך חק' מן על האשה אשר לקחת ויהי בעלת בעל בעלת בלע לזרע מיהו אמרוסא חי' אלהים:
48 אף

לאמר

1 חן ישלה. ואלו קרא במחזור גרשתי כתיב ובני נח לא הוזהרו בה מימי
2 מיידי רחיה דבני אשות כתיב לאמר.

אבל

3 תאכל ולא אבר מן החי. והא דאמרין לקמן (דף נט) דלא הותר לאדם הראשון
4 בהר לאביהו היינו נגמטו ולאכול אבל מתה מאליה שריא ואתא לאפוקי אבר
5 מן חיה דאפי' נגמטו לאכול.

עשר

6 מצות. תימה הו' איכא ניד הנשת למיד
7 (בחולין דף ק) לבני יעקב נאסר ומילה
8 שניתן לאברהם אבינו. לא נגמטו אלא על
9 ע"ז. מה שנאסר לו בשר ועץ הדעת לא קחשיב
10 לפי שלא היה נגמטו לזרועות ודוקא אדם הראשון
11 קאמר אבל מידה רבי יהודה דבני נח נגמטו אחר
12 המבול דהא אמר בפרק ג'ה (חולין דף ק) לרבי
13 יודנה היה אבר מן החי דאתא אסורא אר"י
14 הדי וחילי אסורא טומאה שכן אסורו נהגו
15 בבני נח

דכתיב

1 רבי חנניה בן (גמליאל) אומר, אף על תהם מן החי.
2 רבי חירקא אומר, אף על הסוריס. רבי שמעון אומר,
3 אף על הכישוף. רבי יוסי אומר, כל האמור בפרשת
4 כישוף, בן נח מוזהר עליו. 'לא ימצא בך מעביר בנו
5 ובתו פאש קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף, וחזר
6 חבר ושואל אוב ודעונו ודורש אל המתים' וגו',
7 'ובגלגל התועבות האלה ה' אלהך מוריש אותם
8 מפיך', ולא עניש אלא אם פן הוזהר. רבי אלעזר אומר,
9 אף על הכלבאים. מותרין בני נח ללבוש כלאים, ולרוע

10 כלאים, ואין אסורין אלא בהרפתך בהבמה ובהרפתך האילן. מנהגי מילי. אמר רבי יוחנן, דהמר
11 קרא 'וצו ה' אלהים על התהם לאמר מבל עץ הנן אכול תאכל'. 'וצו' אילו התינון, וכן הוא
12 אומר 'כי ידעתי למען אשר יצוה את בנו וגו'. ה' זו ברפת השם, וכן הוא אומר 'ונקב שם
13 ה' מות יומת'. 'אלהים' זו עבודת כוכבים, וכן הוא אומר 'לא יהיה לך אלהים אחרים'. על
14 האדם' זו שפיכות דמים, וכן הוא אומר 'שופך דם האדם' וגו'. 'לאמר' זו גילוי עריות, וכן הוא
15 אומר 'לאמר הן ישלח איש את אשתו והלכת מאתו והיתה לאיש אחר'. 'מבל עץ הנן' ולא
16 גזל. 'אכל תאכל' ולא אבר מן החי. כי אחא רבי יצחק, תני איפקא. 'וצו', זו עבודת כוכבים.
17 'אלהים', זו דינון, בשלמא, 'אלהים' זו דינון, דכתיב 'נקרב בעל הבית אל האלהים', אלא 'וצו'

18 זו עבודה זרה. מאי משמע. רב חסדא ורב יצחק בר אביומי. חד אמר, 'סרו מהר מן הדרך
19 אשר צויתים עשו להם וגו'. וחד אמר, 'עשו אפרים רצוין משפט פי הואיל הלך אחרי צו'.
20 מאי בינייהו, איפא בינייהו עבום' ששעשה עבודה זרה ולא השתחוה לה. למאן דאמר 'עשו',
21 משמע עשייה מיתייב. למאן דאמר 'פי האלה הך/ך', עד דאול בתרה, ופלה לה. אמר רבא,
22 ומי אפקא עשה דאמר עבום' ששעשה עבודה זרה ולא השתחוה לה תיבי, והתניא, בעבום'
23 דברים שפית דין של ישראל ממתין עליהן, בן נח מוזהר עליהן. אין בית דין של ישראל ממתין
24 עליהן, אין בן נח מוזהר עליהן. למעוטי מאי, לאו למעוטי עבום' ששעשה עבודה זרה ולא
25 השתחוה לה. אמר רב פפא, לא, למעוטי גיפוח וגיטשוק. גיפוח וגיטשוק, דמאי. אילימא פדקתה,
26 בר קטלא הוא. אלא, למעוטי שלא פדקתה. דינון, בני נח איפקו? והתניא, עשר מצות נגמטו
27 ישראל במרה. שבע שקיבלו עליהן בן נח, והוסיפו עליהן דינון, ושבת וכיבוד אב ואם. דינון,
28 דכתיב 'שם שלם לו חוק ומשפט'. שבת וכיבוד אב ואם, דכתיב 'באשר צוה ה' אלהיך', ואמר
29 רב יהודה, 'באשר צוה' במרה. אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוי, לא נצרכה אלא לערה
30 ועדים והתראה. אי הכי, מאי 'הוסיפו עליהן דינון'. אלא אמר רבא, לא נצרכה אלא לדינו

31 נקטות. אפתי, 'הוסיפו בדינון' מיבעי ליה. אלא אמר רב אהא בר יעקב, לא נצרכה אלא
32 להושיב בית דין, ככל פלך ופלך ובכל עני ועיר. והא, בני נח לא איפקו? והתניא, כשם
33 שנגמטו ישראל להושיב בית דין בכל פלך ופלך ובכל עני ועיר. פך נגמטו בני נח להושיב
34 בתו יצונו בכל פלך ופלך ובכל עני ועיר. אלא אמר רבא, תנא, תנא דבי מנשה הוא,
35 דבפי ד'ך וגיטל שך, דתנא דבי מנשה. שבע מצות נגמטו בני נח, עבודה זרה, וגילוי עריות,
36 ושפיכות דמים, גזל, ואבר מן החי, סורוס וכלאים. רבי יהודה אומר, אדם הראשון לא נגמטוה
37 אלא על עבודה זרה בלבד, שנאמר 'וצו ה' אלהים על האדם'. רבי יהודה בן בתירה אומר,
38 אף על ברפת השם. ויש אומרים, אף על הדינים. כמאן אולא. הא דאמר רב יהודה אמר רב,
39 'אלהים אני לא תקללני', 'אלהים אני לא תמרונו'. 'אלהים אני' הוא מוראי עליכם. כמאן, כש
40 אומרים. תנא דבי מנשה, אי דריש 'וצו', אפילו תנך נמי. אי לא דריש 'וצו', הני כמא ליה.
41 לעולם לא דריש 'וצו', הני, כל חרא וחרא באפי נפשיה כתיבא. עבודה זרה וגילוי עריות,
42 דכתיב

1 אף על תהם מן החי. כולוהו יליף טעמייהו לקמן: בפרשת מטבש. פי והא שמזכיר
2 הולך לא ימצא בך ובגלגל התועבות האלו וגו' ומתענטש עליהם שמע מנה
3 הוזהרו על כולם דלא עניש אלא אם כן הוזהרו מותרין בני נח וכו'. סיפא דמילתא
4 דרבי אלעזר הוא וכוליה מפרש לקמן: ככל עץ הנן ולא גזל. ומאי שמצטרך למשיך
5 ליה ולפקידו לו עצי הנן. עצי הנן שאינו מופקר
6 ליה נאסר לו האכל תאכל. והעומד תאכלה
7 ולא תאכל אבר מן החי דבהמה בחייה אינה
8 עומדת למכילה אלא לרזל ולדות: ענין
9 אפרים. רבי שמואל ורצוין משפט רצוין עץ
10 שפטיו של הקב"ה: כי הואיל הלך אחרי צו.
11 מפני שנחרצה ללכת אחרי צווי של בניאי
12 הבעל: למעוטי גיפוח וגיטשוק. אבל עשה
13 אתרבי מריוצא אפי' בדית דין של ישראל אכן
14 ממתין: מנפח ומשקף. אמרין במתני' (דף
15 ס) דבני ישראל אינו נהרג: כבדריבא. שדרך
16 בעבודה בכך ישראל מכל על עבודה שדרך
17 בעבודתה בכך ישראל חייב עליה ואפילו הוא
18 דרך ביון כגון פועל לפעור חוק אכן
19 למרקוליס כדאמר במתני' (דף ס) וילפינן
20 מריתא וכיש כשהוור דרך כבוד דכולהו
21 כדרך נפקי מאיבה יעבור הגויס האלה את
22 הלהים וגו': באשר צוה ה' אלהיך. כתיב
23 דברות האחרונות עש שבת וכבוד ואם
24 והיון צוה את ליבא למימר דמשח הוא אמר
25 לזו כערבות מואב באשר צוה כסני דמשח
26 לאו מאלו היה שונה האם משנה תורה
27 ומזהירם על מצותוהו אלא כמו שקבלהו
28 והיה חזור ומגיד וכל מה שכתבו
29 דברות האחרונות היה כתוב בלחות וכן
30 שמע כסני: לקדה ועדים והתראה. וכן נגמטו
31 ישראל במרה: לחיות דין בסנהדרין כל כיג
32 כדאמר (לעיל ב) עדה שופטת ועדה
33 ומגלת גרויס אל איפקוד כתיב בלילפינן
34 לקמן (גז) מקראי און כח נהרג בעי א'
35 ובינון א': אי הכי מאי הוסיפו עליהן דינון.
36 הוסיפו במרה דבני נח לא הוזהרו עליהן
37 דכתיב 'וצו וגמרי' לו מאשר צוה ה' והתם
38 צדקה ומשפט כתיב דהיינו דין ופשרה אבל
39 נקטת לאו משפט נהירו דקסינן ליה עמי
40 מדינה בינון בפעו ליה. ונהייה משמע
41 שהוסיפו להם בהלכות דינון שנעטשו עליהם
42 כבר ככל השתא דקתה הוסיפו עליהם דינון
43 משמע כל הלכות דינון הוסיפו עליהם כל פלך.
44 מתי: ישראל נגמטו להושיב בית דין ככל
45 עיר ועיר דכתיב (דברים ז) תתן לך בכל
46 שערך: כך נגמטו שם. והא משפט כתיב
47 ביה והאני מן כתיב (שם) ושמע את העם
48 משפט צדק. האי. תנא. דברי' דלעיל קתני
49 הוסיפו עליהם דינון דמשמע דבני נח לא
50 נגמטו עליהם אפי' דבי מנשה הוא: ד' דינון
51 וברכת השם: א"י סורוס וכלאים: שבע
52 מצות וכו'. לקמן מפרש דתנא דבי מנשה
53 לא דריש רצו והני כל חרא באנפי נפשיה
54 כתיב בהו: אדם הראשון לא נגמטוה אלא
55 על ע"ז בלבד שנאמר 'וצו ה' אלהים את
56 אלהותו צוה עליו על האדם שלא ימירוהו
57 באחר: אף על ברית השם. דנקא ליה נמי
58 מאלהים אלהותו צוה עליו שלא יקללוהו דכתיב (שמות כב) אלהים לא תקלל: אף הדינון. מאלהים מן נפקא את אלהותו צוה עליו אלהות מוראי
59 בלבך ולא מוראי בשר ודם ולדותו משפט כי ומשפט לאלהים הוא ומשפט רב ואולי: אלהים אני. נאמר לאדוריה: אל תמרונו. כדאמרין לראי היה כל אלהים אתרים
60 על פני והלתי: אל תקללני. כדאמרין אלהים לא תקלל: ויאמר מוראי עליכם. כדאמרין אלהים לשון שררה ורבותו כמו נתתן אלהים לפרעה (שמות ז) והא מוראי עלך
61 ולא מוראי בשר ודם לא תגורו מפני אי כי ומשפט לאלהים הוא (דברים א) והיינו דינון: כיש אומרים. דמריב לכולהו: אפי' תנך נמי. דינון וברכת השם:
62 ותשתח

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61

המאורסה לדרידרו לית ליה. והא דאמר בסוף פ"ק דבי"ב (דף טו) ושם) איתו
היום עבר אותו הדרשע עמית עיריותו בא על נערה המאורסה אע"ג ולא נעטח
דבר מבער הוא דקחשיב נמי ושת את הבכורה אע"פ שלא הוזהר על כך ואשכחן נמי
שסיפר הכתוב בגנותו דברב שעתידה תהיה לאסור דאמר"י לקמן (גמ' נח) מותר בביתו
וכפ' כחן משוח (הריות י) אמר"י לית ושת
בגויהו הם נתחבו לזר מנחה צדוקים ילכו בם
הוא שנתחבו לזר עברה ופושעים וכשלו בם.
ואי ברינא דידהו סייף וזא. ומיל' ותנא רבי
מעשה הוא דאמר כל מיתה האמורה לבני נח
הנפק
והכבמים אמררם הרבה עריות. פ"ה בגין כל
חיבי בריהו דלרבנן איתרבו ליה
בני נח מאיש איש לכל האומר בפרשה ור"מ לא
דריש איש איש לרביא אע"ג דלעיל (דף נו)
גבי ברית השם דרש ר"מ איש איש ושמע
לעיל דרד"ש חז"א דרבי שכלה דמתוך כך מסיק
האמורא על שבע מצות בני נח הרג החם השמה
הנפשה והבא ור"מ אליבא דר' עקיבא בדמיון
לה בסמוך מיהו דא דמריבין לעיל גי' מאיש
איש היינו בעריות וידן אבל דידהו גי'ל מוכתיב
לאמר אי'כ בר' מאיר בין לרבנן הא דרד"ש
איש איש היינו בעריות וידן אבל דידהו
מכתביב לאמר ודרש' וידן רבנן לכל עריות
דידהו אבל לעיל ל"ה כיון שפירשו בבני נח
כן יעוב איש היינו חיבי מיתות הן הן העריות
שמוחזקין עליהן ואין להרבות יותר.
הורגה שלא בקדושה ולידהו בקדושה. פ"ה
דנקט הכי משום למעטי הורגו
ולידהו בקדושה כיון דרמי לישראל גור בר"מ
אפי' בשאר האב ואפי' שנלדו איתו הקרובים
ביתוהו גי' ור"ל אפיבא דאריב' כיון דהורגו
ולידהו בקדושה הרי הוא כישראל מותר אפי'
באיתוהו מן האם שנולד מקודם לזכא למיגור
שלא יאמר באנו עריותה תמורה למיגור
קלה כיון דלית בהו דע פסלות דהנהו ורזאי
כשת' אמהות דמו ועיל דהרורה לידהו
בקדושה נמי כך ויתו ר"מ נקטי לרבותא
משום דלא ספקא ביה למנתי' שאין לה שאר
האב דמה שנולד לאביו בקדושה אסור
מדאורייתא:

נשא
30 **בדיני ישראל** למאי הלכתא. אמר רב נתנן אמר רבה בר אבונה, לא נצרכה אלא לענה ועדים,
31 **והתרתא** מגיעה גרע. אלא אמר רבי יוחנן, לא נצרכה אלא לענה המאורסה, ולדידהו לית
32 להו, דהיינונן להו בדינא דידן. אבל אשת איש, בדינא דידהו דיינונן להו. והתניא, בא על נערה
33 המאורסה, נידון כמקורא דידן. אשת איש, נידון כחנק. ואי בדינא דידהו, סייף היא. אמר רב
34 נתנן בר גינח, לא אשת איש דקתני, בגון שנכנסה לחופה ולא נבעלה, ולדידהו לית להו.
35 דיינונן להו בדינא דידן. דתני רבי יוחנן, בעילת בעל ש' להו, נכנסה לחופה ולא נבעלה אין
36 לחון. תנאי מותיה דרבי יוחנן, כל ערוה שביט דין של ישראל ממתין עליה, גן נח מוזהר
37 עליה. אין בית דין של ישראל ממתין עליה, אין גן נח מוזהר עליה, דבר רבי מאיר. והכבמים
38 אומרים, הרבה עריות יש שאין בית דין של ישראל ממתין עליה, וכן נח מוזהר עליהן. בא
39 על עריות ישראל, נידון בדיני ישראל. בא על עריות גן נח, נידון בדיני גן נח. ואנן אין לנו
40 אלא נערה המאורסה בלבד. ונחשוב נמי, נכנסה לחופה ולא נבעלה. היא תנאי, תנאי בדי
41 מנשה הוא, דאמר כל מיתה האמורה לבני נח, אינו אלא חנק. אידי ואידי, חנק הוא. וסבר
42 רבי מאיר, כל ערוה שביט של ישראל ממתין עליה, גן נח מוזהר עליה. והא תנאי, גר
43 שיהיה
לא דריש איש איש לרבי: בא על עריות ישראל. עריות בני נח. גיזה: ואנו אין לנו. שיהא בן חלוק כן ישראלית לגייה אלא נערה המאורסה משום
לדלדירו לית להו טעלגין ליה כבטלא דידן. אידי ואידי חנק הוא. ודינו ודיקון שוין להו

נהרג עליו. היינו כיוצא בו דשפיכות דמים היקר קרוב להתיי ואינו מותר בו בדי
וגי בישראל חיוב וכן ישראל בישראל אבל ישראל גיזו פטור ואליבא דרבי יוחנן
אבל רבנן פליגי עליה ואמרי היתר גמור הוא וליבא כיוצא בה **כפי איש**. על ידי
דיקן איש או עד איש: אף על העובדין. הבזה את האשה ולידה נהרג עליהן
ובישראל עד שינא לאורו העולם כהונן
במס' גיזוהו (דף נח). תנוקן גן ימי אחד
ההורגו חיוב היבא דקיס ליה בגויה שכלו
לו חשיבו ואינו עפל: יסור כל חיה. מיד כל
דבר: לא על האדם באדם. שכתוב
האדם דמו ישפך. זה חנק, דאין דמו יוצא
לחוץ: ואשה. בת נח לא מפקדה על הדין:
כיתו. היינו נשים: מה תלמוד לומר **איש**
איש. אל כל שאר בשור וגו': בעריות וידן.
באשת איש ישראל: למאי הלכתא. נדון
בדיני ישראל: שצריך עדה וקיום והתראה.
בישראל: מניע נייע. זה הבא על אשת
ישראל מחבא על גתו. יש שנהרגו בעד
אחד וכויון אחד ושלא בהתראה מניע גרע
לשון קולא ובתמיהה: לא נצרכת. והאי
דקתני נידון בדיני ישראל: אלא שבא על
נערה המאורסה ישראלית. לדרידהו לית
לו. מיתה נערה המאורסה אלא שבעלת
בעל וגבי ישראל נהרגו מריבא דריש
על כרחן האי דקטלוהו משום דאתרביא
באש איש בישראל ולבינהו לאו אשת
איש נהייב טעלא דידהו אלא נידון כבטלה
אבל אין צריך עדה ועדים והתראה
גרע מעריות דידהו. אבל בא על אשת
ישראל ברינא דידהו דיינונן ליה בתמיה: בא
על נערה המאורסה נידון כבטלה.
בישראל: אלא ברינא דידהו סייף הוא וכל
מיתת בן נח אינו אלא סייף לרבנן דפליגי
אתנא בני משנה: נכנסה לחופה ולא
נבעלה. בדיני ישראל חנק הוא כיוצא אשת
איש דגבי סקילה כתביב נערה בתולה
מאורסה וגו' ודרשנין (כתובות דף מו).
בתולה ולא בעולה מאורסה ולא נשואה
ומאי נשואה אלימנא נשואה ונשואה
מכתולה ולא בעולה נפקא אלא שנכנסה
לחופה ולא נבעלה ומעשה קרא מסיקלה
והשנה בתנא דהביל היו בכלל נידון ואתנא
וצתא אורסה לידן בעצמה וזו שלא יצאה
נערהה בכללה בעולת בעל ש' להם. דכתיב
(בראשית כ) והיא בעולת בעל את כתביב
והיא אשת איש אלמנו חק' מל משום
בעילתו של בעל ולא מפני קדושין וחופתו:
נתיב' כוונתה דרבי יוחנן, דאמר בא על
עריות ישראל דקתני נידון בדיני ישראל אל
מתוקמא אלא בכנסת לחופה או בעירה
המאורסה וכו' לדרידהו לית להו: אין כ"ד
של ישראל ממתין עליה. כגון חיבי כריתות
איתוהו ואותת אביו ואותת אמו ואשת אחיו
ואשת אחיו אביו ואותת אשתה: אין בן נח
מוזר' עליה. כדמפסי לקמן דר' מאיר
אליבא דרע' אמרה דנפקי ליה עריות בבני
נח מעל בן יעוב איש וזו והחם וישת מיתות
הוא דכתיבי: הרבה עריות יש. כגון כל חיבי
כריתות בן נח מוזהר עליהם לדרשנא תרבו
בני נח מאיש איש אלא המאורס פרישה ור"מ
שיהיה

סנהדרין. ארבע מיתות – פרק שביעי דף ק עמוד א – מותר מהדרות "אבן ישראל – (שטיינזליץ)"
 רש"י תוספות

1 **נשא** אחותו מן האם יוציא. פ"ה שלא יאמרו באנו מקדשה חמורה לקדשה קלה
 2 דסבר ר"מ אחותו מן האם אסור לכנין נח ואפי' אחות אביו מן האם לאחות האם
 3 מן האם והבליף רבי אליעזר לקמן מעל בן טובע אשת את אביו את אביו ואת ובפירוש זה
 4 משמע שפ"כ דיבמות (דף כב. ושמ) דבעי במערכב גורו שנות בטרם אל לא וקאמר
 5 השתא ערוה אי לאו משום שלא יאמרו באנו
 6 מקדשה חמורה לקדשה קלה ולא גורו בה רבנן
 7 שנית מיבעיא אבל בפ' נשאין (בבמות צג) פ"ה
 8 דהיינו טעמא דאחיותו מן האם יוציא דגריסן
 9 שגמא ישא אחותו שנוגדה אחרי דאיבא
 10 איסורא דאורייתא משמע לאותו הפירוש
 11 והדרתו וליתרו שלא בקדשה דליכא למיחש
 12 לאיסורא דאורייתא אל מיחסר באחותו מן האם
 13 ואי באפשר לומר כן בדארימא (דף עג) גבי
 14 בני יודן אמתא אישתחרו הדרותן ולידתן שלא
 15 בקדשה הדרה ואסר לרזו דר ששת למיטב נשי
 16 אחרידו מיתו קשה דבהאיא דבני יודן אמתא
 17 משמע דלא היו טעמא משום שגמא יאמרו באין
 18 מקדשה חמורה לקדשה קלה אלא משום
 19 דילמא אתי לאיחלופי בישראל דקאמר מן האם
 20 ולא מן האב כ"ע אל פליגי דאסור כי פליגי מן
 21 האב ומן האם ואי טעמא משום שגמא יאמרו שרי
 22 הדרן מן האב ומן האם אלא אי משום איחלופי
 23 נוחא כיון דאיבא דע אב לא אתי לאיחלופי
 24 דגויס לית ליה קורבא אב ולא שייך למיגורו בוד
 25 אטו ישראל וכן משמע בפ"כ דיבמות (דף כב.)
 26 דטעמא משום איחלופי דאמרי אמריטא שניא
 27 אחים מן האם מיתרו דלכתחילה אשניא
 28 בערות ערוה לכל בטרם ערות לביד מסורה
 29 משמע דטעמא דערעה משום דאתי לאיחלופי
 30 בישראל וכן פירש הקוסטוס דתם ערוה לכל
 31 מסורה הכל נשאין נשים ואי שרית ליה לקיימא
 32 אתו נמי למשישי ערוה לישראל וי"ל דבן נח לא
 33 אסור באחותו אפי' מן האם דהיו חרי טעמי
 34 יצריכי דיש מקומות שדיך האי טעמא דלא שייך
 35 האי אידך טעמא כגון שניא אחותו מן האם
 36 דמשום שגמא יאמרו ליכא למיחש ומשום
 37 איחלופי איכא למיחש ואשת אביו ל"ו קייבא
 38 ואחות אביו ליכא לאשת אביו לכנין נח
 39 לאסור משום שגמא יאמרו אבל משום איחלופי
 40 ליכא למיגור בקורבא אב דהכל יודיען דרנמא
 41 באקריה לרועיה דגוי ואשת אביו לרי"א ואחות
 42 אביו לרי"א שריא דלאו משום שגמא יאמרו איכא
 43 ולא משום איחלופי איכא והשתא הא דפרייך
 44 דריב מאיר ארדיב מאיר לאו באחו שרית הקונפי'
 45 דריב נמי מדקתני אשניא אחותו אביו
 46 ואחות אמו אינע' דאי ב"ד של ישראל ממתין עליהם דהמ"ל כולדו ולא אסור משום
 47 דנאסור ביהוהם גויס אלא משום איחלופי בדאמרו באחותו ולא פריך ר"מ ארדי"מ אלא
 48 מדקתני מותר באשת אביו ובחמותו אינע' רבי"ד של ישראל ממתין עליהם וכן חובב בכל
 49 הספרים לעיל וסבר ר"מ כל ערה שב"ד של ישראל ממתין עליהם בני נח מיוחדין
 50 עליהם והתניא כ"ו משמע דלא קשיא ליה אלא מודא:

1 שחורתו שלא בקדושה. וכל ר' שנתגייר כקטן שגודל עכושי בלא אב ואם קרויבים
 2 דמי ואין עולין קורבה מקודש לכל ומיהו רבנן הוא גזור עליה בכל האסורות לו
 3 (בדיותו גו) משום שלא אמרו באינו רבנן חמורה לקדשה קלה הלכין נשא
 4 אחותו מן האם שנוגדה קודם שנתגיירא אמה ונתגיירא עם אמה ונשאא זה
 5 ומגדל יוציא בקדושה. והיא ולא גרע זמן גרע
 6 ומדרבנן שלא יאמרו ר'ו דקסבר ר' מאיר
 7 אחותו מן האם אסורה לכני נח ואפי' אחות
 8 אביו מן האם ואחות אמו מן האב וליף ליה
 9 מעל בן יעוב איש את אביו ואת אמו דאביו
 10 זה אחות אביו ואמו זה אחות אמו כדריש'
 11 ליה ר"א לקמן בשמעתין. מן האב יקיים.
 12 דלא נאסר איסור אחות בכני נח אלא מן
 13 האב דהכיב (בראשית ב) וגם אמנה אחותי
 14 בת אבי היא אך לא בת אמי אלמא בת האב
 15 שריא ליה ובה האם לא שריא ליה: **אחות**
 16 **אביו מן האם יוציא.** כדכתיב (שם ב) על כן
 17 יעוב איש את אביו ודרשין את אביו ארות
 18 אביו מן האם: **אחות אב מן האם יוציא.**
 19 כדכתיב את אמה זו אחות אמו מן האם:
 20 **אופי רישא** גמיה דמשום אחותו מן האם
 21 דכיון דבעי דע שאר אבא אינע' דמן
 22 האב היא אי שרית ליה אתי למיחש אין לרז'
 23 אפי' שאר אם ואתי למשישי אפי' אחותו מן
 24 האם דכ"ו שניא אחות אב ואחות אביו מן האב
 25 וזכ"כ"א יקיים. ולא גורי' הוא הדין להדרתו
 26 וליתרו שלא בקדושה והא דנקט דהורו
 27 שלא בקדושה וליתרו וקדושה לא אב
 28 למשישי הורו ולידתו שלא בקדושה כל
 29 למשישי הורו ולידתו בקדושה וכיון דדמי
 30 ליה לישראל גור ביה ר"מ דילמא אתי'
 31 באיחלופי בישראל ואפילו בשאר האב ואפי'
 32 נולדו אותן קרובות בדיותו גור: ומותר
 33 באשת אחיו. ואפילו נאמנו לאחר מיתה
 34 ואפילו נשאא אחיו ומשנתגייר או נשא
 35 כשהוא גוי ומשנתגייר קיימה דאי אשת את
 36 לבני נח וליכא למיחש שגמא יאמרו וכו' וכן
 37 אשת אחי האב וכן לא הכותב מחמת אשות
 38 דכיון דלשמא יאמרו ליכא למיחש דקסבר
 39 לא נאסרו לבני נח ומשום קורבה נמי ליכא
 40 למיחש דבקטן שנוגדה דמי: **ושאר כל עריות**
 41 **שכאות** מחמת אשות מותרות לה: **לאתוי'**
 42 **אשת אביו.** אבל כלתו ואחות אשתו ליכא
 43 לרביי' הוא בגר שהיתה לידתו בקדושה
 44 קיימת וזה אל היתיה לו כלל שלא אלא
 45 בידותה ולאתוי' אחות אשתו נמי לא

46 (צריבא ליה) היא קתני בהדיא נשא אשת ובתה כונס אחת ומוציא אחת וזהו
 47 לשתי אחות: **נשא אשה** בתה. אשאר גרים קאי כשנשאם ביהוהם גוי נתגייר
 48 עמו ואי מתא קאי ומשום דרך גירות קאמר הדי לישראל גמור. ולכתחילה
 49 לא יבטל. פריש בבבמות בפ' נושאין על דאנטסה (דף צח) דאתרך דאמרן לעיל
 50 יקיים קאמר דלכתחילה לא יבטל: **מתא אשתו** מותר בחמותו. ואעי"פ שקיימה
 51 לאשתו שנתגייר דבן נח לא הוהרע על חמותו דינמא באים מקדושה וכו' וחמותו
 52 ממש לא היא אינע' דנתגייר וכו' ואין קורבתי זה לזה: **ואיכא רגעי אסור** בחמותו. הדרן מפרש במאי פליגי קתני מיתה מותר באשת אביו ואפי' שב"ד
 53 של ישראל אחותו עליה וכן בחמותו וקתני אסור באחותו ובאחות אביו ואחות אמו ואעי"פ שאין ב"ד של ישראל ממתין עליהם: **הא** י"ט זב"ל. ולמדין של שנים היה
 54 בדאמרי' במס' ביצה (ד' ח) גבי ליטרא קיימת ר"מ אמר א"ר אליעזר רואין כאילו הן פרודות וכו' ובמס' עירובין בפ"ק (דף יג.) אמר ר"מ שמת את ר"א זע דקתני
 55 אחותו אסורה לו ואשת אביו מותרת לו ר"מ היה משום ר"א והאי דקתני חיביי מיתות נאסור להם ולא חיביי כריתות ר"מ היה אלא שבי' עריות: **על בן יעוב איש את אביו**
 56 **ות אמו.** לדרם הלכות נאמרו **אחות אביו.** וכ"ש אחותו: **ודבק ולא כופר.** דליכא דיבוק דמתוך שאין משכב בתה אינו נדבק עמה: **מי שנתקב לבשר אדם.** שרוע יוצא
 57 מזה שגעשה בשר האם והאב אתו בו: **יצאו בהמה** וזהו. שאין יולדן מן האדם הני דר"ע כולו חיביי מיתות נעוה וימנה יליף לכל חיביי מיתות אבל לרבי אליעזר
 58 לית ליה קורבא דאישות ואתי ליה קורבה דאחות: **איכא לאחרי** מיתה. לחייבו על אשת אביו לאחר מיתה אביו ומשני דומיא דאמה: **אמו אמו ממש.** ולא היינו אשת
 59 חבירו ולאחר מיתת אביו נמי ליכא לתרודה דהיינו אשת אביו דאוקימנא לאחר מיתה ומשני אמו נאוסת אביו דלאו אשתו ואין כ"כ אלא משום אמו אפי' חבירי:
 אביו

1 מפני לא נשא אדם את חותו. כשכאלה חזה מעץ הדעת היתה ראיה למות מיד
 2 ואי משום אחר שיהיה בלא אשה יהיה יכול לקחת בנה ומסקי בני שישא
 3 קץ את אחותו. מי איבא מידי דלישראל שרי ולגוי אסור. משמע דלישראל מותר
 4 באשתו ככלה בדרבא וכן משמע בסוף פ"ב נדרים (דף כ) היא איתתא דאתאי קמה
 5 דרבי אמרה לו רבי ערכתי לו שלחן והפכו אמר
 6 לה בני הותרה הותרה לו ולא הותרה
 7 למעלה הוא למטה דמה מפסדת בכך אלא
 8 עלה כדריכה ששומרתה כדאמר תהם אם
 9 תלע את בנותי שלא כדרכן ואלא יושבת אותה
 10 כדריכה היענה שלא כדריכה וקשה דבפס"ז
 11 דיבמות (דף לה) חשיב שלא כדריכה מעשה ער
 12 ואזני ויל לא רלא אכסר אלא עשעה כן תרבי
 13 שלא תמבע כדריכה ויחסי ויפסי אבל אם כן
 14 תשמעו כדריכה אלא שבאקראי מתאזה לה
 15 שלא כדריכה שרי
 16 ק"ן ידא. שרי שהיה רגיל להכות את חבירו
 17 וקסו בכך ר"ל אחיה הוא דהא דהא מקרא
 18 דרש הרוע ומתה תשבר ופ"ב כ"ד ח"ד (גדה דף
 19 י"ג) שרי גבי די לאמה תקצין אמר דינא הוא
 20 כדריב מדרב הונא ק"ן ידא אלמא דינא הוא
 21 והא דאשכחן בפ"ד ה' (ב"ק דף לה) גבי חתן
 22 בישא מדרב הונא נפיה לא הייבו אלא ממון
 23 שאני האב דמזיע ורגיל בכך היה להכות
 24 באינורו דדיניה הוא בכך וכן די לאמה רגיל
 25 בכך.

1 אביו דומיא דאמו ואמו דומיא דאביו לא משכחת לה אלא משכחת דאחות.
 2 דהריוהו ממש לכיב למימר דא"כ היינו דרבנן ולא בכור ותריוהו באישות לכיב
 3 למימר דהא אמו לאו משום אישות דא"כ היינו אשת אביו הלכך תריוהו באחות
 4 ורבי עקיבא מוטב לאוקמא באשת אביו. במשמעותה דקרא וקרא ליה אביו
 5 דכתיב יעוב איש את אביו ואת אביו
 6 שאכחב דקרי בישראל ערות אביו דכתיב
 7 (ויקרא יח) ערות אבך היא ולא לאוקמא
 8 באחות אביו דקרא ליה משמע הכי דאחות
 9 אביו שאר אביו הוא דאקרי ערות אחות
 10 אבך לא תגלה כי שאר אבך היא (שם)
 11 דודותי. אחות קרת אביו: מיא. לאו. אחות
 12 קרת את אן הוה היתה הותרה לעולם
 13 אלמנא אחות אב מן האב מותרת לו קדם
 14 מתן תורה: לא דודותי מן האב. אחות קרת
 15 הוה האב היתה רלא מן האב ואחות תאב
 16 הותרה לתם והא דכתיב יעוב איש את אביו
 17 דרשין אחות אביו (גמבי) באחותו מן האם
 18 קאמר כדילפינן ממום אמנה אחוזי דב
 19 הא: תא שמע ונא אמנה וכו'. מכלל דבת
 20 האם אסורה קשתי רש"י. אחותו. תות.
 21 בתמימה הא בת אחוזי הוה ויבין דרבי לא
 22 שגח מן האם רלא שגח מן האב שריא ליה
 23 אלא תהם הכי הוה אמר ליה קורבא
 24 דאחות וכו'. בת אחי מן האב היא רלא מן
 25 האם רלא משום אסורא דהתירא קאמר ליה
 26 אלא משום לתקוני דבראא קמא שאמר
 27 אחותו היא קאמר ליה הכי אחותי בת אבי
 28 היא דבת אחי מן אביו וקרי לה אחותו
 29 דבני גמיי הרי הם כבנים והרי היא בת
 30 אביו והיא דקאמר חן לא בת אמי לאו
 31 משום א"ל הוה אחותו מן האם הויה אסורה
 32 אלא משום קושטא דבמלתא אמר לה: הכי
 33 יבנה. תחילתו של עולם סגנון בחסד שצוה
 34 אדם הראשון לגמול חסד את בנו ובאברהם לו
 35 דהתירא לקח כדו שיבנה העולם היינו
 36 דכתיב (ויקרא כ) כי יקח איש את אחותו
 37 דבת אביו חסד הוא מן שהתירא לקח חסד
 38 ומגלתי עמנו: נ"י מותר כבתי. בן לרבי
 39 אליעזר בן ירמיה דקסבר דהונא לא ילפינן
 40 שאר עריות מותר דכתיב היא קריא
 41 מפרטיל כל בני משמע מנה דוקא כמביניה
 42 עבד כנעני. של ישראל: מותר באמו וכבתי.
 43 וכיב בשאר עריות של קורבתי: יצא מכלל
 44 נ"י. ופקע שם בן נח מיניה: ולכלל ישראל לא
 45 בא. ליליגו ר"ל עליה משה דשמח באמו
 46 באין מקדושה תמורה לקדושה קלה
 47 מאימתי. חשיב לה מיוחדת לה מדרגת
 48 למקרי ליה. בנות העיר: רביא. דפניא.
 49 ילדותו של פלוני עבה מאימתי היתירה. שלא
 50 תקרא מיוחדת לו אם תבא להפקיד עצמות
 51 משתפרע ראשה כשוק. שווא רגילותו
 52 הנותנת והשואתו שלא לעזא רביא פורע
 53 שלא כדריכה. כאן אין דבקאן בשמתך שאינה
 54 נותנת דברא איהא נדבקת עמה: באבותי ולא
 55 הוה

1 'אביו' דומיא ד'אמו', ו'אמו' דומיא ד'אביו', ל'א
 2 משכחת לה אלא באחותו. ורבי עקיבא, מוטב
 3 לאוקמיה באשת אביו, דאקרי 'ערוה אביו'. לאפנין
 4 אחות אביו, דשאר אביו איקרי, 'ערוה אביו' ל'א
 5 איקרי. תא שמע, 'יקח עמך את יוכבד דודתך', מיא
 6 לאו, 'דודתך מן האם'. לא, 'דודתך מן האב'. תא שמע,
 7 'יגם אמנה אחותי בת אביו היא אך לא בת אמי'.
 8 מכלל, דבת האם אסורה. ותספרא, אחותו הווא? בת
 9 אחיו הווא. ויבין דרבי הווא, ל'א שגח מן האב, ל'א
 10 שגח מן האם, שריא. אלא, תהם הכי קאמר ליה,
 11 קורבא דאחותי אית לי כהרה מאבא ולא מאמי. ל'א
 12 שמע, מפני מה ל'א נשא אדם את בתו, כדי שישא
 13 קנן את אחותו, שגאמר 'כי אמרתי עולם חסד יבנה'.
 14 הא לאו הכי, אסורה. כיון דאשתרי, אשתרי. אמר רב
 15 הונא, פותי מותר בבתו. ואם תאמר, מפני מה ל'א
 16 נשא אדם את בתו, כדי שישא קנן את אחותו, משום
 17 'עולם חסד יבנה' ויפאי דאמר, אמר רב הונא, כותי

18 אסור בבתו. תני, שלא נשא אדם את בתו. ולא היא. תהם היינו טעמא, כדי שישא קנן
 19 אחותו, משום ד'עולם חסד יבנה'. אמר רב תרדא, עבד מותר באמו, ומותר בבתו. יצא
 20 מכלל פותי, ולכלל ישראל לא. פי אתא רב דימי, אמר רבי אלעזר, אמר רבי חנינא, בן
 21 נח שייחד שפחה לעבדו ונא ליה. הנהי עליה. מותר. אמר רב נתן, מותרא ליה רבינא,
 22 מאימתי התרתה? אמר רב הונא, משפחה ראשה בשוק. אמר רבי אלעזר, אמר
 23 רבי חנינא, בן נח שקב על אשתו שלא כדריכה. חייב. שגאמר 'דבך', ולא שלא כדריכה.
 24 אמר רבא, מי איבא מידי ד'ישראל לא מיתבי. וכותי מיתבי. אלא אמר רבא, בן נח שקב על
 25 אשת חבירו שלא כדריכה. פטור. מיא טעמא, 'באשתו' ולא באשת חבירו. 'דבך' ולא שלא
 26 כדריכה. אמר רבי חנינא, עובד פוכבים שהכה את ישראל, חייב מיתה, שגאמר 'יבין פה וכה
 27 יבא פי אין איש [ובך את המצרים] וגו'. ואמר רבי חנינא, הסותר לונו של ישראל, פאילו
 28 סותר לונו של שכניה, שגאמר 'מוקש אדם ילע קודש'. 'מביה', 'עבדו', 'שבת', סימן: אמר
 29 ריש לקיש, המנביה ידו על חבירו, אף על פי שלא הכהו נקרא רשע, שגאמר 'ויאמר לרשע
 30 למה תכה רעך'. 'למה חבית' לא נאמר, אלא 'למה תכה'. אף על פי שלא הכהו נקרא
 31 רשע. 'עירי', אמר רבי חנינא, נקרא 'חוטא', שגאמר 'ואם לא לקחתי בחוקה, וכתבי י'תרו
 32 חשתי כנרעים ודולקו מאד'. רב הונא אמר, תקצין ידו, שגאמר 'וירוע רכות תשבר'. רב הונא
 33 ק"ן ידא. רבי אלעזר אומר, אין לו תפנה אלא כדריכה, שגאמר 'ואיש ירוע לו היתרין'. ואמר
 34 רבי אלעזר, לא נתנה קרעק אלא ליעול וזוועה, שגאמר 'ואיש ירוע לו היתרין'. ואמר רבי
 35 לקיש, מיא דכתיב 'עובד אדמתו ישבע לחם'. אם עושה אדם עצמו עבד לאדמה, ישבע
 36 לחם. ואם לאו, לא ישבע לחם. ואמר ריש לקיש, עובד פוכבים ששבת חייב מיתה, שגאמר
 37 'ויום זלילה לא ישבותו'. ואמר מר, אזהרה שלחן זו היא מיתתו. אמר רבינא, אפילו שני
 38 בשבת. וליהשבה גבי שבע מצות? פי קא חשיב 'שב ולא תעשה', קום עשה' לא קא חשיב.

1 באשת חבירו. שלא אסרה תורה אלא כדריכה: ויך את המצרי. משום דהכה איש עברי: מוקש אדם ילע קודש. תנוקא את האדם היינו שריא שגאמר שקרוין אדם דכתיב
 2 (תויקולא ל) ואנתה צאני צורן מרעיתו אדם אתה אתה קרוי אדם וכו': ילע קודש. כאלו לועה את הקדש כלומר כסותר על לועי. אומר מנה: אם לא לקחתי בחוקה.
 3 בבני עלי כתיב שהיו תוקפים בבשר הובחים ואמר אם לא תתן לו אקח בחוקה דהיינו כמרים ידו שהיו מנומני להכותו וורועי רמה. הרגיל לרומ ידו על חבירו: קין ידא.
 4 מאדם אחר שהיה רגיל להכות את חבירו וקסו בכך כדאמר ברביהו דעילי (דף מו.) ב"ד וזנין ועונשין שלא מן התורה לעונשין ויגדר לרבי: א"ש. ויקע. עני.
 5 משען ורועי לו הוא מותקנת לקבורה כלומר ראי להמתו לקבורה: לא נתנה קרעק. כלומר את ראי קרעק אלא כדכתיב ירוע עיני שבתו ראי עיני שבתו
 6 בהמות ומפסידות וגנבים באין וגנבין ועוררין עליו וגררין שהיא חוק לעמוד כנגדו: כעבד לאדמה. לעסוק בה ממיד לחרישה והשקאה וניכוש ועידוה: נ"י ששבת.
 7 ממלאכתו: שם ילע חייב מיתה שא: ויח' ויליה לא ישבותו וקא ריש ליה לא ישבותו ממלאכת אדם נמי קאי ולא תימא לא ישבותו אדך ששבת עתים דקרא קאי
 8 קאמר לא יבטלו וילי פסקו מלחיות: פשיטא לא גרסי' דהא טובא קרי דאבני אדם קאי: אמר רבינא אפי' שני בשבת. לא תימא בשבתא דלמאמר ר"ל לשום חובה
 9 כלומר רלא מכלל לשבת ביום בשבת שזוהי אם שבתה לישאר או אתה שבת ששבותין בו אלא מנתנה בעלמא קא אכר ליה שלא יבטלו מלאכתא ואפי' שני שאנו
 10 בר שבתה שני בשבת יומא קמא דלאו יום בר שבתה נקט ודהו דהוה מצי למנקט שלישי ורביעי: קום עשה' לא חשיב. והאי לא ישבותו קום עשה מלאכה היא

סנהדרין. ארבע מיתות - פרק שביעי דף נט עמוד א - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזליץ)"

תוספות

הוא דינין קום עשה.

הוא. קום עשה משפט ושב ואל תעשה ועל אפילו אינו מזהר לעשות משפט והוא

יזשב ובטל מזהר הוא שלא לעשות על ואזהרת על תעשה על (ויקרא טו) אינה

קום עשה משפט אלא לחודר קיימא עב העשה מלא תעשה על אבל אזהרת לא

תבטל על כרחיק אינה אלא קום עשה.

מורשה לנו. ולא להם ואיבן משום גול

כדמפרשי. מורשה מאורסה. אמוראי איכא

דרדשי בודו גבי ועל הארץ בפרק אלו עוברין

בפסחים (ק"ג מ"ג): מילא ק"ל מהו. ולא קא

חשיב גול וכן נערה המאורסה דהא בכלל

גילוי עריות הוא: הדין: ר"מ דלית ליה אתם

קרוין אדם ולו עובדי כוכבים קרוין אדם

ויש ע"ה ודדשי אל מנסבת יבמות (ף)

ס"א. בשבע מצות דידהו. עוסקין בהלכות

אזון עש קיימת לחיות בדין קצין בדין בשר.

בעוד פשע צימא על תאכלו וזה חזר מן

החי דמנו לדרשא אחרנא למשרי אבר מן

החי דשרצים כדלעקב בשמעתך: כיצא

בדבר אתה אומר. שאף ישראל הוחררו על

דם מן החי בסניו ומשום חיות ורבי חנינא

קאמר להי כי הדם הוא הנפש ולא תאכל

הנפש ע"ה העבר ש"ל. כלומר לא תאכל הדם

הגובר ראש המקרא בעוד תגשע ע"ה

הבשר והבנן חזוהו. ודמין דל לאזהרת אבר

מן החי לא למסרי משום חיות מסכני אלא

למסיר דם הקהה שהנפש יוצאה בו משום

דם דהו דמסכני דלא הימא אוזרתה דם גבי

וחבת מבקר ומצאנן חייב (ברעים יב) דם

שחיתה הוא דהוי דם אבל דם הקהה לא הוי

דם לחי אקשיה לאבר מן החי מן אבר מן

החי אסור תחמת אסורו אף מן החי

מוזרר עלה משום דם ולבדו יוצאה דם

הנפש שאף דם הקהה שאין הנפש יוצאה בו

אזון קרי דם אבל אסור חיות לא נזכר ב

ולא בשום דם ובכריתות (ח"ב). מפרש

איתרו דם הקהה שהנפש יוצאה בו מסיפה

המשחיתו ואלו משום מהשואו מתחיל לצאת

שחיתו: למע' ל' לפיכח. שבה מן החי שנית

ובכני מן אטו ישראל משום דקבלו תורה

יצאו מכלל עמי הארסונוני שלמא עבודה

זהו וגילוי עריות בסניו מילתיחונית שנית

לפי פירוש א"ר בכי כפי נח על אלו עבירות

עונשן עליהם וכן בעריות לפרש עונשן אלא

אבר מן החי דמיה ל' לאהדוריי: לוח וזהו

נאמרה. דלכמה לקמן ממשנית עבודה

זהו וגילוי עריות בסניו ואשכחן דאינעש

גויים מילתיחו אף לאחז מן תורה כדכתיב

(ברעים ח) כי ימצא בן מעביד בנו ובתו

וגו' ובגלל התעבות האלה וכן בעריות

(ויקרא יז) כי את כל התעבות האל שמע

מיניה כי יזיב קדושת אבר הויח תורה

לישראל לא שילקינוהו לוח קיימי וכל שלא נשנית בסניו נאמר לישראל ולא לכני מן

הנשיה בסניו כדאיתא בעבודה זרה ובגילוי עריות דאשכחן דאינעש גויים עלייהו שמע מינה ישראל שיצאו לקדושה עמוד באיסורין אבל גויים נתלן מן ולקמן פרץ

דלמנא להכי לא שבו לבני מן הוא דאסירי ולא לישראל ומשני ליכא מידי דלישראל שרי וגוים אסור שביצאו מכלל בני מן דתהקדשו יצאו אלו להקל עליהם וזהו

ולוח אילך למימר דא"כ אמאי אתני עבודה זרה הילכך על כרחיק אותה שלא נשנית אינה בכני מן הילכך אף לא נשנית אבר מן החי הוא אמרו ולא נשנית מבני מן מתוך

תורה ואילך: וזנו אין לנו. אזהרה בכני מן ולא נשנית בסניו אלא גיד נגשה: ואלכיבא דרבי יודנה. דאמר בפרק גיד הנשה מפרק גיד הנשה (שם) נגבתי יעקב נאסר גיד הנשה

שדיו בני מן קודם מן תורה ורבנן פלוגי ואמרו בסניו נאמר ולא להם אלא שנכבתי במקומו ואחז מן תורה כתבו משנה במקום המעשה על הענידי ליעד מאזיה טעם

נאסר לוח ורבי יהודה גופיה לישראל נאמר ולא לשאר בני מן דהוא בני ישראל כתיב וזה דקאמרינן חזוהו העמודות האיסורין לבני מן העולם הוצרך לכתוב שבו

אלו משום דא"כ אמאי אתני אמרנן נגבר ונשנית ואלכיבא דרבי יודנה. דאמר בפרק גיד הנשה מפרק גיד הנשה (שם) נגבתי יעקב נאסר גיד הנשה

בני מן נמי להם נאסר ולא לאחרים אלא מדאתני עבודה זרה הוה גמרין ליה: ואשכחן דאינעש נוי עלייהו. שבע אמוות כדכתיב לא ימצא בן מעביד בנו ובתו באש:

אזריבא מדיאל נישנית בסניו אימא לבני מן נאמרה. לבני יעקב בעוד שדיו בני מן נאסר להם ולא משכחו כלל ישראל: וחרי יפת תואר. שאסורה להם כדאמר לעיל

(דף נ"ו) לאו בני כיבוש ניהו. לא נתנה אף כלבוש כי אף לישראל שאף לישראל לא הותר יפת תואר אלא במלחמה ע"י כדכתיב משום דלאו בני מחילת ניהו. שאף

ישראל נצטוו על הגולו אלה שניתו פרוטה אתו נחשו לו בעיניהם שעוברין על מתן שרחנומן וזו המחילת על דבר קל אבל בני מן נאסרי בהם.

הוי

הוא דינין קום עשה.

הוא. קום עשה משפט ושב ואל תעשה ועל אפילו אינו מזהר לעשות משפט והוא

יזשב ובטל מזהר הוא שלא לעשות על ואזהרת על תעשה על (ויקרא טו) אינה

קום עשה משפט אלא לחודר קיימא עב העשה מלא תעשה על אבל אזהרת לא

תבטל על כרחיק אינה אלא קום עשה.

מורשה לנו. ולא להם ואיבן משום גול

כדמפרשי. מורשה מאורסה. אמוראי איכא

דרדשי בודו גבי ועל הארץ בפרק אלו עוברין

בפסחים (ק"ג מ"ג): מילא ק"ל מהו. ולא קא

חשיב גול וכן נערה המאורסה דהא בכלל

גילוי עריות הוא: הדין: ר"מ דלית ליה אתם

קרוין אדם ולו עובדי כוכבים קרוין אדם

ויש ע"ה ודדשי אל מנסבת יבמות (ף)

ס"א. בשבע מצות דידהו. עוסקין בהלכות

אזון עש קיימת לחיות בדין קצין בדין בשר.

בעוד פשע צימא על תאכלו וזה חזר מן

החי דמנו לדרשא אחרנא למשרי אבר מן

החי דשרצים כדלעקב בשמעתך: כיצא

בדבר אתה אומר. שאף ישראל הוחררו על

דם מן החי בסניו ומשום חיות ורבי חנינא

קאמר להי כי הדם הוא הנפש ולא תאכל

הנפש ע"ה העבר ש"ל. כלומר לא תאכל הדם

הגובר ראש המקרא בעוד תגשע ע"ה

הבשר והבנן חזוהו. ודמין דל לאזהרת אבר

מן החי לא למסרי משום חיות מסכני אלא

למסיר דם הקהה שהנפש יוצאה בו משום

דם דהו דמסכני דלא הימא אוזרתה דם גבי

וחבת מבקר ומצאנן חייב (ברעים יב) דם

שחיתה הוא דהוי דם אבל דם הקהה לא הוי

דם לחי אקשיה לאבר מן החי מן אבר מן

החי אסור תחמת אסורו אף מן החי

מוזרר עלה משום דם ולבדו יוצאה דם

הנפש שאף דם הקהה שאין הנפש יוצאה בו

אזון קרי דם אבל אסור חיות לא נזכר ב

ולא בשום דם ובכריתות (ח"ב). מפרש

איתרו דם הקהה שהנפש יוצאה בו מסיפה

המשחיתו ואלו משום מהשואו מתחיל לצאת

שחיתו: למע' ל' לפיכח. שבה מן החי שנית

ובכני מן אטו ישראל משום דקבלו תורה

יצאו מכלל עמי הארסונוני שלמא עבודה

זהו וגילוי עריות בסניו מילתיחונית שנית

לפי פירוש א"ר בכי כפי נח על אלו עבירות

עונשן עליהם וכן בעריות לפרש עונשן אלא

אבר מן החי דמיה ל' לאהדוריי: לוח וזהו

נאמרה. דלכמה לקמן ממשנית עבודה

זהו וגילוי עריות בסניו ואשכחן דאינעש

גויים מילתיחו אף לאחז מן תורה כדכתיב

(ברעים ח) כי ימצא בן מעביד בנו ובתו

וגו' ובגלל התעבות האלה וכן בעריות

(ויקרא יז) כי את כל התעבות האל שמע

מיניה כי יזיב קדושת אבר הויח תורה

לישראל לא שילקינוהו לוח קיימי וכל שלא נשנית בסניו נאמר לישראל ולא לכני מן

הנשיה בסניו כדאיתא בעבודה זרה ובגילוי עריות דאשכחן דאינעש גויים עלייהו שמע מינה ישראל שיצאו לקדושה עמוד באיסורין אבל גויים נתלן מן ולקמן פרץ

דלמנא להכי לא שבו לבני מן הוא דאסירי ולא לישראל ומשני ליכא מידי דלישראל שרי וגוים אסור שביצאו מכלל בני מן דתהקדשו יצאו אלו להקל עליהם וזהו

ולוח אילך למימר דא"כ אמאי אתני עבודה זרה הילכך על כרחיק אותה שלא נשנית אינה בכני מן הילכך אף לא נשנית אבר מן החי הוא אמרו ולא נשנית מבני מן מתוך

תורה ואילך: וזנו אין לנו. אזהרה בכני מן ולא נשנית בסניו אלא גיד נגשה: ואלכיבא דרבי יודנה. דאמר בפרק גיד הנשה מפרק גיד הנשה (שם) נגבתי יעקב נאסר גיד הנשה

שדיו בני מן קודם מן תורה ורבנן פלוגי ואמרו בסניו נאמר ולא להם אלא שנכבתי במקומו ואחז מן תורה כתבו משנה במקום המעשה על הענידי ליעד מאזיה טעם

נאסר לוח ורבי יהודה גופיה לישראל נאמר ולא לשאר בני מן דהוא בני ישראל כתיב וזה דקאמרינן חזוהו העמודות האיסורין לבני מן העולם הוצרך לכתוב שבו

אלו משום דא"כ אמאי אתני אמרנן נגבר ונשנית ואלכיבא דרבי יודנה. דאמר בפרק גיד הנשה מפרק גיד הנשה (שם) נגבתי יעקב נאסר גיד הנשה

בני מן נמי להם נאסר ולא לאחרים אלא מדאתני עבודה זרה הוה גמרין ליה: ואשכחן דאינעש נוי עלייהו. שבע אמוות כדכתיב לא ימצא בן מעביד בנו ובתו באש:

אזריבא מדיאל נישנית בסניו אימא לבני מן נאמרה. לבני יעקב בעוד שדיו בני מן נאסר להם ולא משכחו כלל ישראל: וחרי יפת תואר. שאסורה להם כדאמר לעיל

(דף נ"ו) לאו בני כיבוש ניהו. לא נתנה אף כלבוש כי אף לישראל שאף לישראל לא הותר יפת תואר אלא במלחמה ע"י כדכתיב משום דלאו בני מחילת ניהו. שאף

ישראל נצטוו על הגולו אלה שניתו פרוטה אתו נחשו לו בעיניהם שעוברין על מתן שרחנומן וזו המחילת על דבר קל אבל בני מן נאסרי בהם.

הוי

הוא דינין קום עשה.

הוא. קום עשה משפט ושב ואל תעשה ועל אפילו אינו מזהר לעשות משפט והוא

יזשב ובטל מזהר הוא שלא לעשות על ואזהרת על תעשה על (ויקרא טו) אינה

קום עשה משפט אלא לחודר קיימא עב העשה מלא תעשה על אבל אזהרת לא

תבטל על כרחיק אינה אלא קום עשה.

מורשה לנו. ולא להם ואיבן משום גול

כדמפרשי. מורשה מאורסה. אמוראי איכא

דרדשי בודו גבי ועל הארץ בפרק אלו עוברין

בפסחים (ק"ג מ"ג): מילא ק"ל מהו. ולא קא

חשיב גול וכן נערה המאורסה דהא בכלל

גילוי עריות הוא: הדין: ר"מ דלית ליה אתם

קרוין אדם ולו עובדי כוכבים קרוין אדם

ויש ע"ה ודדשי אל מנסבת יבמות (ף)

ס"א. בשבע מצות דידהו. עוסקין בהלכות

אזון עש קיימת לחיות בדין קצין בדין בשר.

בעוד פשע צימא על תאכלו וזה חזר מן

החי דמנו לדרשא אחרנא למשרי אבר מן

החי דשרצים כדלעקב בשמעתך: כיצא

בדבר אתה אומר. שאף ישראל הוחררו על

דם מן החי בסניו ומשום חיות ורבי חנינא

קאמר להי כי הדם הוא הנפש ולא תאכל

הנפש ע"ה העבר ש"ל. כלומר לא תאכל הדם

הגובר ראש המקרא בעוד תגשע ע"ה

הבשר והבנן חזוהו. ודמין דל לאזהרת אבר

מן החי לא למסרי משום חיות מסכני אלא

למסיר דם הקהה שהנפש יוצאה בו משום

דם דהו דמסכני דלא הימא אוזרתה דם גבי

וחבת מבקר ומצאנן חייב (ברעים יב) דם

שחיתה הוא דהוי דם אבל דם הקהה לא הוי

דם לחי אקשיה לאבר מן החי מן אבר מן

החי אסור תחמת אסורו אף מן החי

מוזרר עלה משום דם ולבדו יוצאה דם

הנפש שאף דם הקהה שאין הנפש יוצאה בו

אזון קרי דם אבל אסור חיות לא נזכר ב

ולא בשום דם ובכריתות (ח"ב). מפרש

איתרו דם הקהה שהנפש יוצאה בו מסיפה

המשחיתו ואלו משום מהשואו מתחיל לצאת

שחיתו: למע' ל' לפיכח. שבה מן החי שנית

ובכני מן אטו ישראל משום דקבלו תורה

יצאו מכלל עמי הארסונוני שלמא עבודה

זהו וגילוי עריות בסניו מילתיחונית שנית

לפי פירוש א"ר בכי כפי נח על אלו עבירות

עונשן עליהם וכן בעריות לפרש עונשן אלא

אבר מן החי דמיה ל' לאהדוריי: לוח וזהו

נאמרה. דלכמה לקמן ממשנית עבודה

זהו וגילוי עריות בסניו ואשכחן דאינעש

גויים מילתיחו אף לאחז מן תורה כדכתיב

(ברעים ח) כי ימצא בן מעביד בנו ובתו

וגו' ובגלל התעבות האלה וכן בעריות

(ויקרא יז) כי את כל התעבות האל שמע

מיניה כי יזיב קדושת אבר הויח תורה

לישראל לא שילקינוהו לוח קיימי וכל שלא נשנית בסניו נאמר לישראל ולא לכני מן

הנשיה בסניו כדאיתא בעבודה זרה ובגילוי עריות דאשכחן דאינעש גויים עלייהו שמע מינה ישראל שיצאו לקדושה עמוד באיסורין אבל גויים נתלן מן ולקמן פרץ

דלמנא להכי לא שבו לבני מן הוא דאסירי ולא לישראל ומשני ליכא מידי דלישראל שרי וגוים אסור שביצאו מכלל בני מן דתהקדשו יצאו אלו להקל עליהם וזהו

ולוח אילך למימר דא"כ אמאי אתני עבודה זרה הילכך על כרחיק אותה שלא נשנית אינה בכני מן הילכך אף לא נשנית אבר מן החי הוא אמרו ולא נשנית מבני מן מתוך

תורה ואילך: וזנו אין לנו. אזהרה בכני מן ולא נשנית בסניו אלא גיד נגשה: ואלכיבא דרבי יודנה. דאמר בפרק גיד הנשה מפרק גיד הנשה (שם) נגבתי יעקב נאסר גיד הנשה

שדיו בני מן קודם מן תורה ורבנן פלוגי ואמרו בסניו נאמר ולא להם אלא שנכבתי במקומו ואחז מן תורה כתבו משנה במקום המעשה על הענידי ליעד מאזיה טעם

נאסר לוח ורבי יהודה גופיה לישראל נאמר ולא לשאר בני מן דהוא בני ישראל כתיב וזה דקאמרינן חזוהו העמודות האיסורין לבני מן העולם הוצרך לכתוב שבו

אלו משום דא"כ אמאי אתני אמרנן נגבר ונשנית ואלכיבא דרבי יודנה. דאמר בפרק גיד הנשה מפרק גיד הנשה (שם) נגבתי יעקב נאסר גיד הנשה

בני מן נמי להם נאסר ולא לאחרים אלא מדאתני עבודה זרה הוה גמרין ליה: ואשכחן דאינעש נוי עלייהו. שבע אמוות כדכתיב לא ימצא בן מעביד בנו ובתו באש:

אזריבא מדיאל נישנית בסניו אימא לבני מן נאמרה. לבני יעקב בעוד שדיו בני מן נאסר להם ולא משכחו כלל ישראל: וחרי יפת תואר. שאסורה להם כדאמר לעיל

(דף נ"ו) לאו בני כיבוש ניהו. לא נתנה אף כלבוש כי אף לישראל שאף לישראל לא הותר יפת תואר אלא במלחמה ע"י כדכתיב משום דלאו בני מחילת ניהו. שאף

ישראל נצטוו על הגולו אלה שניתו פרוטה אתו נחשו לו בעיניהם שעוברין על מתן שרחנומן וזו המחילת על דבר קל אבל בני מן נאסרי בהם.

הוי

הוא דינין קום עשה.

הוא. קום עשה משפט ושב ואל תעשה ועל אפילו אינו מזהר לעשות משפט והוא

יזשב ובטל מזהר הוא שלא לעשות על ואזהרת על תעשה על (ויקרא טו) אינה

קום עשה משפט אלא לחודר קיימא עב העשה מלא תעשה על אבל אזהרת לא

תבטל על כרחיק אינה אלא קום עשה.

מורשה לנו. ולא להם ואיבן משום גול

כדמפרשי. מורשה מאורסה. אמוראי איכא

דרדשי בודו גבי ועל הארץ בפרק אלו עוברין

סנהדרין, ארבע מיתות - פרק שביעי דף עג עמוד ב - מתוך מהדורת "אבן ישראל - (שטיינזולץ)"
תוספות

1 והאי פריה רביה. תימה נמאן לי דלא גאמרה לבני נח ואי משום דלא חשיב ליה כהדי
2 שבע מצות הא אמר לעיל דף קנח) קום עשה לא קא חשיב ורבי דשב ואל תעשה
3 נמי הוא דמי גאמרה על פריה ורביה מצוה שלא להשתרר ורע
4 לבלב דבר שבמקדש. פי' דכל דבר האסור במקדש אפי' קבע זמן לדרב צריך מתין אחר
5 להחזירו כשיבטור הזמן טוב וחסר ופי'
6 אל תגשו אל אשה (שמות ט) לא היה ביה זכר
7 והא דרתיב (שם) היו נכונים לשלש ימים היינו
8 לקבל התורה ביום השלישי אבל דבר הקצוב
9 לזמן יעבור הזמן ומותר מאליו וכו' אי ברבר
10 שגזרו סתם פשיטא שצריך מניין אחר להתירו
11 אצטרך סדאי כיון דבשל דבר שנאסר עבור
12 ממילא הותר כגון הכא שאסור בתשמיש כ"ד
13 לקבל התורה וכו' הויא דפי' דביצה (דף ה'
14 ושם) דברס רביעי היה עלה לירושלים מהלך
15 יום לכל עד כדי לעשר שוקי ירושלים בפינה
16 דאף לאחד חורבן הוצרך מניין אחר להחזירו.
17 היתים
18 ה'נשֶׁה בַלְבָב, וְאִלֵּיכָא דַרְבֵּי הַיְהוּדָה. יַנְיָ נָמִי, לָא הָאִתְּנִי. הֵינֵי, אִיתְּנִי לְשׁוּם מַיְתָא בְּעֻלְמָא. הָא,
19 לָא אִיתְּנִי כְּלָל. אִי בְּעֵית אֵימָא, מִיְתָא, מִעֻרְשָׁא לִאבְרָהָם הוּא דְקָא מְזוּרָ לִיהַּ רַחֲמָנָא, וְאִתְּנִי.
20 אֵת בְּרִיתִי תְשׁוּמוֹר אַתְהָ וְיִרְעָא אַחֲרֵיהּ לְדוֹרוֹתֵיךָ, אַתְהָ וְיִרְעָא אִין, אֵינִישׁ אֲחֵרֵינָא לָא. אֵילָא
21 מַעֲתָה, בְּנֵי יִשְׂמַעְאֵל לַחַיִּיבוּ? כִּי בַיְצַחְקָא יִקְרָא לֵךְ וְרַע'. בְּנֵי עֻשֵׁי לַחַיִּיבוּ? בַּיְצַחְקָא, וְלֵאמֹר כֵּל
22 יִצְחָק. מִתְקַרְף לֵה רַב אֲשֶׁשְׁנָא, אֵילָא מַעֲתָה, בְּנֵי קַטְרוּרָה לֹא לַחַיִּיבוּ. הָאֵמֵר רַבִּי יוֹסֵי פַר אֲבוּיָן,
23 וְאִיתְּמָא רַבִּי יוֹסֵי פַר הֵנַּיְנָא, אֵת בְּרִיתִי הִפַּר', לְרִבּוֹת בְּנֵי קַטְרוּרָה. אֵמֵר רַבִּי הַיְהוּדָה אֵמֵר רַב,
24 אַרְסֵי הָרַשָּׁאוֹן, לֹא הוּמָר לוֹ בִּישָׁר לְאֵבִילָה, דְּכִתְיִב לָכֵם יְהוָה לֵאבְלָה, וְלָקֵל תַּתְּ הֶאֱרִיץ, וְלֹא
25 תַתְּ הָאֲרֵץ לָכֵם. וְכַשְׁבָּאֵי בְּנֵי הַחִיּוֹר לָהֶם, שְׁנַאֲמֵר 'בַּרְקָא עֵשֶׁב נַתְתִּים לָהֶם אֵת כֵּל'. יְכוּל, לָא
26 יְהֵא אֲבָר מִן הַחִיּוֹר נִזְהָר בּוֹ. תַלְמוּד לומַר, אֵף בִּישָׁר בַּנְפֻשָׁא דְמוֹ לֹא תֵאלָכּוּ. יְכוּל אַף לְשַׁרְצִים,
27 תַלְמוּד לומַר אַף'. וְגַא תַלְמוּדָא, אֵמֵר רַב הוּנַא, דְּמוֹ', מִי שְׂדַמּוֹ חַלּוּק מְבִשְׂרוֹ, יִצְאוּ שַׁרְצִים,
28 שְׂאוּן דְּמָכֵם חַלּוּק מְבִשְׂרוֹ. מִיתְיִב, וְרַדוּ בַּדְנַת הַיָּם, מֵאֵי לָאוּ, לְאֵבִילָה. לֹא, לְמַלְאכָה. וְרַדוּם,
29 בְּנֵי מְלָכִים נִיזְהָר, אִין, פַּרְדֻּרְתָּהּ. דְּבִקְעֵי רַחֲבָה, הַנְּהִיז בְּעִיזָא וְשִׁפּוּנָא, מֵאֵי. תֵא שְׁמַע', וְבִקְעוּ
30 בְּנֵי מְלָכִים'. מֵאֵי לָאוּ, לְאֵבִילָה. לֹא, לְמַלְאכָה. וְעוֹפּוֹת, בְּנֵי מְלָכִים בְּנִיזְהָר, אִין, פַּרְדֻּעֵי רַבִּהּ רַבִּהּ
31 רַב הוּנַא, דְּשׁ בְּאֲזוּיָן וְתַרְגוּמֵי, לְרַבִּי יוֹסֵי פַר הַיְהוּדָה, מֵאֵי. תֵא שְׁמַע', וְכַבְלָת תְּהֵי הַיְהוּדָה
32 עַל הָאֲרֵץ'. הַהוּא, לְאִתּוּיָּי נֶחֶשׁ הוּא דָאֲתֵא, דַּתְנַיָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן כְּנַסְיָא אומֵר, חִבְלֵי עַל
33 שְׂמֹשׁ גְּדוֹל שְׁאָבָר מִן הָעוֹלָם, שְׂאֵלְמָלָא נִתְקַלַּל נֶחֶשׁ, כֵּל אֲחָד וְאֲחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּי מוֹדַפְּנֵי
34 לוֹ שְׁנֵי נַחֲשִׁים מוֹכִיבִים, אֲחָד מַשְׁהָר לְצַפּוֹן וְאֲחָד מַשְׁהָר לְדְרוֹם לְהִבָּיא לוֹ סַנְדְּלָנוּסִים מוֹכִיבִים,
35 וְאָבְגָיִים מוֹכֹת וּמַרְגְּלִיּוֹת. וְלֹא עוֹר, אֵילָא שְׂמַפְשְׁשִׁילֵין רַצְעוּתָא תַחַת וְנְבוֹ, וּמוֹצִיָא בָה עַפְרָ לְגַתּוֹ
36 וְלִחֲזוּרְתָּא. מִיתְיִב, תְּהֵי רַבִּי הַיְהוּדָה בֶּן תַּיְמָא אומֵר, אַרְסֵי הָרַשָּׁאוֹן, מֵיכֵס בְּגַן עֵדֵן תְּהֵי, וְהוּי
37 מִלְאֵכִי הַשָּׂרָת צוּלִין לוֹ בִּישָׁר וּמְסַנְּזִין לוֹ וִין. הַצִּיץ בּוֹ נֶחֶשׁ וְיִרְאַה בְּכַבּוּדוֹ, וּנְתַקֵּמָא בּוֹ. תְּהֵם,
38 כִּבְשָׁר הַיְהוּדָה מִן הַשְּׂמִימִים. מִי אֵיפֵא בִישָׁר הַיְהוּדָה מִן הַשְּׂמִימִים? אִין, כִּי הָא דַּרְבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן חַלְּפַתָּא,
39 תְּהֵי קְאוּל בַּאֲרוּחָא, פָּנְעוּ בּוֹ הֵנָּה אֲרוּחָא דְהוּו קָא נָהַמִי לָאִפּוּהַ, אֵמֵר, 'הַכְּפִירִים שְׂאוּנִים
40 לְמַרְףּ'. נַחְזוּ לִיה תַרְתֵּי אַטְמָתָא, תְּהֵא אֵבִילָה, וְתְהֵא שַׁבְקוּהַ. אִיתְיָה, וְאִתָּא לְבִי מוֹרְרָשָׁא. בְּנֵי
41 עֵלְהַ, דְּרַבִּי מַטָּא הוּא זְה, וְאֵי דְרַבִּי מַטָּא לִיה, אֵמֵר לַיה, אֵין דְּרַבִּי מַטָּא יוֹרֵד מִן הַשְּׂמִימִים. בְּנֵי מַיְתָא
42 רַבִּי יוֹרָא מִרְבִּי אֲבָהֵה, יוֹרֵד לוֹ בְּמֹת חַמּוֹר, מְהוּ. אֵמֵר לַיה, 'יִאֲרֹד מֵיָתָּא, לִיה, אֵין מִיָּתָּא
43 דְּרַבִּי מַטָּא יוֹרֵד מִן הַשְּׂמִימִים: רַבִּי שְׁמַעוֹן אומֵר, אַף עַל הַכֵּישׁוּף: מֵאֵי מַעֲמָא דַּרְבִּי שְׁמַעוֹן, דְּכִתְיִב
44 וְכַשְׁבָּא

1 והאי פריה רביה. תימה נמאן לי דלא גאמרה לבני נח ואי משום דלא חשיב ליה כהדי
2 שבע מצות הא אמר לעיל דף קנח) קום עשה לא קא חשיב ורבי דשב ואל תעשה
3 נמי הוא דמי גאמרה על פריה ורביה מצוה שלא להשתרר ורע
4 לבלב דבר שבמקדש. פי' דכל דבר האסור במקדש אפי' קבע זמן לדרב צריך מתין אחר
5 להחזירו כשיבטור הזמן טוב וחסר ופי'
6 אל תגשו אל אשה (שמות ט) לא היה ביה זכר
7 והא דרתיב (שם) היו נכונים לשלש ימים היינו
8 לקבל התורה ביום השלישי אבל דבר הקצוב
9 לזמן יעבור הזמן ומותר מאליו וכו' אי ברבר
10 שגזרו סתם פשיטא שצריך מניין אחר להתירו
11 אצטרך סדאי כיון דבשל דבר שנאסר עבור
12 ממילא הותר כגון הכא שאסור בתשמיש כ"ד
13 לקבל התורה וכו' הויא דפי' דביצה (דף ה'
14 ושם) דברס רביעי היה עלה לירושלים מהלך
15 יום לכל עד כדי לעשר שוקי ירושלים בפינה
16 דאף לאחד חורבן הוצרך מניין אחר להחזירו.
17 היתים
18 ה'נשֶׁה בַלְבָב, וְאִלֵּיכָא דַרְבֵּי הַיְהוּדָה. יַנְיָ נָמִי, לָא הָאִתְּנִי. הֵנֵי, אִיתְּנִי לְשׁוּם מַיְתָא בְּעֻלְמָא. הָא,
19 לָא אִיתְּנִי כְּלָל. אִי בְּעֵית אֵימָא, מִיְתָא, מִעֻרְשָׁא לִאבְרָהָם הוּא דְקָא מְזוּרָ לִיהַּ רַחֲמָנָא, וְאִתְּנִי.
20 אֵת בְּרִיתִי תְשׁוּמוֹר אַתְהָ וְיִרְעָא אַחֲרֵיהּ לְדוֹרוֹתֵיךָ, אַתְהָ וְיִרְעָא אִין, אֵינִישׁ אֲחֵרֵינָא לָא. אֵילָא
21 מַעֲתָה, בְּנֵי יִשְׂמַעְאֵל לַחַיִּיבוּ? כִּי בַיְצַחְקָא יִקְרָא לֵךְ וְרַע'. בְּנֵי עֻשֵׁי לַחַיִּיבוּ? בַּיְצַחְקָא, וְלֵאמֹר כֵּל
22 יִצְחָק. מִתְקַרְף לֵה רַב אֲשֶׁשְׁנָא, אֵילָא מַעֲתָה, בְּנֵי קַטְרוּרָה לֹא לַחַיִּיבוּ. הָאֵמֵר רַבִּי יוֹסֵי פַר אֲבוּיָן,
23 וְאִיתְּמָא רַבִּי יוֹסֵי פַר הֵנַּיְנָא, אֵת בְּרִיתִי הִפַּר', לְרִבּוֹת בְּנֵי קַטְרוּרָה. אֵמֵר רַבִּי הַיְהוּדָה אֵמֵר רַב,
24 אַרְסֵי הָרַשָּׁאוֹן, לֹא הוּמָר לוֹ בִּישָׁר לְאֵבִילָה, דְּכִתְיִב לָכֵם יְהוָה לֵאבְלָה, וְלָקֵל תַּתְּ הֶאֱרִיץ, וְלֹא
25 תַתְּ הָאֲרֵץ לָכֵם. וְכַשְׁבָּאֵי בְּנֵי הַחִיּוֹר לָהֶם, שְׁנַאֲמֵר 'בַּרְקָא עֵשֶׁב נַתְתִּים לָהֶם אֵת כֵּל'. יְכוּל, לָא
26 יְהֵא אֲבָר מִן הַחִיּוֹר נִזְהָר בּוֹ. תַלְמוּד לומַר, אֵף בִּישָׁר בַּנְפֻשָׁא דְמוֹ לֹא תֵאלָכּוּ. יְכוּל אַף לְשַׁרְצִים,
27 תַלְמוּד לומַר אַף'. וְגַא תַלְמוּדָא, אֵמֵר רַב הוּנַא, דְּמוֹ', מִי שְׂדַמּוֹ חַלּוּק מְבִשְׂרוֹ, יִצְאוּ שַׁרְצִים,
28 שְׂאוּן דְּמָכֵם חַלּוּק מְבִשְׂרוֹ. מִיתְיִב, וְרַדוּ בַּדְנַת הַיָּם, מֵאֵי לָאוּ, לְאֵבִילָה. לֹא, לְמַלְאכָה. וְרַדוּם,
29 בְּנֵי מְלָכִים נִיזְהָר, אִין, פַּרְדֻּרְתָּהּ. דְּבִקְעֵי רַחֲבָה, הַנְּהִיז בְּעִיזָא וְשִׁפּוּנָא, מֵאֵי. תֵא שְׁמַע', וְבִקְעוּ
30 בְּנֵי מְלָכִים'. מֵאֵי לָאוּ, לְאֵבִילָה. לֹא, לְמַלְאכָה. וְעוֹפּוֹת, בְּנֵי מְלָכִים בְּנִיזְהָר, אִין, פַּרְדֻּעֵי רַבִּהּ רַבִּהּ
31 רַב הוּנַא, דְּשׁ בְּאֲזוּיָן וְתַרְגוּמֵי, לְרַבִּי יוֹסֵי פַר הַיְהוּדָה, מֵאֵי. תֵא שְׁמַע', וְכַבְלָת תְּהֵי הַיְהוּדָה
32 עַל הָאֲרֵץ'. הַהוּא, לְאִתּוּיָּי נֶחֶשׁ הוּא דָאֲתֵא, דַּתְנַיָּא רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן כְּנַסְיָא אומֵר, חִבְלֵי עַל
33 שְׂמֹשׁ גְּדוֹל שְׁאָבָר מִן הָעוֹלָם, שְׂאֵלְמָלָא נִתְקַלַּל נֶחֶשׁ, כֵּל אֲחָד וְאֲחָד מִיִּשְׂרָאֵל הוּי מוֹדַפְּנֵי
34 לוֹ שְׁנֵי נַחֲשִׁים מוֹכִיבִים, אֲחָד מַשְׁהָר לְצַפּוֹן וְאֲחָד מַשְׁהָר לְדְרוֹם לְהִבָּיא לוֹ סַנְדְּלָנוּסִים מוֹכִיבִים,
35 וְאָבְגָיִים מוֹכֹת וּמַרְגְּלִיּוֹת. וְלֹא עוֹר, אֵילָא שְׂמַפְשְׁשִׁילֵין רַצְעוּתָא תַחַת וְנְבוֹ, וּמוֹצִיָא בָה עַפְרָ לְגַתּוֹ
36 וְלִחֲזוּרְתָּא. מִיתְיִב, תְּהֵי רַבִּי הַיְהוּדָה בֶּן תַּיְמָא אומֵר, אַרְסֵי הָרַשָּׁאוֹן, מֵיכֵס בְּגַן עֵדֵן תְּהֵי, וְהוּי
37 מִלְאֵכִי הַשָּׂרָת צוּלִין לוֹ בִּישָׁר וּמְסַנְּזִין לוֹ וִין. הַצִּיץ בּוֹ נֶחֶשׁ וְיִרְאַה בְּכַבּוּדוֹ, וּנְתַקֵּמָא בּוֹ. תְּהֵם,
38 כִּבְשָׁר הַיְהוּדָה מִן הַשְּׂמִימִים. מִי אֵיפֵא בִישָׁר הַיְהוּדָה מִן הַשְּׂמִימִים? אִין, כִּי הָא דַּרְבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן חַלְּפַתָּא,
39 תְּהֵי קְאוּל בַּאֲרוּחָא, פָּנְעוּ בּוֹ הֵנָּה אֲרוּחָא דְהוּו קָא נָהַמִי לָאִפּוּהַ, אֵמֵר, 'הַכְּפִירִים שְׂאוּנִים
40 לְמַרְףּ'. נַחְזוּ לִיה תַרְתֵּי אַטְמָתָא, תְּהֵא אֵבִילָה, וְתְהֵא שַׁבְקוּהַ. אִיתְיָה, וְאִתָּא לְבִי מוֹרְרָשָׁא. בְּנֵי
41 עֵלְהַ, דְּרַבִּי מַטָּא הוּא זְה, וְאֵי דְרַבִּי מַטָּא לִיה, אֵמֵר לַיה, אֵין דְּרַבִּי מַטָּא יוֹרֵד מִן הַשְּׂמִימִים. בְּנֵי מַיְתָא
42 רַבִּי יוֹרָא מִרְבִּי אֲבָהֵה, יוֹרֵד לוֹ בְּמֹת חַמּוֹר, מְהוּ. אֵמֵר לַיה, 'יִאֲרֹד מֵיָתָּא, לִיה, אֵין מִיָּתָּא
43 דְּרַבִּי מַטָּא יוֹרֵד מִן הַשְּׂמִימִים: רַבִּי שְׁמַעוֹן אומֵר, אַף עַל הַכֵּישׁוּף: מֵאֵי מַעֲמָא דַּרְבִּי שְׁמַעוֹן, דְּכִתְיִב
44 וְכַשְׁבָּא

כבשר וחכי אמרינן בביריות בפי דם שחיטה (דף כא) דם שרצים הותר בו משום שרץ לוקח משום דם אינו לוקח בגדת היים. לאדם הראשון נאמר: הנחיצו בעיזא ושיבוטא קשר קרון לחג שבים ולעז לבשה על שפת חים ושנידם מנידין אחת: מהו. לוקח משום מנידין כבלאים או לא חורש בשור ובחומר לאו דוקא דכל תרי מיני נמי אסירי בבית בשור שגבת את הפרה: דם באזונין ותרנגולין לרבי יוסי בר' יהודה מהו. בהשוכר את הפועלים תני הנה עשה בידיי אבל אל ברגליו ברגליו אבל אל בידיי ורתי ויאל כדכתבי ב ובתא בכרם רעך וגו' ביכית פוטל הכותב מדבר ר' יוסי בר יהודה אומר אינו אולכ עד שיעשה בידיי וברגליו ובקמטאי ליה לרביה ש דם באזונין ותרנגולין שאין להם אלא רגלים מהו מי עבר עליהו משום לא תחוסם שור או לא ידיו ורגליו בעיני כשור וליכא או דילמא כל כחו כשור בעיניי והא איכא אלאמי בני מלאכה ניתנו: ובכל אה חובשת. ואי לאו לאבילת חיות בני מלאכה ניתנה: ומשני הוואו לאיתויי וכו' ולמלאכה דנחש בן מלאכה יהוה קודם שנתקבל לילך על נתינו: הכל הפסד: וכל שכן כל חבל לשעור יער וקבל חומר: מהו. אמר ליה, איך אמר ליה, הוואו רב רבי מילא: במוטות אה: תני שוחט עוף ששמו נתן והוא שוחט וכוה לו לאכול בהמות אה: תני חסד: רבי עזריה ורבה חומר מהו. מי אמר הא ורביה דרבי מנא הווא אסורי: יורד נאלא. תני שוחט עוף ששמו נתן והוא שוחט וכוה ומספיד תמיד וכל תנין דבמקרא מתרגומנין וירדן: הא אמרי ליה אין דרבי מנא יורד מן השמיים. ודרב שאינו הוא ואם ישנו טהור הוא:

סנהדרין. ארבע מיתות – פרק שביעי דף ס עמוד א – מתוך מהדורת "אבן ישראל – (שטיינזולץ)" ר"ט
רש"י

מכשפה לא תחיה וכל שוכב עם בהמה. סומכין פן בראשת ואלה המשפטים: את
חקתי תשמרו. ושהיה ישראל כסיתי בהמותך לא תרביע וגו' פתח בהו קרא את
חקותי תשמרו מה שלא פתח בן בשאר קמומות שמע מינה הכי קאמר לזו את
חקותי שחקתי כבר לבני נח תשמרו ואלו חן בהמותך לא תרביע כלאים אבל על
הירשת ואלו חומר לא הוזהרו: שדך לא

תורע כלאים. וזריעה זו אינה זריעה ממש
דלא נצטוו בני נח על כלאי הכרם אלא
שלא להרביב האילן על שאינו מינו דלא
תורע דומיא לאל תרביע מה בהמה
ברביעה דבר הוסייע על דבר המסוים
מה בהמה בין בארץ בין בחו"ל. דחובת
הגוף שאינה תלוייה בחובת הארץ נפקא לן
בדקו (ר' לו.) תורתא אפילו בחו"ל.
מעתה ושמרתם את חקותי. דכתיב בכל
התורה כולה יחי' נמי דנצטוו בני נח ליהלם
הקא כתיב את חקותי תשמרו. דהקדים
חכם למעוץ שמיחה דרשמו. חקיים
דמעיקרא ואע"ג דגבי שבועית ויובל כתיב
נמי את משפטי תעשו ולא חקותי תשמרו
דהקדים נמי חקם למעוץ שחוקי התם
דרשאי דקרא כתיב את משפטי תעשו
ארחיק למיתבב את חקותי תשמרו: שם בן
ארבע אמות. שם הוא אל בעיני שם
מפורש בן ארבעים שמיחה אמותיו: ושם
המפורש. כלומר שם המוחה: קרויע בגדים.
על גופי שמעו מלך פורשק דכתיב
(מלכים ב') על אשר שלחו מלך אשורו ארדוני
לחוף אילחים חי: והעדיים. בשעה שמעו
בפירוש מה שמעו אינן חייבין לקרויע: ואל
שמעו השתא. מפי עצמן: השומע אוכרת.
ברכת השם מפי אלה אינו חייב לקרויע
וא"ל. הרי קרויע על ברשקה ישראל מומר
היה: כיון הוה. שגא בגלות ואין אמת בד'
מוטלת עליהם לדון חייבי מות. תרמלא
כל הנבר קרויע. כל שחייב היתיר לפי
שאין מותרין מבדי: י"ט נפירי. גוי שם
המיוחד כל כך שמקולין בו תמיד דלא
נתמלא כל הבגד בכולו קרויעים אלא
כגנוי. תדיר ובזמן הזה הוא דלא קרויעין
משום דתרמלא כל הבגד וכו' אבל בזמן ביד
קרויע על גוי ואכתי: ומעלה הוא דעבוד
רבנן. בדיני תעבורה נפשית שחריבי
כל העדים לפרש עדותן. הכא. בברכת השם
דלא אפשר לפרש מפי כבוד השם: אוקמה
אדאורייתא. והטעם ליה בחאי עדות: ואי
סלקא דעתך. בעלמא פסול עד שפירשו
כולם: אבא ביה שמואל דלא אפשר קמיילין
ליה לנברא. בלא הויתא עדים: כתיב עקבאי
במסכת כמות (ג. ה.) דמקיש שלשה לעינים
דאם נמצא שלש קרוב או פסול עדות של
כולן טעילן הלכך בודקין ליה בהדיחוי דאי
מתום או מתבאש בטעילן לסהדוהיה:
מתנ'

המלך חוקיהו (את דברי רבשקה) ויקרע את בגדיו/ המלך חוקיהו קרע, והם לא קרעו. אמר
רב והודה אמר שמואל, השומע אוקרה מפי העובר פוכבים, אינו חייב לקרויע. ואם תאמר
ברשקה, ישראל מנפר היה. ואמר רב והודה אמר שמואל, אין קורעין אלא על שם המיוחד בלבד. לאפוקי בניו, דלא.
דבוי תיאי בתריןיהו, דאמר רבי תיאי, השומע אוקרה בזמן הזה, אינו חייב לקרויע. שאם אי אמתא אומר פן, נתמלא כל הבגד
קרעים. כמאן, אילימא מישראל, מי פקורי בולי תאי. אלא, פשיטא מעובר פוכבים, ואי שם המיוחד, מי גמורין? אלא לאו, כבניו,
לשמע מינה בזמן הזה הוא דלא, הא מעיקרא חייב, שמע מינה: השני אומר אף אני כמאן: אמר ריש לקיש, שמע מינה אף אני
כמאן/ כשר דריני כמאנות ודריני נפשות, ומעלה הוא דעבוד רבנן. והכא, כיון דלא אפשר, אוקמהו רבנן אדאורייתא. דאי סלקא
דעתך פסול, הכא משום דלא אפשר, קמלין לנברא: והשלישי אומר אף אני כמאן: חתמאי, כרבי שקובא דמקיש שלשה לעינים:
מתנ'

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46

החכם
שחקתי לך כבר. תימה חיתוס נח כלאים מהכא דכתיב באי קרא בד'
כלאים שעטנו לא יעלה עליך ועוד קשה למה לא את חקותי תשמרו
מכתיבי למינוהו במעשה בראשית באילנות ובבומהו דב' אלו טריפות (חולין דף ס
(שם). שמענו דאי היה כתיב למינוהו בראשית היא אדאורי' בני נח להרביב על שדק
וה' עה וע"ק והא דאמרינן ס"פ הפרה (ביק דף
גה.) שה' המרביע בני מינים שבים לוקח אתא
למינוהו למינוהו מיבשה תיפוק ליה מכתבי
למינוהו נפשויות ופסיר' דאי לאו את חקותי
היא למינוהו לאו לאיסור כתיב ואל לא למינוהו
היא את חקותי שחקתי לך כבר במרה ווא
דפריך אלא מעתה ונשחרתם את חקותי אע"ג
דלא מוקמין האי בני נח אלא משום דאשכחן
למינוהו במעשה בראשית פריך שרי' דרשילמא
כי הכי דואי לא קאי אבני נח האי נמי לאו
בני נח קאי ואי' כיון דלא כתיבי רבנן אבני
נח לא תרביעו ולא תרביבא אלמא לא הדיש
למינוהו אפ' את חוקי דפרק הפסח ה"א
טריפות את כרבנן וי"ל תדה דלא דרשו רבנן
למינוהו בני נח משום דלא כתיב ביצור דאדם
גבי ישראל דרשין כיון דאשכחן דנצטוו ישראל
על הכלאים ונפקא אמת לענין דיני א' נמי לא
הוה אסתיין הרבכה באילנות בישראל מרש
זה בתורתך ברהבכה את שדך בהרבהו לא
זהה מפקטין קרא משמעותיהו דכתיב לא תרע
אי לאו דאשכחן כבר למינוהו במעשה בראשית
ונחא השתא גמירלתא דשמואל גמירתי תבא
דחקתי שחקתי לך כבר איאת נמי בשלד
פ"ק קודשין (דף ט"ז.) אלא אפילו ברבנן
והשתא הוהו דהרביב עיני דשמיס דפרק אלו
טריפות (חולין דף ס.) (שם) לרבנן קמבעיא ליה
אע"ג דשמני' היא נפיק דכלאים (מ"ו) אן
נטעין ירק בירק מ"מ קמבעיא ליה אי חשיבי
ליה דשאם כמאן דכתיב בדו למינוהו משום
דאסתיין רבנא על ידוהו לאסור בחו"ל כמנ
דרכבא תימא ליה מירשהו שמתקין.
חקותי' הדישתא. מה שחקשה בקנטוס
מכתבי בני שבועית ויובל את
משפטי תעשו ואת חקותי תשמרו לא רבא
כתיב הכי אלא בפרשת שפרו דר' סני כתיבי
ועשייתם את חקותי ואת משפטי תשמרו ווא
קרא דאייתי בקנטוס בפרשת אחרי מות גבי
עדות כתיב ושפיר ליה נפשות שחריבי
נח נצטוו על העדות ואע"ג דהאי קרא דפריך
מינה הש"ס ושמרתם את חקותי והם נמי כתיב
מכל מקום מסתבר דכלל התורה חקיים ומסטים
אכל עשה אתם והם אידי בהם.
אתאי
(דף כ) (שם) דליף קריעה משמד
מכתביי וקס אובי קרויע לזמי דלא מנאח
קריעה מהכא.
המלך
קריעה. תימה דאין אמרו למלך מה
שמעו. בפרשט דא גבי עדים חן
(לעיל דף לו.) כל היום היו דנין את העדים
כבניה.
ולחשוב

1 וליחשוב נמי זורק. פירש השניש בשלמא מקבל ומוליק משום דלא אשכחן דליהוי
 2 עבודה הנעשית שלש עבודה זרה כדאשכחן גבי ניטור ישותו גבי נסיבם
 3 והיני רבי יהודה ודרוש דהאי קרא קדין נסיבם גבי גוים אבל ר' נתניה מוקף לה
 4 בשראל ומיהו רבי נתניה בלאו הכי אשכחן קראי ברבוי בקלה וקטר לבצע להסך
 5 נסיבם לאלהים אחרים (ירמיהו ז')

6 **זוכה** לאלהים חיים. פ"ל כי לא אלהים במשמע
 7 אפילו שלא כדרכה מרלא כתיב עובר
 8 לאלהים בזביחה יחיים ולא היה יכול לפרש
 9 ד"ע כי לשלא כדרכה אתא דאי לכדרכה מוליק
 10 ועבוד נאקל דהיא לשלם לכדרכה על
 11 ללמדך על הכלל דאפי' כדרכה לא מתייבא
 12 כלא בעבודת פנים
 13 **המקטור** המנסיק פניו ת"ל בניהו לה לבדו.
 14 תימה בדמסכן יליף מציאת וביחה
 15 ללמד על הכלל כולו וי' דאי לאו בלתי לה
 16 לבדו היא מה וביחה שהיא עבודה דם ואתא
 17 לדבוי זורק באי מקטר ומנסך לא
 18 **מניין** לזכות השתחואה. וא"ת ת"ל
 19 מדאיחקש לזביחה דרביב (שמות
 20 לב) וישתחוו לו וזכחו לו כדכילי (לקמן דף סג)
 21 האומר אפי' אתה דרביב ויאמר לו אלה אלוךך
 22 ישאלו וי'ל דהתם הוי כדרכה דאתו על
 23 אורחיה בזביחה הוי ותי דליף מזהתם אבל
 24 אתה משום דאלי אתה אורחיה בכל עובדי
 25 זרה.
 26 **אוהרה** מניין. וא"ת ת"ל מדיכא הנפקא ל'
 27 אוהרה לנגפך ומנעש וכלל אתה כדעבדת
 28 כדפי' במתיני' לו ש' דאי אתא לאוהרה
 29 הדשתחואה לא הוה מוקמיהן ליה לנגפך
 30 ומנסק

רש
 21 וישתחוו להם, וי' השקיד ליה' והוצאת את האיש ההוא
 22 וגו'. עונש שמענו. אוררה, מניין. תלמוד לומר, כי לא השתחוה לאל ארת'. וכל שאנו
 23 מירבה המנפץ והמנשק והמנעיל, תלמוד לומר, 'זבח' וזביחה בכלל היתת, ולמה יצאה
 24 לתקוש אלהי, ולומר לה, מה וזביחה מיוחדת שהיא עבודת פנים ותייבין עליה מיתה, אף
 25 כל שהיא עבודת פנים, ותייבין עליה מיתה. יצאה השתחואה, לידון בעצמה. יצאה וזביחה,
 26 לידון על הפלל כפול. אמר מר, הייתי אומר, בזובח קדשים בחוץ הכתוב מדבר. זוכה
 27 קדשים בחוץ, ברת הוא. סלקא דעתך אמינא, פי אתרו ביה, קטלא. פי לא אתרו ביה,
 28 ברת. קא מושמע לו, אמר ליה רבא בר רב הונן לאביי, אמיא, יצאה השתחואה ללמד על
 29 הפלל כפול. וכי תימא, 'זבח' למה לי. לגופיה. דמחשבוני מעבודה לעבודה. דאיחמר, השוחט
 30 בתמה לזרוק דמה לעבודת פוכבים ולהקטיר חלב לעבודת פוכבים. רבי יוחנן אמר,
 אוריה

1 **מתיני' אחר העובר.** מפרש בגמרא: אחד מיתות ואחד המקטור וב' ויבגמרא
 2 מוקים לה לכולה מתניתין בשאין דרכה של אותה עבודה זרה לזביחה וב' ואפי'
 3 אחת עבודות מתייב כדכילי לה בכריחא: והמקבל עליו באלוה, ואפי' אמירה
 4 בעלמא בנך האומר לו אלה אתה דאיחקש לזביחה דרביב (שמות לב) וישתחוו לו
 5 ויזכו לו ויאמר אלה אלהיך ישראל ל'יא
 6 והמקבל לאלוה שלא בפניו והואמר לו אלה
 7 אתה בפניו ותנא סיפא לגלויי רישא דאי
 8 תנא רישא הוה אמר הניני עלי מליי בפניו אבל
 9 שלא בפניו לא תנא סיפא בפניו מכלל
 10 דרישא שלא בפניו ואפי' חייב: אבל המנפץ
 11 והמנשק, שלא כדרכה עובר בלא תקשה.
 12 דלא תעבדת ותימא כתיבי חד בדברות
 13 ראשונות ואחרונות וחד לא תשתחוה
 14 לאלהים ולא תעבדם ולא תעשה
 15 מעשיהם (שמות כג) אם אינו ענין לכדרכה
 16 תנהו ענין לשלא כדרכה אבל מיתה לא
 17 מתייב בשלא כדרכה אלא הני דפרטי ביה
 18 קרא: תגודר בשמו. בלשן נדר קונם עלי כל
 19 פירות שבעולם בשם עבודה זרה פלונית אם
 20 אחת: ומקיים בשמו. שבעה שעב
 21 מתרגם מקיים: עובר בלא תקשה. ושם
 22 אלהים אחרים לא תזכירו (שם): הפוער
 23 עצמו. מתרוי רעי בפניו וחדו ועברתו ותיב
 24 עליו מיתה: מריקולים. מריקולם. מרשל אבנים
 25 אחת מכאן ואחת מכאן ואחת מלמעלה על
 26 בגדין וקורין אותם מריקולים ועובדין אותה
 27 בזביחה דאבנים: גמ' מאי אחר העובר. וכו'
 28 כל הני לאו עובד ניהו: אחד העובד. כל
 29 עבודה אף גנפך ושקוף אף דרך ביוון
 30 כדכרכה ותיב מיתה דרביב וילך ויעבד
 31 אלהים אחרים וכתבי בתריה וסלקתם
 32 באבנים ואוהרתיה מהכא ופן תדרוש
 33 לאלהים לאמר איביה ועבור גוים אלה
 34 את אלהים וגו' (דברים כ"ג) היינו
 35 כדכרכה ואחד חמובא. אפי' שלא כדרכה
 36 בעבודות הללו כדכילי לקמן דכל עבודות
 37 הנעשות בפנים לגבוי חייב עליה מיתה
 38 בעבודה זרה אפילו כדכרכה ולהחשיב
 39 נמי זורק. דבשלמא מקבל ומוליק לא קשיא
 40 לן אף על גב דעבודת פנים הם דלא אשכחן
 41 דלהו עבודות הנעשות ושלם עבודה זרה
 42 כדאשכחן תוך וזביחה ויזכו לו (שמות לב)
 43 קטור אשר חלב וזבחונו אכלו (דברים לב)
 44 ניטור ישותו גבי נסיבם (שם) ומיהו דם אשכחן

עבודה זרה כל אסק נסיבום מרם וביון דגמיינין דכל עבודת פנים הייבין בוים אף שלא כדרכה נתניה נמי אמר אביי זורק בכלל ניטור. דמתיני דרש קרא ימיני נוסך
 קרייה מנא הני מילי. דמתיב כהני עבודות אף בשלא כדרכה: אילו נאמר זוכה יחיים חייבי אויבר. באינו וזביחה בא הכתוב לענוש מיתה ודאי בזובח קדשים בחוץ קאמר
 שפנצו שיהויר עליהם במקום אחר ולקמן פריך הוי ריב פישו דהם עונש שאר ונכרתה דרביב גבי שחיט זורק: ת"ל לאלהים יחיים. דבא הכתוב לענוש מיתה דהאי
 יחיים לשון מיתה דרביב (ירקם כו) כל חרם אשר יחם מן האדם לא יפדה מות יומת זוכה לאלהים במשמע ואפילו שלא כדרכה מרלא כתיבי בלשון עבודה
 עובד נאקל דרביב ויחיים שפע מניה עבדו אלו עבדו עבדו ש' קאמר לו עבודת שבעולם לכדרכה בפקא לן בהו בותיה מיערב ויעבד וכו' ומשמע דרש עבודה
 לה: בלתי לה' לבדו. ריקן ונטל כל העבודות מלעבדה בהן ונתן לשם המיוחד משמע דאכל עבודות הראיות לשם קאמר: לפי שצאחה וזביחה. בפרוש מכלל שאר
 עבודות שכללו בכלל הוי ויעבד ומדה היא בתורה דבר שהוא בכלל ויצא מן הכלל ללמד על עצמו יצא אלא הכל על כלל עובדין וכלל עובדין וכלל עובדין
 להו מתייב אלא בעבודה הידומה לזובח שהוא עבודת פנים ומתחם לא נפקא לן דליחייב אהשתחואה שלא כדרכה דלא עבודה היא בעלמא ענין לזכות השתחואה
 ד'ג בספיר ת"ל וילך ויעבד אלהים אחרים וישתחו להם. דעל כרוחך לשלא כדרכה קאמר דאי דרכה לעבדה בכך בכלל ויעבד הוא: עונש שמענו. דרביב ביה וסלקתם
 דלעיל: אוהרה מניין ת"ל כי לא תשתחוו לאל אחר. והאי ימינא אם אינו ענין לכדרכה תנהו ענין לשלא כדרכה וספירם דרביב ביה (כ) לא תשתחוו שביש הוא דוא
 מיתה הכא לא כתיבא: אבול שאני מירבה וכו'. דינימא השתחואה שיצא מן הכלל ללמד על הכלל כולו יצא דמה השתחואה מיוחד שיצא דרך כבוד חייב עליה אף
 לשלא כדרכה אף כל שהויר דרך כבוד כנון אלו חייב. וזכתה. ואי השתחואה ללמד על הכלל באתה למה פרט לך וזביחה הלא דרך כבוד הוא השתחואה נפקא
 ליה אלא היא באתה ללמד על הכלל לומר לך וזביחה בכלל דהתה ויצאה מן הכלל דהקיש לה כל הנכללות עמה ולומר לך מה וזביחה מיוחדת עבודת פנים אף כל
 שהיא עבודת פנים חייבין עליה ברת עובדיה ודאי משום דהשתחואה לא נפקא לן מהכא וליחייב השתחואה לחורו ולצאת ברת לון בעצמה כדריה שתייבין
 עובדי אע"פ שאין חייבין כיוצא בה ויצאה וזביחה ללמד על הכלל כולה פ"ה. האי יחרם אתה לא אורווי' לך היא אתרו ביה תקטלא וברת פי לא אתרו ביה הוא כדלביב
 שבת ועודפי' ויעריות: ה"ס דאמינא אתרו ביה קטלא וברת פי אתרו ביה ברת פ"ה. אמר: יצאה לן השתחואה ללמד על הכלל. ומתיבין ומנעש ונסק וכל שהוא
 דרך כבוד כהשתחואה וקא קשיא ל' לתנא איכ' וזכח למאי אתה חיפק' לו השתחואה דהא עבודת כבוד הוא: לניסוחי אמת. לזורווי דאפי' לא שחט שחיטת עצמו
 לעבודה זרה אלא שחט לעצמו וחשב ב' ע' לומר דמה עובד זורק ויעבד זרה חייב ואפי' לא זרק: דמחשבוני מעבודה לעבודה. כלומר דמחשבה שהוה מחשב בשעת עבודה
 זו על עבודה זרה מחשבה היא להתייב עליה:

אמרי הבא מן העלייה כשר ור' לעזרי בי ר"ש אומר הבא מן העלייה פסול רשב"ל בעי קצירת העומר
 מהו שידחה את השבת ביום התיב ר' אביי והתנינן מצותו לקצור בלילה נקצר ביום כשר ודוחה את
 השבת ולא קבליה א"ר אחא חזר ביה רשב"ל מן הדא כיון

[דף כ"ב ע"ב]

שחשיכה אמר להן בא השמש אומר הוין בא השמש אומר הוין מה אנן קיימין אם ללילה כבר הוא
 אמור אלא אם אינו עניין ללילה תניהו ליום דבר שהוא דוחה את השבת ביום מכשיריו מהו שידחו
 את השבת בלילה והא תנינן העמידו עושי חביתין לעשות חביתין תיפתר בחול תנה ר' חייה ר' אדא
 זהו סדר תמיד לעבודת בית אלהינו בין בחול בין בשבת והא תנינן קצרוהו ונתנהו בקופות
 והביאוהו בעזרה והיו מהבהבין אותו באור כדי לקיים בו מצות קלי א"ר יוסה מכיון שהתחיל במצוה
 אומר לו מרוק התיב ר' יודן קפודקיא קומי ר' יוסי הגע עצמך שבא מן העלייה כיון שלא התחיל
 במצוה אין אומרים לו מרק התיב ר' יעקב בר סוסי קומי ר' יוסה והא תנינן שעל מהלך לילה ויום
 מהללין את השבת ויוציאין לעדות החדש א"ל מכיון שהיום צריך ללילה והלילה צריך ליום כמי שכולו
 יום אמר ר' יוסה בי ר' בון ולא למפריעו הוא קדש מכיון שהוא קדש למפריעו הוא יום הוא לילה:

הדדן עלך פרק הקורא למפרע

פרק ג

הלכה א' משנה בני העיר שמכרו רחובה של עיר לוקחין בדמיה בהכ"נ בהכ"נ לוקחין תיבה תיבה
 לוקחין מטפחות מטפחות לוקחין ספרים ספרים לוקחין תורה אבל אם מכרו תורה לא יקחו ספרים
 ספרים לא יקחו מטפחות מטפחות לא יקחו תיבה תיבה לא יקחו בהכ"נ בהכ"נ לא יקחו את הרחוב
 וכן במותריהן:

גמרא א"ר יוחנן דר' מנחם בי ר' יוסה היא דר' מנחם בי ר' יוסה אמר רחובה של עיר יש לה קדושה
 שכן מוציאין ספר תורה וקורין בו ברבים ברם כרבנן עשו אותו כהרחק ארבע אמות ר' ירמיה ר'
 שמואל בר חלף בשם רב אדא בר אחוה המתפלל לא ירוק עד שיהלך ארבע אמות א"ר יוסה בי ר'
 בון וכן הרוקק אל יתפלל עד שיהלך ארבע אמות תני המתפלל לא יטיל מים עד שיהלך ארבע אמות
 וכן המטיל מים אל יתפלל עד שיהלך ארבע אמות א"ר יעקב בר אחא לא סוף דבר עד שיהלך ארבע
 אמות אלא אפי' שהא כדי הילוך ארבע אמות

[דף כ"ג ע"א]

אם אומר את עד שיהלך ארבע אמות יהא אסור אף אני אומר אחר בא והטיל שם ביישנאי שאלון
 לר' אימי מהו ליקח אבנים מבית הכנסת זו ולבנות בבית הכנסת אחרת אמר לון אסור א"ר חלבו

לא אסר ר' אימי אלא מפני עגמת נפש ר' גוריון אמר מוגדלאי שאלון לרשב"ל מהו ליקח אבנים מעיר זו ולבנות בעיר אחרת אמר לון אסור הורי ר' אימי אפי' ממזרח למערבה אסור מפני הורבן אותו המקום מהו למכור בית הכנסת וליקח בית המדרש מילתיה דר' יהושע בן לוי אמרה שרי דא"ר יהושע בן לוי (מלכים ב כה) וישרף את בית ה' זה בית המקדש ואת בית המלך זה פלמין של צדקיהו ואת כל בתי ירושלים אלו ד' מאות ושמונים בתי כניסיות שהיו בירושלים דא"ר פינחס בשם ר' הושעיה ארבע מאות ושמונים בתי כניסיות היו בירושלם וכל אחת ואחת היה לה בית ספר ובית תלמוד בית ספר למקרא ובית תלמוד למשנה וכולהם עלה אפסיינום ואת כל בית הגדול שרף באש זה מדרשו של רבן יוחנן בן זכאי ששם היו מתנין גדולותיו של הקב"ה כגון (שם) ספרה נא לי את כל הגדולות אשר עשה אלישע ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן הדא דאת אמר בבית הכנסת של יחיד אבל בבית הכנסת של רבים אסור אני אומר אחד מסוף העולם קנוי בו והא תני מעשה בר"א כי ר' צדוק שלקח בית הכנסת של אלכסנדריים ועשה בה צרכיו אלכסנדריים עשו אותה משל עצמן עד כדון כשבנייה לשם בית הכנסת בנייה לשם חצר והקדישה מהו נישמעיינה מן הדא קונם לבית הזה שאיני נכנס ונעשה בית הכנסת הדא אמרה בנייה לשם חצר והקדישה קדשה אימתי קדשה מיד או בשעת התשמיש נישמעיינה מן הדא העושה תיבה לשם ספר ומטפחות לשם ספר עד שלא נשתמש בהן הספר מותר להשתמש בהן הדיוט משנשתמש בהן הספר אסור להשתמש בהן הדיוט ומה אם אלו שנעשו לשם ספר אינן קדושות אלא בשעת התשמיש זו שבנייה לשם חצר לא כ"ש אלו שעשאן לשם חולין והקדישו מה הן כמה דאת אמר תמן בנייה לשם חצר והקדישה קדשה והכא עשאם לשם חולין והקדישין קדש כלי שרת מאימתי הם

[דף כ"ג ע"ב]

קדושין מיד או בשעת התשמיש אין תימור מיד ניהא אין תימור בשעת התשמיש כאחד הם קדושים ומתקדשין ניהא של משה שנתקדשו בשמן המשחה ובדם ושל שלמה כאחד הם קדושין ומתקדשין בכניסתן לארץ היו מפנין מתוך של משה לתוך של שלמה לא היה שם של משה כאחת הם קדושים ומתקדשין בעלייתן מן הגולה היו מפנין מתוך של שלמה לתוך שלחן לא היה שם של שלמה כאחת הם קדושין ומתקדשים אבנים שהצבן לשם מת אסורות בהנייה לשם חי ולשם מת מותרות בהנייה הוזרק כלי לפני מיטתו של מת לתוך ד' אמות שלו אסור בהנייה תיץ לד' אמות מותר בהנייה כל כלי ביהכ"נ בבית הכנסת ספסלה וקלטורה כבית הכנסת כילה דעל ארונא כארונא כר' אבהו יהב גולתא תחתוי ההן כילן רב יהודה בשם שמואל בימה ולווחין אין בהן משום קדושת ארון ויש בהן משום קדושת בית הכנסת אינגלין אין בו משום קדושת ארון יש בו משום קדושת בית הכנסת ר' ירמיה אול לגולנה המתון יהבין בכושא בנו ארונא אתא שאל לר' אימי א"ל אני אומר לכך התנו

עליו מבתחילה ר' יונה עבד ליה מגד' ואתני עלוי עייליה דספרין ארעייא דמאנין מטפחות לוקחין ספרים אפי' מטפחות תורה וחומשין לוקח בהן נביאים וכתובים ספרים לא יקחו מטפחות אפילו נביאים וכתובים אינו לוקח בהן מטפחות תורה וחומשים כורכים תורה במטפחות תורה חומשין במטפחות חומשים נביאים במטפחות נביאים וחומשים במטפחות נביאים וכתובים אבל לא נביאים וכתובין במטפחות תורה וחומשים נותנין תורה ע"ג תורה וחומשים ע"ג חומשים תורה וחומשין על גבי נביאים וכתובים אבל לא נביאים וכתובים על גבי תורה וחומשין ר' ירמיה בשם ר' זעירה תורה וחומשין ערק תנייה מינה כותבין תורה ונביאים כאחת דברי ר"מ והכ"א אין כותבין תורה ונביאים כאחת אבל כותבין נביאים וכתובים כאחת ר' ירמיה בשם ר' שמואל בר רב יצחק תורה וחומשים קדושה אחת הן אין עושין תורה חומשים אבל עושין חומשין תורה א"ר יוסה הדא אמרה תורה שעשאה חמשיין בקדושתה היא ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן תורה חסירה

[דף כ"ד ע"א]

אין קוראין בה ברבים והא תני כבראשית עד המכול בויקרא עד ויהי ביום השמיני בוידבר עד ויהי בנסוע הארון מותר לקרות בו ברבים הדא ארסקינס אוקיר אוריתא דצנבראי אתון שאלון לר' יונה ולר' יוסה מהו לקרות בספר ברבים אמר לון אסור לא דאסור אלא מן גו דנפשהון ענימה אינון זבנין להון אחורי וכן במותריהם ממה שגבו גבאי צדקה והותירו כהדא ר' חייה בר בא אזל לחמין ויהבון ליה פרימין למפלגא ליתמייא ולארמלאתא נפק ופלגון לרבנן מהו שיהא צריך להפריש תחתיהן ר' זעירה אמר צריך להפריש תחתיהן ר' אילא אמר אינו צריך להפריש תחתיהן ר' יסא בשם ר' לעזר אומר אינו צריך להפריש תחתיהן ר' יעקב בר אחא ר' יסא ר' לעזר בשם ר' חנינה כל המצות עד שלא ניתנו לגזברין את רשאי לשנותם משניתנו לגזברין אין את רשאי לשנותן:

הלכה ב' משנה אין מוכרים את של רבים ליחיד מפני שמורדין אותו מקדושתו דברי ר' מאיר אמרו לו א"כ אף לא מעיר גדולה לעיר קמנה:

גמרא ג' מבה"כ כבה"כ וז' מבני העיר כעיר מה אנן קיימין אם בשקיבלו עליהן אפי' אחד אם בשלא קיבלו עליהן אפילו כמה אלא כן אנן קיימין בסתם בן עיר שפסק בעיר אחרת נותן עמהן בני העיר שפסקו בעיר אחרת נותנין במקומן רבי חייה בשם ר' יוחנן כגון מהן סיפסלא דמעוניא כהדא ר' חלבו הוה דרש בציפורין פסק תמן אתא בעי למיתן הכא א"ל ר' אימי יחידי את העושה נר ומנורה לבה"כ עד שלא נשתכח שם הבעלים מהן אין את רשאי לשנותן למקום אחר משנשתכח שם הבעלים מהן את רשאי לשנותן למקום אחר רבי חייה בשם ר' יוחנן אם היה שם הבעלים חקוק עליהן כמו שלא נשתכח שם הבעלים מהן כהדא אנטונינוס עשה מנורה לבה"כ שמע רבי ואמר ברוך אלהים אשר

נתן בלבו לעשות מנורה לכה"כ ר' שמואל בר רב יצחק בעי מה א"ר ברוך אלהים ברוך אלהינו אין אמר ברוך אלהים הדא אמרה דלא איתגייר אנטונינוס אין אמר ברוך אלהינו הדא אמרה דאתגייר אנטונינוס אית מילין דאתגייר אנטונינוס ואית מילין אמרין דלא נתגייר אנטונינוס ראו אותו יוצא במנעל פחות ביה

[דף כ"ד ע"ב]

מה את ש"מ שכן אפילו יריאי שמים יוצאין בכך אנטונינוס אמר לר' מייכלתי את מן לזייתן בעלמא דאתי א"ל אין א"ל מן אימר פיסחא לא איכלתני ומן לזייתן את מייכלי לי א"ל ומה נעביד לך וכתוב ביה (שמות יב) כל ערל לא יאכל בו כיון דשמע מיניה בן אזול וגזר אתא לגביה א"ל ר' חמי גזירותי א"ל בדידי לא איסתכלית מימיי אלא בדידך ולמה נקרא שמו רבינו הקדוש שלא הביט במילתו מימיו ולמה נקרא שמו נדחם איש קדש הקדשים שלא הביט בצורת מטבע מימיו הדא אמרה דאתגייר אנטונינוס מיליהון דרבנן אמרין דאתגייר אנטונינוס דא"ר חזקיה רבי אבהו בשם ר' לעזר אם באין הן גירי צדק לע"ל אנטונינוס בא בראשם מהו מכתוב תרי תלת מילין מפסוקא מר עוקבא מושלח כתב לריש גלותא דהוה דמיך וקאים בזימרין (הושע ט) ישראל אל תשמה בעמים אל גיל ר' אחא כתב (משלי י) זכר צדיק לברכה ר' זעירה כתב (דברי הימים ב כד) ולא זכר יואש המלך רבי ירמיה משלח כתב לרבי יודן נשייא (שמואל ב יט) לשנוא את אוהביך ולאהבה את שונאיך רבי חייה רבי יוסי רבי אימי דנזן לתמר אזלת וקרבה עליהון לאנטיפוטא דקיסרין שלאון וכתבון לר' אבהו שלא רבי אבהו וכתב להון כבר פיסנו לג' לימורין לטוב ילד טוב למד ותרשיש אבדוקים אבמסין תלתנים אבל תמר תמרורים בתמרוריה היא עומדת וביקשנו למתקא (ירמיהו ו) ולשווא צרף צרף ר' מנא משלח כתב לרבי הושעיה כי רבי שמי (איוב ה) ראשיתך מצער מאוד תסנא אחריתך אר"י לית כן מה אנן קיימין אם כר"מ אין מוכרין כה"כ אלא על תנאי אם כרבנן מוכרין אותו ממכר עולם הוין מד' דברים רבי חייה בשם ר' יוחנן תיפתר בס"ת:

הלכה ג' משנה אין מוכרין כה"כ אלא על תנאי אימתי שירצו יחזירוהו דברי ר"מ והכ"א מוכרין אותו ממכר עולם הוין מד' דברים למרחץ ולבורסקי ולטבילה ולבית המים ר"א מוכרין אותו לשם חצר והלוקח מה שירצה יעשה ועוד אר"י בית הכנסת שחרב אין מספידין לתוכה ואין מפשילין לתוכה חלבים ואין פורסין לתוכה מצודות ואין שומדין על גגה פירות ואין עושין אותה

[דף כ"ה ע"א]

קפנדריא שנא' (ויקרא כו) והשמותי את מקדשיכם קדושתן אף כשהן שוממין עלו בה עשבים לא יתלוש מפני עגמת נפש:

גמרא הדא דאת אמר בבה"כ של יהוד אבל בה"כ של רבים אפי' בנוי אסור א"ר חייה בר בא ר' יוחנן מיקל לנשייא דשטחין בגדיהון על אוירא דבי מדרשא שמואל אמר נכנס שלא לעשותה קפנדריא מותר לעשותה קפנדריא תני בתי כנסיות ובתי מדרשות אין נוהגין בהן קלות ראש לא אוכלין ולא שותין בהן ולא מטיילין בהן ולא ישינים בהן ולא נכנסין בהן לא בחמה בימות החמה ולא בגשמים בימות הגשמים אבל שונין ודורשין בהן רבי יהושע בן לוי אמר בתי כנסיות ובתי מדרשות לחכמים ולתלמידיהם רבי חייה רבי יסא מיקרבלין בגו כנישתא רבי אימי מפקיד לספריא אין אתא בר נש גביכון מלכלך באורייתא לגבכון תיהוון מקבלין ליה ולחמריה ולמנוי ר' ברכיה אזל לכנישתא דבית שאון חמי חד בר נש משויג ידוי ורגלוי מן גורנה אמר לי' אסור לך למחר חמת' ההוא גוברא משויג ידוי ורגלוי מן גורנה אמר לי' רבי לך שרי ולי אסור א"ל אין א"ל למה א"ל כן אמר רבי יהושע בן לוי בתי כנסיות ובתי מדרשות לחכמים ולתלמידיהם ההן פרוורה מהו מיעבור בגוה רבי אבהו עבר בפרוורה מה דשרי א"ר זכריה התניה דרבי לוי ספרא הוה אימתן ואין לא הוה ר' אבהו עבר לא הוה מפני טלייה:

הלכה ד' משנה ר"ה אדר שהל להיות בשבת קורין פרשת שקלים הל להיות בתוך השבת מקדימין לשעבר ומפסיקין לשבת אחרת:

גמרא ר' לוי בשם ר"ש בן לקיש צפה הקב"ה שהמן הרשע עתיד לשקול כספו על ישראל אמר מוטב שיקדום כספן של בני לכספו של אותו רשע לפיכך מקדימין וקורין בפרשת שקלים

[דף כ"ה ע"ב]

הל להיות בערב שבת במה קורין רבי זעירה אמר קורין לשעבר רבי אילא רבי אבהו בשם ר' יוחנן קורין לבא והוה רבי זעירה מסתכל ביה א"ל מה את מסתכל בי אנא אמר מן שמועה ואת אמר מן דעה ואת מסתכל בי מתניתא מסייע לדין ומתניתא מסייע לדין מתניתא מסייע לר' זעירה איזהו שבת הראשונה כל שחל ר"ה של אדר להיות בתוכה אפי' מע"ש תני שמואל מסייע לר' אילא איזו היא שבת השנייה כל שחל הפורים להיות בתוכה אפילו בע"ש ר"ג בר יעקב בעי הגע בעצמך שחל מ"ז להיות בשבת לקרות במגילת אסתר אין את יכול שאין קורין בכתבי הקודש אלא מן המנחה ולמעלן ויקראו זכור א"ל כן אמר רב (אסתר ט) והימים האלה נזכרים ונעשים שתהא הזכרתן קודם לעשייתן ר' אבא בריה דרב פפי בעי הגע עצמך שחל י"ד להיות בשבת הרי שקדמה אזכרתן לעשייתן א"ל ולא כבר איתתבת דלית אפשר ואם אפשר איחור הוא לעיירות:

הלכה ה' משנה בשניה זכור בשלישית פרה אדומה ברביעית החדש הזה לכם בחמישית חזרין לכסדרן לכל מפסיקין לראשי חדשים להנוכח ולפורים בתעניות וכמעמדות וכיום הכיפורים:

גמרא רבי בא בשם רבי חייה בר אשי אין מפסיקין בין פורים לפרה רבי לוי בשם ר"ח בר חנינה אין מפסיקין בין פרה להודש אמר רבי לוי סימניהון דאילין פרשתא בין הכוסות הללו אם רצה לשתות ישתה בין השלישי לרביעי לא ישתה רבי לוי בשם רבי חמא בר חנינה בדין הוא שתקדים ההודש לפרה שבאחד בניסן הוקם המשכן ובשני נשרפה הפרה ולמה פרה קודמת שהיא מהרתן של כל ישראל ירמיה ספרא שאל לרב ירמיה ר"ח שחל להיות בשבת במה קורין א"ל קורין בר"ח א"ר חלבו קומי ר' אימי מתניתא אמרה כן לכל מפסיקין

[דף כ"ו ע"א]

לראשי חדשים לחנוכה ולפורים יצחק סחורה שאל לר' יצחק ר"ח שחל להיות בחנוכה במה קורין א"ל קורין ג' בר"ח וא' בחנוכה ר' פינחס ר' סימון ור' אבא בר זמינא ממו בה בשם ר' אבדומי דחיפא קורין ג' בחנוכה וא' בר"ח להודיעך שלא בא הרביעי אלא מחמת ר"ח בר שילמאי ספרא שאל לר' מנא הגע עצמך שחל ר"ח של חנוכה להיות בשבת ולא שבעה קרואין אינון אית לך מימר שלא בא הרביעי אלא מחמת ר"ח א"ל והדא שאילתא דספרי:

הלכה ו' משנה בפסח קורין בפרשת מועדות שבתורת כהנים בעצרת שבעה שבועות בר"ח בחדש השביעי ביה"כ אחרי מות בי"ט ראשון של חג קורין בפרשת מועדות שבת"כ ושאר כל ימות החג קורין בקרבנות החג:

גמרא ובעצרת שבעה שבועות אית תניי תני ובר"ה בחדש השביעי אית תניי תני וה' פקד את שרה ביה"כ אחרי מות וביום טוב ראשון של חג קורין בפרשת מועדות שבתורת כהנים ושאר כל ימות החג קורין בקרבנות החג ר' יעקב בר אהא בשם ר' ייסא ללמדך שאין העולם עומד אלא על הקרבנות תמן תנינן שמעון הצדיק היה משירי כנסת הגדולה הוא היה אומר על ג' דברים העולם עומד על התורה ועל העבודה ועל גמילות חסדים ושלשתן בפסוק אחד (ישעיהו נא) ואשים דברי כפיך זה תלמוד תורה ובצל ידי כסיתך זו ג"ח ללמדך שכל מי שעוסק בתורה ובג"ח זוכה לישב בצילו של הקב"ה הדא הוא דכתיב (תהילים לו) מה יקר הסדך אלהים ובני אדם בצל כנפיך יחסיון (ישעיהו נא) לנמוע שמים וליסוד ארץ אלו הקרבנות ולאמר לציון עמי אתה א"ר חנינא בר פפא חזרנו על כל המקרא ולא מצאנו שנקראו ישראל ציון אלא זה ולאמר לציון עמי אתה תמן תנינן רשב"ג אומר על שלשה דברים העולם עומד על הדין ועל האמת ועל השלום ושלשתן דבר אחד הם

נעשה הדין נעשה אמת נעשה אמת נעשה אמת נעשה אמת נעשה אמת (זכריה ח) אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם:

[דף כ"ו ע"ב]

הלכה ז' משנה בחנוכה בנשיאים בפורים ויבא עמלק בראשי חדשים ובראשי חדשים במעמדות במעשה בראשית בתעניות ברכות וקלות אין מפסיקין בקלות אלא א' קורא את כולן בשני ובחמישי ובשבת במנחה קורין כסדרן ואינו עולה להן מן החשבון שנא' (ויקרא כג) וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל מצותן שיהו קורין כל א' וא' בזמנו:

גמרא אין מפסיקין בקלות א"ר חיה בר גמדא (משלי ג) אל תקוץ בתוכחו אל תעשה קוצים קוצים א"ר לוי אמר הקב"ה אינו בדין שיהו בני מתקללין ואני מתברך א"ר יוסה בי ר' בון לא מטעם הזה אלא זה שהוא עומד לקרות בתורה צריך שיהא פותח בדבר טוב והותם בהדבר טוב לוי בר פסמי שאל לרב הונא אילין ארורייה מהו דיקרינון חד ויברך לפניהן ולאחריהן א"ל אין לך טעון ברכה לפניו ולאחריו אלא קלות שבתורת כהנים וקלות שבמשנה תורה ר' יונתן ספרא דגופתה נחת להכא חמא לבר אבונא ספרא קרי שירת הבאר ומברך לפניה ולאחריה א"ל ועבדין כן א"ל ואדיין אין לזו כל השירות טעונות ברכה לפניהן ולאחריהן יאשיתאל לר' סימון אמר ליי ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי אין לך טעון ברכה לפניו ולאחריו אלא שירת הים ועשרת הדברות וקלות שבתורת כהנים וקלות שבמשנה תורה א"ר אבהו אני לא שמעתי נראין דברים בעשרת הדברות ר' יוסה בי רבי בון תמנתי פסוקיא אחריא דמשנה תורה טעונין ברכה לפניהן ולאחריהן בלא כך אין הפותח והחותם בתורה מברך לפניה ולאחריה לכן צריכה ראש חודש שחל להיות בשבת אמר רבי יוסי בי ר' בון שירת הלויים לא יפחתו לו משישה קריאות סימנה

[דף כ"ז ע"א]

הוי"ו ל"ך ר' זעירא ר' ירמיה בשם רב שירת הים ושירת דבורה נכתבין אריל ע"ג לבינה ולבינה ע"ג אריח עשרת בני המן ומלכי כנען נכתבין אריח ע"ג אריח ולבינה ע"ג לבינה דכל בינין דכן לא קאים אמי כדון למצוה או לעכוב א"ר לרבי הנניה בר אחוי דרב הושעיה נהיר את כדי דהוינן קיימן קדם חנותא דרב הושעיה חביבך עבר ר' בא בר זבדא ושאלנון ליה ואימר בשם רב לעכוב ר' חיה בריה דר' אדא דיפוי ר' ירמיה בשם ר' זעירא צריך לאמרן בנפיחה אחת ועשרת בני המן עמהן א"ר יוסי בי רבי בון צריך שיהא איש בראש דפא ואת בסופה שכן הוא שנין ונחית כהדין קינטרא רב אמר צריך לאמר ארור המן ארורים בניו א"ר פינחס צריך לומר חרבונה זכור לטוב ר' ברכיה רבי ירמיה ר' חיה בשם ר' יוחנן ר' יונתן כד דהוה מטי להאי פסוקא (אסתר ב) אשר הגלה נמוכד נצר הוה אמר

נכוכד נצר שחיק עצמות שכל נכוכד נצר דכתיב בירמיה חי היה ברם הכא מת היה ואינו עולה להן מן החשבון אית תני עולה להן מן החשבון רבי זעירא אבא בר ירמיה רב מתנה בשם שמואל הלכה כמי שאומר אין עולה להן מן החשבון כמתניתין אית תני פותח ורואה גולל ומברך אית תני תני פותח ורואה ומברך ר' זעירא אבא בר ירמיה רב מתנה בשם שמואל הלכה כמי שאומר פותח ורואה ומברך ומה טעמא (נחמיה ח) ובפתחו עמדו כל העם ומה כתיב בתריה ויברך עזרא את ה' האלהים הגדול כמאי גידלו ר' גידל אמר בשם המפורש רב מתנה אמר בכרכה גידלו ר' סימון בשם ר' יהושע בן לוי למה נקראו אנשי כנסת הגדולה שהחזירו את הגדולה ליושנה א"ר פינחס משה התקין מטבע של תפלה (דברים י) האל הגדול הגבור והנורא ירמיה אמר (ירמיהו לב) האל הגדול הגבור ולא אמר נורא ולמה הוא גבור לזה נאה להקרות גבור שהוא רואה חורבן ביתו ושותק ולמה לא אמר נורא אין נורא אלא בית המקדש דכתיב (תהילים סח) נורא אלהים ממקדשיך דניאל אמר (דניאל ט) האל הגדול והנורא ולמה לא אמר גבור בניו מסורים בקולרין איכן היא גבורתו ולמה הוא אמר נורא לזה נאה להקרות נורא כנוראות שעשה עמנו בכבשן האש וכיון שעמדו אנשי כנסת הגדולה החזירו את הגדולה ליושנה (נחמיה ט) ועתה אלהינו האל הגדול הגבור והנורא שומר הברית והחסד אל ימעטו לפניך וגו' ובשר

[דף כ"ז ע"ב]

ודם יש בו כח ליתן קצבה בדברים הללו א"ר יצחק בר לעזר יודעין הן הנביאין שאלוהן אמיתי ואינן מהניפין לו:

הדרן עלך פרק בני העיר

פרק ד

הלכה א' משנה הקורא את המגילה עומד ויושב קראה אחד קראוהו שנים יצא מקום שנהגו לברך יברך שלא לברך לא יברך בב' ובה' ובשבת כמנחה קורין ג' אין פותחין מהן ואין מוסיפין עליהן ואין מפטירין בנביא הפותח וההותם בתורה מברך לפניו ולאחריה:

גמרא מה לשעבר הא בתחלה לא והא תני מעשה בר"מ שקרייה מיושב בבית הכנסת של טיבעין ונתנה לאחר וברך עליה כיני מתניתא מותר לקרותה עומד מותר לקרותה יושב מה נתנה לאחר ומברך עליה זה קורא וזה מברך רבי הונא בשם ר' ירמיה מכאן ששומע כקורא כתיב (מלכים ב כב) אשר קרא <לפני> מלך יהודה ולא שפן קרייה אלא מכאן ששומע כקורא מהו לעמוד מפני ס"ת ר' חלקיה ר' סימון בשם ר' לעזר מפני בנה הוא עומד לכ"ש מפני תורה עצמה זה שהוא עומד לקרות בתורה מפני מה הוא עומד מפני כבודה או מפני כבוד הרבים אין תימר מפני כבודה אפי' בינו

לבינה אין תימר מפני כבוד הרבים אפי' בינו לבין עצמו מפני כבודה הוא עומד אם אומר את כן אף הוא מתעצל ואינו קורא ר' שמואל בר רב יצחק עאל לכנישתא חמא חד בר נש קאים מתרגם סמיך לעמודא א"ל אסור לך כשם שניתנה באימה וביראה כך אנו צריכין לנהוג בה באימה וביראה ר' חגי אמר ר' שמואל בר רב יצחק עאל לכנישתא חמא חונה קאים מתרגם ולא מקים בר נש תחתיה א"ל אסור לך כשם שניתנה ע"י סרסור כך אנו צריכין לנהוג בה ע"י סרסור עאל ר' יהודא בר פזי ועבדה שאילה (דברים ה) אנכי עמד בין ה' וביניכם בעת ההוא להגיד לכם את דבר ה' ר' חגי אמר ר' שמואל בר רב יצחק עאל לכנישתא חמא

[דף כ"ח ע"א]

חד ספר מושט תרגומא מן גו סיפרא א"ל אסור לך דברים שנאמרו בפה דברים שנאמרו בכתב בכתב ר' חגי בשם ר' שמואל בר נחמן נאמרו דברים בפה ונאמרו דברים בכתב ואין אנו יודעין איזה מהן חביבין אלא מן מה דכתיב (שמות לד) כי על פי הדברים האלה כרתי אתך ברית ואת ישראל הדא אמרה אותן שבפה חביבין ר' יוחנן ור' יודן בר' שמעון חד אמר אם שמרת מה שבפה ושמרת מה שבכתב אני כורת אתך ברית ואם לאו איני כורת אתך ברית וחורנה אמר אם שמרת מה שבפה ושמרת מה שבכתב את נוטל שכר ואם לאו אין את נוטל שכר ארבי יהושע בן לוי (דברים א) עליהם ועליהם דברים הדברים כל בכל מקרא ומשנה ותלמוד ואגדה ואפי' מה שתלמיד וותיק עתיד להורות לפני רבו כבר נאמר למשה מסיני הדא הוא דכתיב (קוהלת א) יש דבר שיאמר ראה זה חדש הוא וחבירו משיבו כבר היה לעולמים אשר היה לפנינו תני לא יהיו שנים קורין בתורה וא' מתרגם א"ר זעירה מפני ברכה והא תני לא יהו שנים מתרגמין ואחד קורא אית לך מימר מפני ברכה אלא מפני שאין שני קולות נכנסין באוזן א' תני שנים קורין בתורה אין שנים קורין בנביא א"ר עולא קראות בתורה אין קראות בנביא תני אחד קורא בתורה ואחד מתרגם לא אחד קורא ושנים מתרגמין לא שנים מתרגמין ואחד קורא לא שנים קורין ושנים מתרגמין ובנביא אחד קורא ואחד מתרגם ואחד קורא ושנים מתרגמין לא שנים קורין ושנים מתרגם וא' מתרגם שנים קורין ושנים מתרגמין והתרגום מעכב אמר רבי יוסה מן מה דאנן המיין רבנן נפקין לתעניתא וקראי ולא מתרגמין הדא אמרה שאין התרגום מעכב אמר ר' יונה אע"ג דאת אמר אין התרגום מעכב מעה מחזירין אותו ר' יונה ר' ירמיה חד מחזר מנא וחורנה מחזר פטירין עם ירקונן ויאמר פטירין עם מרורין ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא מן מה דאמר ר' יונה מהו להביאן בתמחזין

[דף כ"ח ע"ב]

של כסף הוי דהוא מחזר מנא ויאמר סלא ר' פינחס מחזר פטימין בני תורין ויאמר תורין בני תורין מניין לתרגום ר' זעירה בשם רב הננאל (נחמיה ה) ויקראו בספר תורת ה' זה המקרא מפורש זה תרגום ושום שכל אלו הטעמים ויבינו במקרא זה המסורת ויש אומרים אלו ההכרעים ויש אומרים אלו ראשי פסוקים ר' זעירא בשם רב הננאל אפילו רגיל תורה כעזרא לא יהא הוגה מפיו וקורא כמה שנאמר כברוך (ירמיהו לו) מפיו יקרא אלי כל הדברים האלה ואני כותב על הספר בדיו והא תני מעשה בר' מאיר שהיה באסייא ולא היה שם מגילה כתובה עברית וכתבה מפיו וקרייה אין למידין משעת הדחק ויש אומרים שתים כתב את הראשונה מתוך פיו וכתב את השנייה מתוך הראשונה וגנו את הראשונה וקרא בשנייה ר' ישמעאל בי ר' יוסי אומר יכיל אנא כתב כל קרייא מן פומי ר' חיה רבה אמר יכיל אנא כתב כל קרייא בתרין מניין היך עבידא זבן בתרין מניי זרע דכיתן זרע ליה וחצר ליה ועבד חבלין ותפש טביי וכתב כל קרייה על משכיהון שמע ר' ואמר אשרי הדור שאתם בתוכו כיצד הוא מברך עליה זכיי טבחה בשם ר' יוחנן הרב את ריבך והנוקם את נקמתך הגואלך והמושיעך מכף עריצוך עד כדון בסוף בתחילה הרי היא ככל שאר מצותיה של תורה מה שאר כל המצות טעונות ברכה אף זו טעונה ברכה כתוב בתורה ברכה לפניך ואין כתוב בה ברכה לאחריה מה כתוב בה לפניך (דברים לב) כי שם ה' אקרא הבו גודל לאלהינו וכתוב במזון ברכה לאחריו ואין כתוב בה ברכה לפני מה כתוב בו לאחריו (שם) ואכלת ושבעת וברכת וגו' מניין ליתן את האמור בזה ואת האמור בזה בזה ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן שם שם לגזרה

[דף כ"ט ע"א]

שוה מה שם שנאמר בתורה ברכה לפניך אף שם שנאמר במזון ברכה לפניך ומה שם שנאמר במזון ברכה לאחריו אף שם שנאמר בתורה ברכה לאחריה עד כדון כר' עקיבה כר' ישמעאל ר' יוחנן בשם ר' ישמעאל קל וחומר מה אם מזון שאין טעון ברכה לפני טעון לאחריו תורה שהיא טעונה ברכה לפני אין דין שתהא טעונה ברכה לאחריה עד כדון תורה מזון מה אם תורה שאינה טעונה ברכה לאחריה טעונה לפני מזון שהוא טעון לאחריו אינו דין שיהא טעון לפני ר' יצחק ור' נתן ר' יצחק אמר (שמואל א ט) כי הוא יברך הזבח ואחריו כן יאכלו הקרואים ר' נתן אומר (שמות כג) ועבדתם את ה' אלהיכם וברך את לחמך ואת מימך אימתי הוא קרוי לחמך עד שלא אכלתו ר' אומר מה אם בשעה שאכל ושבע את אמר צריך לברך בשעה שהוא תאב לוכל לא כל שכן עד כדון מזון תורה מה אם מזון שאינו אלא חיי שעה טעון ברכה לפני ולאחריו תורה שהיא חיי עדי עד לא כל שכן ר' זעירה בעי אילין ג' קרויות מה את עבד לון כג' שאכלו כאחת או כג' שאכלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו אין תעבדינון כג' שאכלו כאחת הראשון מברך ברכה ראשונה והאחרון מברך ברכה האחרונה והאמצע אינו מברך כל עיקר אין תעבדינון כג' שאכלו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו אפי'

האמצעי מברך לפניה ולאחריה אמר ר' שמואל בר אבודמא למדו ברכת התורה מברכת המזון אלא לרבים אם לרבים אפי' בינו לבין עצמו אינו מברך א"ר אבא מרי אחוי דר' יוסה עשאוה כשאר כל המצות שבתורה מה שאר כל המצות מעונות ברכה אף זו מעונה ברכה א"ר שמואל בר נחמן ר' יונתן הוה עבר קומי סידרא שמע קלון קרווי ולא מברכין אמר לון עד מתי אתם עושין את התורה קרהות קרהות משה התקין את ישראל שיהו קורין בתורה בשבתות ובימים טובים ובראשי חדשים כחולו של מועד שנאמר (ויקרא כג) וידבר משה את מועדי ה' אל בני ישראל עזרא התקין לישראל שיהו קורין בתורה בשני ובחמישי ובשבת במנחה הוא התקין מבילה לבעלי קריין הוא התקין שיהו בתי דינין יושבין בעיירות בשני ובחמישי הוא התקין שיהו הרוכלין מחזירין בעיירות

[דף כ"ט ע"ב]

מפני כבודן של בנות ישראל הוא התקין שיהו מכבסין בחמישי מפני כבוד השבת הוא התקין שיהו אופין פת בערבי שבתות שתהא פרוסה מצויה לעני הוא התקין שיהו אוכלין שום בלילי שבתות שהוא מכנים אהבה ומוציא תאוה הוא התקין שיהו הנשים מדברות זו עם זו כבה"כ הוא התקין שתהא אשה חוגרת בסינר בין מלפניה בין מלאחריה א"ר תנחום בר חייה מפני מעשה שאירע מעשה באשה שבעלה קוף מכדרכה ושלא כדרכה הוא התקין שתהא אשה חופפת וסוקרת קודם לטהרתה ג' ימים רבי יוסה בשם דבית ר' ינאי רבי בא בר כהן בשם רב הונא כדי לשבת ולשני ימים טובים של גליות רבי זעירה בשם רב יהודה והוא שהגיע זמנה למבול בינתיים רבי בא בשם רב יהודה ואפי' הגיע זמנה למבול בסוף והוה ר' זעירה מסתכל בה א"ל מה את מסתכל בי (איוב מז) מה ידעת ולא נדע תבין ולא עמנו הוא אתא ר' אחא בשם רבי תנחום בי רבי חייה ואמר מעמא ואפי' הגיע זמנה למבול בסוף אני אומר שמא מעיינה רחוק והיא מתעצלת ואינה טהורה:

הלכה ב' משנה ובראשי חדשים ובחולו של מועד קורין ארבעה אין פוחתין מהן ואין מוסיפין

עליהן ואין מפטירין בנביא הפותח והחותם בתורה מברך לפניה ולאחריה:

גמרא רב חונה אמר ג' קרויות שבתורה לא יפחתו מעשרה פסוקים חזקה אמר כנגד עשרת הדברות והא תנינן ביום הראשון בראשית ויהי רקיע והא לית בהון אלא תמנייא רבי אידי אומר איתפלגון כהנא ואסי חד אמר חזור וחורנא אמר הותך מן דמר חזור חזור ב' פסוקים ומן דמר הותך (בראשית א) ויהי ערב ויהי בקר פסוק בפני עצמו והא תנינן בשני (שם) יהי רקיע ויקו המים מן דמר חזור חזור ב' פסוקים ומן דמר הותך אפי' הותך אין בו התיב רבי פילפי בר פרוטה קומי רבי יונה הרי פרשת עמלק א"ל שנייא היא שהיא סדורה של יום התיב רבי לעזר בר מרום והא תאני המפטיר בנביא

מסכת ערובין פרק רביעי

א. רבי אליעזר אומר: יום טוב הסמוך לשבת, בין מלפניה בין מלאחריה - מערב אדם, יום אחד לצפון ויום אחד לדרום, יום אחד לצפון ויום אחד כאנשי אותה העיר. מודה רבי אליעזר, שאין מערבין חצי היום לצפון וחצי היום לדרום, שאין חולקין יום אחד. וחכמים אומרים: כשם שאין חולקין יום אחד - כך אין חולקין לשני ימים. אמר להם רבי אליעזר: אי אתם מודים במערב ברגליו ביום ראשון, שצריך לערב ברגליו ביום שני, נאכל ערובו עד שלא חשכה - אין יוצא עליו ביום השני?! אמרו לו: אבל. אמר להם: הללו שני ימים הן. אמרו לו: אי אתה מודה שאין מערבין מיום טוב לחברו? אמר להם: אבל. אמרו לו: הללו יום אחד הם. ערב ברגליו ביום ראשון - מערב ברגליו ביום שני, נאכל ערובו ביום ראשון אין יוצא עליו ביום שני; דברי רבי. רבי יהודה אומר: הרי זה חמר גמל. רבן שמעון בן גמליאל ורבי ישמעאל בנו של רבי יוחנן בן ברוקה אומרים: ערב ברגליו בראשון - אין יוצאין עליו ביום שני. נאכל ערובו בראשון - יוצאין עליו ביום שני. מודים חכמים לרבי אליעזר, בראש השנה, כשהיה ירא ששאם תתעבר - מערב אדם שני ערובין, ואומר: 'ערוב בראשון למזרח ובשני למערב, בראשון למערב ובשני למזרח, ערובי בראשון ובשני כבני עירי, ערובי בשני ובראשון כבני עירי'. ורבי יוסי אוסר, ששתי קדשות הן. אמר להם רבי יוסי: אי אתם מודים, שאם באו עדים מן המנחה ולמעלה שנוהגין אותו היום קדש ולמחר קדש?!

ב. כיצד, אמר רבי יהודה: מתנה אדם על הכללה ביום טוב ראשון ואוכלה ביום טוב שני. היו לפניו שתי כלכלות של טבל, ואומר: 'אם היום חול ולמחר קדש - תהא זה תרומה על זה, ואם היום קדש ולמחר חול - אין בדברי כלום', וקורא עליה שם

ואוכלה, וכן רבי יוסי אוסר בשני ימים טובים של גליות.

ג. כיצד מעברין את הערים? ארפה כמות שהיא, עגולה - עושין לה זוית. מרבעת - אין עושין לה זוית. היתה רחבה מצד אחד וקצרה מצד אחר - רואין אותה כאלו היא שוה. היתה בית אחד יוצא כמין פגום, או שני בתים יוצאין כמין פגומין - רואין כאלו חוט מתוח עליהן, ומודדין ממנו ולהלן אלפים אמה. היתה עשויה כמין קשת או כמין גס - רואין אותה כאלו היא מלאה בתים וחסרות, ומודד ממנו ולהלן אלפים אמה.

ד. היה בית אחד יוצא הימנה כמין פיגם לרוח אחד, רואין כנגדו כאלו מלא בתים וחסרות - מרביע כנגדו ומודד הימנו להלן אלפים אמה. היו שני בתים יוצאין הימנו כמין שני פיגמין לשתי רוחות, רואין כנגדן כאלו הן מלאין בתים וחסרות - מרביע כנגדן ומודד מהן אלפים אמה.

ה. בא לרבעה - מרבעה ברבוע עולם. נותן צפונה לצפון העולם ודרומה לדרום העולם. וסימנך: עגלה בצפון ועקרב בדרום. רבי יוסי אומר: אם אינו יכול לרבעה ברבוע של עולם - ירבעה כמין תקופה, כיצד? חמה יוצאת ביום ארוך ושוקעת ביום ארוך - זה הוא פני צפון. חמה יוצאת ביום קצר ושוקעת ביום קצר - זה פני דרום. תקופת ניסן ותקופת תשרי, חמה יוצאה בחצי מזרח ושוקעת בחצי מערב, שנאמר (קהלת א, ו): 'הולך אל דרום וסובב אל צפון'. 'הולך אל דרום' - ביום, 'וסובב אל צפון' - בלילה. 'סובב סובב הולך הרוח' - אלו פני המזרח ופני המערב, פעמים מהלכתן ופעמים מסבכתן.

ו. אלו שמתעברין עמה: נפש שיש בה ארבע אמות על ארבע אמות והגשר. רבי יהודה אומר: כתלים וזיזין מתעברין עמה, הגשר והקבר שיש בהן בית דירה, ובית הנכנסת שיש בה בית דירה לחזן, ובית

מכניסם לאמצע ומרבע כנגדן, ומודד ממנו ולהלן אלפים אמה. הוּי שלשה מגדלים, והאמצעי מבלע ביניהן, אם אין בין שנים החיצונים מאה וארבעים ואחד ושליש - מכניסן לאמצע ומרבע כנגדן, ומודד ממנו ולהלן אלפים אמה. הוּי עשויין שורות ואחרות ביניהם, אם אין בין שורה החיצונה וביניהם מאה וארבעים ואחד ושליש - מכניסן לאמצע, ומרבע כנגדו, ומודד ממנו ולהלן אלפים אמה.

י. מרבע את העיר ועושה אותה כמין טבלא מרבעת, וחוזר ומרבע את התחומין ועושה אותה כמין טבלא מרבעת, וכשהוא מודד, לא ימודד מאמצע הקרן אלפים אמה, מפני שהוא מפסיד את הזוית, אלא מביא טבלא מרבעת שהיתה אלפים אמה על אלפים אמה, ומניחה בקרן באלכסונה, נמצא, העיר משתכרת ארבע מאות אמות לכאן וארבע מאות אמות לתחומין משתכרין ארבע מאות לכאן וארבע מאות אמות לכאן. נמצא, העיר והתחומין משתכרין אלה ומאתים אמה לכאן ואלה ומאתים אמה לכאן.

יא. כיצד מקדירין בהרים? התחתון כנגד לבו, והעליון כנגד פרסותיו, מקדיר ועולה, מקדיר ויורד, רואה את ההר כאלו בקוץ לפניו; דברי רבי. וחקמים אומרים: אין מקדירין בהרים. הוּי לפניו הר ומישור - מודד את המישור ומניח את ההר, ונשכר הר וגאיות. מודד את הגאיות ומניח את ההר ונשכר.

יב. הוּי מודד והגיע המדה לגיא, אם יכול להבליע בחבל של חמשים אמה - מבליעו. ואם לאו - חוזר למקום שהוא יכול להבליעו. ומבליעו וצופה וחוזר למדתו. אם הוּי גיא מעקם ואין יכול להבליעו - מקדיר ועולה, מקדיר ויורד, וצופה וחוזר למדתו. הוּי מודד והגיע המדה לכתל, אין אומרים: יקב את הכתל, אלא אומד הכתל, וצופה, וחוזר

עבודת כוכבים שיש בה בית דירה למשרתיה. והאוריות והאוצרות שבשדות ויש בהן בית דירה. והבורגנין שסביבה, והבית שבים - הרי הם מתעברין עמה. ואלו שאין מתעברין עמה: נפש שנפרצה משתי רוחותיה אילך ואילך, והגשר והקבר שאין להם בית דירה, ובית הכנסת שאין להם בית דירה לחזן, ובית עבודת כוכבים שאין לה בית דירה למשרתים. והאוריות והאוצרות שבשדה שאין להם בית דירה. ובור, ושיח, ומערה, וגדר, ושוכך שבתוכה, והבית שבספינה - אין אלו מתעברין עמה.

ז. כמה יהיו מקרבות לעיר ויהיו מתעברין עמה? שבעים אמה ושירים על שבעים אמה ושירים, שהן מאה וארבעים ואחד ושליש. רבי יהודה אומר: שירים הוא דבר מעט, ולא נתנו חכמים שעור. כמה הן שבעים אמה ושירים על שבעים אמה ושירים? הן בית סאתים כחצר המשכן.

ח. הוּי מודד, והגיע המדה לבית - אפלו בית לפנים מן הבית, אפלו מגדל לפנים מן המגדל - מכניסן לאמצע, ומרביע כנגדן, ומודד כנגדו ולהלן אלפים אמה. הוּי מודד, והגיע המדה למערה - אין מכניס את כל המערה אלא מכנגד פתחה של מערה. אחת מערה ואחד מגדל. מה בין מערה למגדל? גג המערה הרי הוא פארץ, וגג המגדל הרי הוא כעיר. כמה דברים אומרים? במדת העבור, אבל במדת התחום, אפלו כלתה מדתו בחצי ביתו - אין לו אלא חצי ביתו. אמר רבי שמעון: יכולני אני, שיהו עולין מטבריא לצפורי, ומצור לצידון, מפני מערות ומגדלות שביניהם.

ט. המודד, מודד חוץ לקרפיפה של עיר, לכל עירות נותן קרפף; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: לא אמרו קרפף אלא בין שתי עירות. אם יש לזו שבעים אמה ושירים ולזו שבעים אמה ושירים -

מִכָּאן, וּמַעֲרִיבִין וְנוֹשְׂאִין וְנוֹתְנִין בְּאִמְצַע.
וְאִין מַעֲרִיבִין אוֹתָהּ לְחֻצָּאִין, אֲלָא אוּ בְלָהּ,
אוּ מְבוּי מְבוּי בְּפִנְי עֲצֻמָּה. עִיר שֶׁל רַבִּים,
וְהָרִי הִיא שֶׁל רַבִּים, וְאִין לָהּ אֲלָא פִתְחָא
אַחַד - מַעֲרִיבִין אֶת כְּלָהּ.

ה. סַכְתָּ הַחֵג בְּחָג, רַבִּי יְהוּדָה מַחֲיֵב בְּעֶרֶב
וּבְמִזְוָנָה וּבְמַעֲשֵׂר, וְחֻכְמִים פּוֹטְרִין. רַבִּי
יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר: מַעֲרִיבִין כְּכֹר שְׁלֵם אֶפְלוּ הוּא
כְּאִיסֵר, אֶפְלוּ לֹא נִטְלַ מִמֶּנּוּ אֲלָא כְּדִי דְמוּעַ
וְחֻלְתּוֹ, יִתֵּר עַל כֵּן - הָרִי זֶה אֲסוּר.

ו. מִי שֵׁישׁ לוֹ חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת בְּעִיר אַחַת, אִם
הִיא מִשְׁתַּמֵּשׁ בְּכֵלָן - הָרִי זֶה אוֹסֵר אֶת כֵּלָן.
וְאִם לֹא - אִין אוֹסֵר אֲלָא מְקוּם דִּירְתּוֹ
בְּלִבָּד. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה בְּכֵן נִפְחָא
שְׁהִיּוּ לוֹ חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת בְּאוּשָׂא, וְכָא מַעֲשֵׂה
לְפָנֵי חֻכְמִים, וְאָמְרוּ: אִינוּ אוֹסֵר אֲלָא בֵּית
דִּירָה בְּלִבָּד.

ז. חֲמֵשׁ חֲבֵרוֹת מְקַצֵּת שְׁרוּיָן בְּחָדְרִים,
וּמְקַצֵּת שְׁרוּיָן בְּעֵלִיּוֹת - טְרַקְלִין שְׁלֵהֶן
כְּחֻצָּר לְבִתִּים. שְׁנַיִם שֶׁשְׁתַּפִּין זֶה לְזֶה, בֵּין
בֵּינָן בֵּין בְּשֻׁמָּן - אִינָן צְרִיכִין לְעֵרֵב. הִיּוּ
שְׁלֵשָׁה - זֶה שְׁתַּף לְזֶה בֵּינָן, וְזֶה שְׁתַּף לְזֶה
בְּשֻׁמָּן - צְרִיכִין לְעֵרֵב. רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר:
אַחַד יֵינן וְאַחַד שֻׁמָּן - אִין צְרִיכִין לְעֵרֵב.
אַלְעָזָר בֶּן תְּדַאי אוֹמֵר: אֲסוּרִין עַד שִׁיעֲרֵבוּ.

ח. אָב וּבָנוּ, נָשִׁיו וְכֻלּוֹתֵיו, עֲבָדֵיו
וְשִׁפְחוֹתֵיו, הָרֵב וְתַלְמִידוֹ, בְּזִמְנָן שְׂאִין
עִמָּהֶם דִּירוּם - הָרִי הֵן כִּיחֻדִּים, צְרִיכִין
לְעֵרֵב, מְבוּי שְׁלֵהֶן - בֵּין כֶּף וְכֶף נִתֵּר בְּלַחֵי
וְקוֹרָה.

ט. עִם הָאֶרֶץ שְׁהִיּוּ מוֹלִיכִין אֲצֻלוֹ עֶרֶב,
מוֹלִיף לוֹ כֵּהֵן כְּכֹר תְּרוּמָה, וְיוֹשֵׁב וּמִשְׁמְרוֹ
וּמַחֲשִׁיד עֲלָיו וְאוֹכְלוֹ, וְכָא לוֹ. וּבִשְׂבִיעִית -
הָרִי זֶה מִתֵּר, מִפְּנֵי שְׁלֹא נִחְשְׁדוּ עַל
הַשְּׂבִיעִית.

י. בֵּית שְׁמִינִיחִין בּוֹ עֶרֶב - אִין צְרִיף
לְהַפְרִישׁ כְּכֹר, מַעֲרִיבִין בְּבֵית יִשָּׁן מִפְּנֵי
דְרֻכֵי שְׁלוֹם, אִם הָיָה שֵׁם רַבּוֹ, אוּ אָרְסָם
גְּדוּל, אוּ שְׁהִיָּה מִשִּׂיא אֶת בְּנוֹ וְרַצָּה לְנַהֵג

לְמִדְתּוֹ, וּמוֹדֵד. אַחַד מוֹדֵד בְּחֻבְל וְאַחַד
צוּפָה בְּעֵינָיו, בֵּין בְּהָר, בֵּין בַּיָּם, בֵּין
בְּמִישׁוֹר, אַחַד מִדַּת הָעֵבֹוֹר וְאַחַד מִדַּת
הַתְּחוּם, אֲלָא שְׁבַמִּדַּת הַתְּחוּם מוֹדֵד בְּחֻבְל.

יג. אִין מוֹדְדִין, לֹא כְחוּט, וְלֹא בְגָמִי, אֲלָא
בְּמִשִּׁיחָה. וְהַמוֹדֵד - מוֹתַח בְּכָל כַּחוֹ. מוֹדֵד
וְהֵלֶךְ, וְכָא אַחַד וְאָמַר: 'עַד כָּאן תְּחוּם
שַׁבָּת' - נֶאֱמַן. מַעֲשֵׂה בְזִקְן אַחַד רוּעָה
שָׁבָא לְפָנֵי רַבִּי וְאָמַר לוֹ: 'זְכוּר הֵייתִי שְׁהִיּוּ
בְנֵי מַגְדֵּל גָּדֵר וְעֲדָרִים יוֹרְדִים לְחַמְתָּהּ, עַד
חֻצַּר הַחִיצוֹנָה הַסְּמוּכָה לְגִשְׁרִי; וְהִתִּיר רַבִּי
שְׁהִיּוּ בְנֵי מַגְדֵּל יוֹרְדִין לְחַמְתָּהּ עַד חֻצַּר
הַחִיצוֹנָה סְמוּכָה לְגִשְׁרִי. וְעוֹד הִתִּיר רַבִּי
שְׁהִיּוּ בְנֵי גָדֵר יוֹרְדִין לְחַמְתָּהּ, וְאִין בְּנֵי
חַמְתָּהּ יוֹרְדִין לְגָדֵר.

מִסְכַּת עֶרֶבִין פְּרָק חֲמִישִׁי

א. הַנּוֹתֵן עֶרֶבּוֹ בְּסוּף אֲלָפִים אִמָּה שֶׁל
תְּחוּם, אִם הִיָּה בֵּיתוֹ סְמוּךְ לְחוּמָה - יִכְנַס.
וְאִם לֹא - לֹא יִכְנַס. נִתְּנוּ אִמָּה אַחַת חוּץ
לְתְּחוּם, אִם הִיָּה בְּתוֹךְ אֲלָפִים אִמָּה שְׁלוֹ -
עֶרֶבּוֹ עֶרֶבּוֹ. וְאִם לֹא - אִין עֶרֶבּוֹ עֶרֶבּוֹ.

ב. בְּרֵאשׁוֹנָה הִיּוּ בְנֵי טְבַרְיָא מְהַלְכִין אֶת כָּל
חַמְתָּהּ, וְאִין בְּנֵי חַמְתָּהּ בְּאִין אֲלָא עַד מְקוּם
הַכֶּפֶה, עַכְשָׁו בְּנֵי טְבַרְיָא וּבְנֵי חַמְתָּהּ חֲזָרוּ
לְהִיּוֹת עִיר אַחַת.

ג. אֲנָשִׁי עִיר גְּדוּלָה מְהַלְכִין אֶת כָּל עִיר
קְטָנָה, וְאֲנָשִׁי עִיר קְטָנָה מְהַלְכִין אֶת כָּל
עִיר גְּדוּלָה. אִימִתִּי? בְּזִמְנָן שְׁהִיּוּ בְּתוֹךְ
אֲלָפִים אִמָּה שְׁלֵהֶן. וְאִם לֹא הִיּוּ בְּתוֹךְ
אֲלָפִים אִמָּה שְׁלֵהֶן - אִין לָהֶם אֲלָא אֲלָפִים
אִמָּה בְּלִבָּד. וְאֲנָשִׁי עִיר קְטָנָה - אִין לָהֶם
אֲלָא אֲלָפִים אִמָּה בְּלִבָּד.

ד. עִיר שֶׁל רַבִּים שֶׁחֲרָבָה, וְנִשְׁתַּמְרוּ בָּהּ
גְּדוּדִיּוֹת גְּבוּהוֹת עֲשָׂרָה טַפְחִים, אִף עַל פִּי
שְׂאִין צוּרוֹת פְּתַחְיָה נִכְרִים - הָרִי זֶה
מִתְעַבְרַת לְהִיּוֹת כְּעֵין עִיר. עִיר שֶׁל יַחֲדִי
וְנִעֲשִׂית שֶׁל רַבִּים, וְרִשׁוֹת הָרַבִּים עוֹבְרַת
בְּתוֹכָהּ, כִּיצַד מַעֲרִיבִין אוֹתָהּ? עוֹשִׂין לְחֵי
מִכָּאן וְלְחֵי מִכָּאן, אוּ קוֹרָה מִכָּאן וְקוֹרָה

תּוֹסֶפֶת

הַשְּׁלֵם

בו כבוד - הרשות בידו. מצוה על כל אדם לבטל רשות, אם היה אדם גדול - הרשות בידו.

יא. אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא ערב - עליו לבטל הרשות. אם היה שם בית האבל או בית המשפחה, ורצו לבטל רשותו - הרשות בידו.

יב. שלשה שהיו שרוין בחצר, ומת אחד מבני החצר, והניח את הרשות לאחד מן השוק, מבעוד יום - אוסר. משחשכה - אינו אוסר. ואחד מן השוק שמת, והניח את רשותו לאחד מבני חצר, מבעוד יום - אינו אוסר. משחשכה - אין אוסר. הרי ששכח ולא ערב, וחזר והוציא, בין בשוגג בין במזיד - הרי זה אוסר; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: במזיד - אוסר. בשוגג - אינו אוסר. מי שבטל רשותו, וחזר והוציא, בין בשוגג בין במזיד - הרי זה אוסר.

יג. אחד שלא ערב - נותן רשותו לאחד שערב. ושנים שערכו - נותנין רשותן לאחד שלא ערב. ושנים שלא ערכו - נותנין רשותן לשנים שערכו, או לאחד שלא ערב. אבל אין אחד שערב נותן רשותו לאחד שלא ערב, ואין שנים שערכו נותנין רשותן לשנים שלא ערכו. ואין שנים שלא ערכו נותנין רשותן לשנים שלא ערכו, שכל זמן שהיו שנים שרוין בחצר, ושכח אחד מהן ולא ערב - הרי זה אוסר.

יד. ישראל מומר משמר שבתו בשוק - מבטל רשות, שאינו משמר שבתו בשוק - אינו מבטל רשות. מפני מה? שאמרו: ישראל נוטל רשות ונותן רשות, והעובד כוכבים עד שישפיר. פיצד מבטל רשות? אומר: 'רשותי נתונה לך, רשותי מבטלת לך' - קנה ואין צריך לזכות.

טו. חצרו של נכרי, הרי הוא כדיר של בהמה - מתר להכניס ולהוציא מחצר לבתים ומן הבתים לחצר. ואם יש שם ישראל אוסר; דברי רבי מאיר. רבי אליעזר

בן יעקב אומר: לעולם אינו אוסר עד שיהיו שני ישראלים אוסרין זה על זה, והלכה כדבריו.

טז. הגוסס, אף על פי שאינו יכול לחיות - הרי זה אוסר. קטן, אף על פי שאין יכול לאכול כזית - הרי זה אוסר. קסדור הבא לעיר, עד שלושים יום - הרי זה אוסר מיד. אימתי? בזמן שיחדו לו בית דירה. לא יחדו לו בית דירה, או שאין עמהן דיוורין בחצר - אין אוסר. אכסנאי - אין אוסר לעולם.

יז. אנשי חצר ששכח אחד מהן ולא ערב, והיתה לו אכסדרה על פתחו, בזמן שמגפפת - מתרת לו ואסורה לכל בני חצר. אם אינה מגפפת - אסורה לו ואסורה לכל בני החצר. כלים ששבתו בחצר - מתרין לטלטל בחצר. אנשי חצר ששכחו ולא ערכו - אסור מלהכניס ומלהוציא מחצר לבתים ומבתים לחצר. וכלים ששבתו בחצר - מתרין לטלטל בחצר.

יח. חמש חצרות הפתוחות זו לזו ופתוחות למבוי, ושכחו כלם ולא ערכו - אסור להכניס ולהוציא מחצר למבוי ומן המבוי לחצר. וכלים ששבתו בחצר - מתר לטלטל בחצר, ובמבוי אסור. ורבי שמעון מתיר, שהיה רבי שמעון אומר: כל זמן שהן של רבים, ושכחו ולא ערכו, גג וחצר ואכסדרה ומרפסת וקרפף ומבוי - כלן רשות אחת הן. אמר רבי: כשהיינו לומדין תורה אצל רבי שמעון בתקיעין, היינו מעלין שמן באלונטית מגג לגג, ומגג לחצר, ומחצר לחצר, ומחצר לקרפף, עד שהיינו מגיעים אצל המעין שהיינו רוחצין בו. אמר רבי יהודה: מעשה בשעת הספנה, היינו מעלין ספר תורה מחצר לגג, ומגג לחצר, ומחצר לקרפף לקרות בו. אמרו לו: אין שעת הספנה ראיה.

יט. שתי חצרות, זו לפנין מזו, החיצונה של רבים, והפנימית של יחיד - החיצונה צריכה ערוכה, והפנימית - אין צריכה ערוכה.

שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. תְּחִלָּתוֹ וְסוּפוֹ - כְּשַׁעוֹר הַזֶּה. רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אָמַר: תְּחִלָּתוֹ כְּשַׁעוֹר הַזֶּה, אַף עַל פִּי שְׁאִין סוּפוֹ כְּשַׁעוֹר הַזֶּה. כָּלֵה הַחֲפֵץ - מוֹדִיעַ, וְאִינוֹ צָרִיךְ לְזִכּוֹת.

ב. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר: פַּעַם אַחַת שָׁכַח רַבִּי מֵאִיר בְּעֶרְדֶּסְקָא וַיָּבֵא אָדָם אֶחָד וְאָמַר: 'רַבִּי! עֲרַבְתִּי בְּבָצָלִים [לְטַבְעִין]', וְהוֹשִׁיבוֹ רַבִּי מֵאִיר בְּאַרְבַּע אַמּוֹת שְׁלוֹ. וְכֵן הָיָה רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר אָמַר: מְעַרְבִין לְחֹלֶה וְלֹא־סְטָנִים וְלִזְקֵן כְּדֵי מְזוּנָה. וְלִרְעָבָתָן - סְעוּדָה בִּינוּנִית שֶׁל כָּל אָדָם.

ג. אֵין מִשְׁתַּתְּפִין, לֹא בְּאוּצָר וְלֹא בְּמַבּוּי, אֲלֵא אִם כֵּן יֵחַד לוֹ מְקוֹם. הָאֲנָשִׁים שְׁנִשְׁתַּתְּפוּ וְעָרְבוּ שְׁלֵא לְדַעַת הַנָּשִׁים - שְׁתוּפָן שְׁתוּפָן. וְנָשִׁים שְׁנִשְׁתַּתְּפוּ שְׁלֵא לְדַעַת בְּעִלְיָהֶן - אֵין שְׁתוּפָן שְׁתוּפָן, וְאֵין עֲרוּבָן עֲרוּבָן. וּמְעַרְבִין בְּחִצְרוֹת בִּפְתָּה, וְאִם רָצוּ לְעָרֵב בֵּינָן - אֵין מְעַרְבִין. מִשְׁתַּתְּפִין בְּמַבּוּי בֵּינָן, וְאִם רָצוּ לְהִשְׁתַּתֵּף בִּפְתָּה - מִשְׁתַּתְּפִין. מְעַרְבִין בְּחִצְרוֹת, וּמִשְׁתַּתְּפִין בְּמַבּוּי, שְׁלֵא לְשַׁכַּח תּוֹרַת עֲרוּבָן מִן הַתִּינוּקוֹת, שְׂיֵאמְרוּ: 'אֲבוֹתֵינוּ לֹא עָרְבוּ'; דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר. וְחֻקִּים אֲמָרִים: אוֹ מְעַרְבִים אוֹ מִשְׁתַּתְּפִים.

ד. עֲרוּבֵי חִצְרוֹת בְּחִצְרֵי וְשְׁתוּפֵי מְבוֹאוֹת בְּמַבּוּי. שְׁנַיִם שְׁשִׁתְּפִין זֶה לְזֶה זֶה בֵּינָן וְזֶה בְּשִׁמְן - צָרִיךְ שְׂיָבֵא עִמָּהֶן בְּמַבּוּי. אָמַר רַבִּי מֵאִיר: מִפְּנֵי מַה אָמְרוּ אֵין מְעַרְבִין לְאָדָם אֲלֵא מִדַּעְתּוֹ? לְפִי שְׁאִין רוּצָה שְׂיִשְׁתַּתְּפוּ אַחֲרֵים עִמּוֹ בְּחֻלְקוֹ, אֲבָל אִם הָיָה לוֹ תְּבִשְׁלִיל אוֹ עֶסֶה אֲצֵל חֲבֵרוֹ - זָכָה לוֹ תְּבִשְׁלוֹ.

ה. הַמְעַרְבֵב עַל יְדֵי בְּנֵי עִירוֹ שְׂלִיכוּ עִמּוֹ לְבֵית הָאָבֶל, אוֹ לְבֵית הַמִּשְׁתָּה וְקָבְלוּ עֲלֵיהֶן מִבְּעוֹד יוֹם שְׂיָבוֹא - מִתָּר.

² לְפִי הַגְּרָ"א תַּבְּחָה זֶה הֵיא תַקּוּן בְּדוּקָא, וַיִּבְאֵר

זֹאת יִפָּה בְּחוּזֵן וְהוֹקָאֵל.

הַפְּנִימִית שֶׁל רַבִּים וְהַחִיצוֹנָה שֶׁל יָחִיד, הַפְּנִימִית - צָרִיכָה עֲרוּבָן. וְהַחִיצוֹנָה - אֵינָה צָרִיכָה עֲרוּבָן. רַבִּי עֲקִיבָא אוֹסֵר אֶת הַחִיצוֹנָה, שְׁדָרִיסַת הַרְגֵּל אוֹסֵרְתָּהּ. וְחֻקִּים אֲמָרִים: אֵין דְּרִיסַת הַרְגֵּל אוֹסֵרְתָּהּ. הֵיוּ שְׁתִּיחָן שֶׁל רַבִּים, וְנִתְּנָה אֶת עֲרוּבָן בְּחִיצוֹנָה, וְשָׁכַח אֶחָד בֵּין מִן הַחִיצוֹנָה בֵּין מִן הַפְּנִימִית וְלֹא עָרֵב - שְׁתִּיחָן אֲסוּרוֹת. נִתְּנָה עֲרוּבָן בְּפְנִימִית, וְשָׁכַח אֶחָד מִן הַפְּנִימִית וְלֹא עָרֵב - שְׁתִּיחָן אֲסוּרוֹת. מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עָרֵב - שְׁתִּיחָן אֲסוּרוֹת; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻקִּים אֲמָרִים: פְּנִימִית מִתְּרַת וְחִיצוֹנָה אֲסוּרָה. אֶחָד שְׁתֵּי חִצְרוֹת זֶה לְפָנָיִם מְזוּ, וְאֶחָד שֶׁלֵּשׁ דְּיוֹטָאוֹת - זֶה לְמַעְלָה מְזוּ. בְּמַה דְּבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שְׁדָרִיךְ הַפְּנִימִית לְצֵאתָ עַל הַחִיצוֹנָה וְעַל מְקַצְתָּהּ, וְדָרִיךְ הָעִלְיוֹנָה לִירֵד עַל הַתְּחִתּוֹנָה וְעַל מְקַצְתָּהּ. חֲמֵשׁ חִצְרוֹת פְּתוּחוֹת לְבֵית שַׁעַר, וְשָׁכַחוּ וְלֹא עָרְבוּ - מִתְּרִין בְּחִצְרוֹת, וְאֲסוּרִין בְּבֵית שַׁעַר. חֲמֵשׁ דְּיוֹטָאוֹת פְּתוּחוֹת לְאֵלְקָט', וְשָׁכַחוּ וְלֹא נִשְׁתַּתְּפוּ - מִתְּרִין בְּדְיוֹטָאוֹת וְאֲסוּרִין בְּאֵלְקָט.

מִסְכַּת עֲרוּבִין פָּרָק שְׁשִׁי

א. שְׁתוּפָן מַבּוּי כִּיצַד? מִנִּיחַ אָדָם חֲבִית שֶׁל יַיִן, וְשֶׁל שִׁמְן, וְשֶׁל תְּמָרִים, וְשֶׁל גִּוּוֹגְרוֹת וְשֶׁל שְׂאֵר מִיַּיִן פְּרוֹת, בֵּין מִשְׁלוֹ בֵּין מִשְׁלֵי חֲבֵרוֹ, וְאָמַר: 'הֵרִי זֶה לְכָל בְּנֵי מַבּוּי'; הֵיטָה מִשְׁלָהֶן - אֵין צָרִיךְ לְזַכּוֹת. הֵיטָה מִשְׁלוֹ - מִגְּבִיחָה מִן הָאָרֶץ וְאָמַר: 'זְכִיתִי לָכֶם וְלָכֶל שְׁנִתּוֹסְפוּ עֲלֵיכֶם'. נִתּוֹסְפוּ עֲלֵיהֶן - מְזֻכָּה וְאֵין צָרִיךְ לְהוֹדִיעַ. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה: מַעֲשֵׂה וְהֵינּוּ שְׁרוּיִין בֵּית גְּלוּדָה בְּלוּד, וְהֵינּוּ מְבַשְׁלִין קְדָרָה שֶׁל עֲדָשִׁים, וְאֶחָד עוֹמֵד עַל פֶּתַח הַמַּבּוּי וְאָמַר: 'זְכִיתִי לָכֶם בְּקְדָרָה שֶׁל עֲדָשִׁים', הֵינּוּ - כְּדֵי לְשַׁתּוֹת בּוֹ מְזוּן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. וְהַשִּׁמְן - כְּדֵי לְאָכּוֹל בּוֹ מְזוּן שְׁתֵּי סְעוּדוֹת. הַחֲמֵץ - כְּדֵי לְטַבֵּל בּוֹ. זֵיתִים וּבְצָלִים - כְּדֵי לְאָכּוֹל בְּהֵן

¹ בֵּית הַעֲשׂוּי לְהַתְּקַרֵּר בּוֹ בְּפוּיָן.

מִשְׁתַּחֲשָׁךְ - אָסוּר, שְׂאִין מְעַרְבִין מִשְׁתַּחֲשָׁךְ. עָרַב עֲלֵיהֶן בְּקוֹפּוֹת שֶׁל תְּמָרִים, וּבְקוֹפּוֹת שֶׁל גְּרוּגְרוֹת, וּבְקוֹפּוֹת שֶׁל זֵיתִים, אִם יֵשׁ מִזֶּזֶן שְׂתֵי סְעוּדוֹת לְכָל אֶחָד וְאֶחָד - יְבוּאוּ. וְאִם לֹא - לֹא יְבוּאוּ. קִבְלוּ עֲלֵיהֶם זֶה אַחֵר זֶה, הָרֵאשׁוֹנִים שֵׁשׁ לָהֶם - יְבוּאוּ, אַחֲרוֹנִים - לֹא יְבוּאוּ.

ו. הַמְעַרֵב עַל יְדֵי עֲצֻמוֹ לְרוּחַ אַחַת לְשִׁבְתוֹת שֶׁל כָּל יְמוֹת הַשָּׁנָה, וְאָמַר: רְצִיתִי - אֵלֶיךָ, לֹא רְצִיתִי - לֹא אֵלֶיךָ, רְצָה מִבְּעוֹד יוֹם - עָרוּבוֹ עָרוּב. מִשְׁחַשְׁכָּה, רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמַר: עָרוּבוֹ עָרוּב. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: אֵין עָרוּבוֹ עָרוּב, עַל יְדֵי עֲצֻמוֹ לְשִׁתֵּי רוּחוֹת לְכָל יְמוֹת הַשָּׁנָה, וְאָמַר: 'לְמָקוֹם שְׂאָרְצָה אֵלֶיךָ', רְצָה מִבְּעוֹד יוֹם - עָרוּבוֹ עָרוּב, מִשְׁחַשְׁכָּה - הִרִי זֶה חֲמַר גָּמֵל.

ז. לֹא יַעֲרַב אָדָם עַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ הַגְּדוּלִים, וְעַל יְדֵי עַבְדּוֹ וְשִׁפְתּוֹ הַעֲבָרִים, וְעַל יְדֵי אִשְׁתּוֹ, אֲלָא מִדְּעֵתָן. אֲבָל מְעַרֵב הוּא עַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטָנִים, וְעַל יְדֵי בְנוֹ וּבִתּוֹ הַקְּטָנִים, בֵּין לְדְעֵתָן בֵּין שְׁלֹא לְדְעֵתָן, מִפְּנֵי שְׂיָדָן כִּידוֹ. וְכֵלֶן שְׁעָרְבוּ, וְעָרַב עֲלֵיהֶם רַבֵּן - יוֹצֵאֵין בְּשַׁל רַבֵּן, חוּץ מִן הָאִשָּׁה שִׁיכּוּלָּהּ לְמַחֲוֹת עַל יְדֵי בַעְלָהּ.

ח. עֶבֶד עֲבָרִי, וְמִי שְׁחָצִיו עֶבֶד וְחָצִיו בֵּן חוֹרִין - יוֹצֵאֵין עַל יְדֵי עֲצֻמָּן. עֶבֶד שֶׁל שְׂנִי שְׁתַּפִּין - יוֹצֵא בְּעָרוּב שֶׁל זֶה בְּדָרוֹם, וּמֵהַלֵּךְ בְּדָרוֹם. בְּעָרוּב שְׁנִיָּהֵן - מֵהַלֵּךְ בְּצִפּוֹן בְּעָרוּבוֹ שֶׁל זֶה בְּדָרוֹם, וּבְדָרוֹם בְּעָרוּבוֹ שֶׁל זֶה בְּצִפּוֹן, וְאִם מִצְעוֹ אֶת הַתְּחוּם - אֵל יְזוּז מִמְּקוֹמוֹ. קִטֵּן שְׂצָרִיד לֹאמוֹ - יוֹצֵא בְּעָרוּב אִמוֹ, וְשְׂאִין צָרִיד לֹאמוֹ - אֵין יוֹצֵא בְּעָרוּב אִמוֹ.

ט. כֹּתֵל חֲצַר שְׁנַפְרִץ, מֵאַרְבַּעַת טַפְחִים עַד עֶשְׂרֵי אַמּוֹת - מֵתָר, מִפְּנֵי שֶׁהוּא כְּפֶתַח, יֵתֵר מִכָּאֵן - כִּנְגַד הַפְּרָצָה אָסוּר. נִפְרָצוּ בוּ פְּרָצוֹת הַרְבֵּה, אִם הָעוֹמֵד מְרַבֵּה עַל הַפְּרוּץ - מֵתָר. וְאִם הַפְּרוּץ מְרַבֵּה עַל הָעוֹמֵד, כִּנְגַד הַפְּרָצָה, נִפְרָצָה כִּנְגַד עֶשְׂרֵה בֵּתִים - בְּטֻלָּה

הַמְּחִיצָה. שְׂתֵי חֲצֵרוֹת זֹו לְמַעְלָה מִזֹּו, וּבֵין זֹו לְזֹו עֲשָׂרָה טַפְחִים, אוֹ שֵׁשׁ בֵּה גְדוּד חֲמִשָּׁה וּמְחִיצָה חֲמִשָּׁה - מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד. הֵיְתָה אַחַת מֵהֵן גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים, וּמַעֲטָה בְּאַבְנִים, בְּכַפְתִּים וּבְכֶסֶלֶם הַצּוּרִי, אוֹ שֶׁהֵבִיא נֶסֶר שְׂרָחֵב אַרְבָּעָה טַפְחִים וְקָבְעוּ בֵּה - מְעַרְבִין שְׁנַיִם. וְאִם רָצוּ - מְעַרְבִין אֶחָד. פְּחוֹת מִכֵּן - מְעַרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבִין שְׁנַיִם. הֵיְתָה אַחַת מֵהֵן גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים - עוֹשִׂין לָהּ מְחִיצָה גְּבוּהָה חֲמִשָּׁה טַפְחִים, וּמִבְטְלָהּ.

י. כֹּתֵל שְׁבִין שְׂתֵי חֲצֵרוֹת גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים וְרַחֵב אַרְבָּעָה - מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד. מַעֲטוֹ בְּאַבְנִים, בְּכַפְתִּים וּבְכֶסֶלֶם הַצּוּרִי, אוֹ שֶׁהֵבִיא נֶסֶר רַחֵב אַרְבָּעָה טַפְחִים, וְקָבְעוּ בֵּה - מְעַרְבִין שְׁנַיִם, וְאִם רָצוּ - מְעַרְבִין אֶחָד. פְּחוֹת מִכֵּן - מְעַרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבִין שְׁנַיִם.

יא. מִתְבָּן שְׁבִין שְׂתֵי חֲצֵרוֹת, גְּבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְחִים - מְעַרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעַרְבִין אֶחָד. אֵלוּ מֵאֲכִילִין מִכָּאֵן וְאֵלוּ מֵאֲכִילִין מִכָּאֵן, נִתְמַעַט הַתְּבָן מִעֲשָׂרָה טַפְחִים - מְעַרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעַרְבִין שְׁנַיִם, אֲלָא אִם רָצָה - סוּתָם אֶת פְּתָחוֹ וּמִבְטֵל אֶת רְשׁוֹתָו, הוּא אָסוּר וְחִבְרוּ מֵתָר. וְכֵן בְּכֹתֵל שֶׁל תְּבָן שְׁבִין שְׂתֵי חֲצֵרוֹת.

יב. רַבִּי מֵאִיר אוֹמַר: סִילוּנוֹת שְׁבִיכְרִין מְחִזְקִין סָאֲתִים, אִף עַל פִּי שְׁהֵן נְקוּבִין - שׁוֹפְכִין לְתוֹכָם מִים בְּשִׁבְתָּ. וְחֻכְמִים אוֹמְרִים: עַד שִׁיפְקִקוּ. אַחֲרֵים אוֹמְרִים: בֵּיב שְׁקָמוּר אַרְבַּע אַמּוֹת כְּרִשׁוֹת הַרְבִּים - שׁוֹפְכִין לְתוֹכוֹ מִים בְּשִׁבְתָּ. עוֹקָה שְׁבִיחְצַר מְחִזְקַת סָאֲתִים, אִף עַל פִּי שְׁנַתְמִלְאֵת מְעַרְבֵי שִׁבְתָּ - שׁוֹפְכִין לְתוֹכָהּ בְּשִׁבְתָּ, אַחַת עוֹקָה וְאַחַת גִּסְטָרָא שְׁבִיחְצַר מְחִזְקַת סָאֲתִים, אִף עַל פִּי שְׁנַתְמִלְאוּ מְעַרְבֵי שִׁבְתָּ - שׁוֹפְכִין לְתוֹכָן בְּשִׁבְתָּ.

יג. הֵגַג וּמְרַפְסַת הַחֲצַר וְהָאֲכַסְדָּרָא - מְצַטְרְפִין לְאַרְבַּע אַמּוֹת. הַבֵּית וְהָעֲלִיָּה

ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - מתרת. ואם יש בפייה ארבעה על ארבעה, בין כך ובין כך משלשל וממלא הימנו בשבת.

יח. אמת המים שעוברת בחצר - אין ממלאין ממנה בשבת, אלא אם כן עשו לה מחצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה. עשו לה בכניסה ולא ביציאה, בשבת, אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה. היתה רחבה מראשה אחד וצרה מראשה אחד - הרי זה מרחיב את מקום הצר, ואין צריך לעשות מחצה אלא לרחב בלבד. וכן אתה מוצא בבבלין המקשקשין תחת הבתים ותחת החצרות.

יט. רבי יהודה אומר: כהל שער גבה - נדונין כמחצה. אמר רבי יהודה: מעשה באמת המים שהיתה באה מאבל לצפורי, והיו ממלאין הימנה בשבת על פי הזקנים. אמרו לו: משם ראיה? מפני שלא היתה עמקה עשרה ורחבה ארבעה.

כ. גווזטרא שהיא למעלה מן המים - אין ממלאין הימנה בשבת, אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוהה עשרה טפחים, בין מלמעלה בין מלמטה. ואם היה למטה מן המים, אף על פי שהמים צפין על גבה - אין בכך כלום. רבי מאיר אומר: אף מלמעלה. רבי חנניא בן עקביא אומר: גווזטרא שיש בה ארבע על ארבע אמות, חוקק בה ארבע על ארבע, וממלא הימנה בשבת.

מסכת ערובין פרק שביעי

א. שערי גנה, בזמן שיש להן בית שער מבפנים - פותחין ונועלין בהן מבפנים. מבחוץ - פותחין ונועלין בהן מבחוץ. מכאן ומכאן - פותחין ונועלין בהן מכאן ומכאן. אין להם לא לכאן ולא לכאן - אסורים כאן וכאן. וכן פתחי חנויות ברשות הרבים; רבי יהודה אומר: בזמן שהמנעול

החצר והגג - אין מצטרפין לארבע אמות, אף על פי שהן מאה אמה - לא ישפך על פי הביב, אבל הוא שופך לגג, והמים יורדין לביב. אין עושין לה צנור, אבל עושין לה מזחלה, שלא יאמרו: 'צנורו של פלוני מקלח מים בשבת'.

יד. צנור המקלח לרשות הרבים, אחד מים ואחד יין - קולט, בין ביד בין בכלי ושותה, ובלבד שלא יצרך פיו עם פי החבית, אם רשות הגג למעלה מעשרה טפחים, וישתה. אבל מצרף הוא פיו לצנור למטה מעשרה טפחים ושותה, לא יצרך אדם ידו עם הכתל ועם המזחלה, אם רשות הגג למעלה מעשרה טפחים, ושותה. אבל מצרף הוא ידו לצנור למטה מעשרה טפחים, ושותה. ואם יש פי צנור ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

טו. בור ברשות הרבים, ואין בינו לכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - בני חצר מתירין, ובני עליה אסורין. אם יש בינו לבין הכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם - בני חצר אסורין, ובני עליה מתירין. באר שלפני החלון - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינו ובין הכתל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם. אם יש בפי הבאר ארבעה על ארבעה טפחים - בין כך ובין כך, משלשל וממלא הימנו בשבת.

טז. בור שבין שתי חצרות - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינו לכתל ארבעה טפחים כדי שיהלך אדם. אם יש בפי הבור ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

יז. אמת המים שלפני החלון - משלשל וממלא הימנו בשבת, ובלבד שלא יהא בינה לכתל ארבעה טפחים, כדי שיהלך אדם. זה היה מעשה באמה של פרטליה, ובא מעשה לפני רבן שמעון בן גמליאל, ואמר: הואיל ואין בינה לבין הכתל

היתה אחת והיא של רבים - אסורה עד שיערבו.

ה. אשפה ברשות הרבים, גבוהה עשרה טפחים, חלון שעל גבה - זורקין לה בשבת. היו שתיים - שתיהן אסורות, שאין שני רשויות משמשות כאחת, היתה אחת והיא של רבים - אסורה עד שיערבו.

ו. בני חצר ובני מרפסת, שאין צריכים לערב, שיערבו אלו לעצמן ואלו לעצמן, כל שגבוה עשרה טפחים - למרפסת. פחות מכן - לחצר. במה דברים אמורים? בזמן שהן של רבים, וערבו אלו לעצמן ואלו לעצמן, או שהיו של יחידים ושכחו ולא ערבו. אבל אם היו של רבים ושכחו ולא ערבו, גג וחצר ואכסדרה ומרפסת - כלן רשות אחת הן.

ז. חצר גדולה שנפרצה לרשות הרבים, ונשתירו בה גודדיות גבוהות עשרה טפחים, עד עשר אמות - מתר, מפני שהוא כפתח. פחות מכן - מתרין לאותה שבת ואסורין לעתיד לבא; דברי רבי יהודה. ורבי יוסי אומר: כשם שאסורין לעתיד לבא אסורין לאותה שבת. וקטנה שאינה אלא כעשר, ונטלה דופנה לרשות הרבים, ונשתיר כפס מכאן כפס מכאן - מתר. נטלה כלה - מתר לאותה שבת ואסורה לעתיד לבא; דברי רבי יהודה. רבי יוסי אומר: כשם שאסורה לעתיד לבוא, כך אסורה לאותה שבת.

ח. חלון שמקצתה בתוך עשרה ומקצתה למעלה מעשרה - מערבין שנים ואין מערבין אחד. היתה כלה למעלה מעשרה ומעטה באבנים, או בגפתים, ובסלם המצרי, או שהיה נסר שרחב ארבעה טפחים וקבועה בה, מערבין שנים, ואם רצו - מערבין אחד. פחות מכן - מערבין שנים

למטה מעשרה - מביא את המפתח מערב שבת ומניחו באסקופא, למחר, פותח ונועל ומחזירו לאסקופא. ובזמן שהמנועל למעלה מעשרה - מביא מפתח מערב שבת ומניחו במנועל. למחר - פותח ונועל ומחזירו למקומו. וחכמים אומרים: אף בזמן שהמנועל למעלה מעשרה טפחים, מביא מפתח מערב שבת ומניחו באסקופא, למחר - פותח ונועל ומחזירו למקומו, או בחלון שעל גבי הפתח. אם יש בחלון ארבע על ארבע - אסור, מפני שהוא כמוציא מרשות לרשות.

ב. החרים והפסקנין וספינה ברשות הרבים, גבוהין עשרה טפחים - אין מטלטלין, לא מתוכן לרשות הרבים ולא מרשות הרבים לתוכן, אבל יורד לתוכן ואוכל. פחות מכן, בתוך ארבע אמות מתר, חוץ לארבע אמות - אסור. אמת המים ברשות הרבים, צמוקה עשרה טפחים, וכן גומא - אין מטלטלין, לא מתוכה לרשות הרבים, ולא מרשות הרבים לתוכה, אבל יורד לתוכה ושותה. אם היו המים מועטים - מזלף לתוך ידו ושותה. אם היו שנים, זה מעמיד לחברו, והלה שותה. וזה מעמיד לחברו והלה שותה. פחות מכן, בתוך ארבע אמות - מתר. חוץ לארבע אמות - אסור.

ג. אילן ברשות הרבים, גבוה עשרה טפחים. אם אין גופו גבוה מן הארץ שלשה טפחים - מטלטלין תחתיו. היה גבוה משלש רוחותיו, ונמדד מרוח אחת - רואין את הנמוך כאלו הוא פתח, ובלבד שלא יהא נמוך יתר על הגבוה.

ד. חרבה ברשות הרבים, צמוקה עשרה טפחים, חלון שעל גבה שופכין לתוכה מים בשבת. היו שנים - שתיהן אסורות, שאין שתי רשויות משתמשות ברשות אחת.

³ ברכות העשיויות למלאות בהן מים.

י. כל גגות העיר - רשות אחת הן. אסור להעלות ולהוריד מן הגגין לחצר ומן החצר לגגין, וכלים ששבתו בחצר - מתר לטלטלן בגגין, ובכלבד שלא יהא גג גבוה עשרה או נמוך עשרה; דברי רבי מאיר. וחקמים אומרים: כל אחד ואחד רשות לעצמו, ואין מטלטלין בו אלא בארבעה. אמר להם רבי מאיר: אי אתם מודים באנשי חצר ששכחו ולא ערבו, שאסור להכניס ולהוציא מחצר לבתים, ומבתים לחצר, וכלן ששבתו בחצר - מתרין לטלטל בחצר, מה נשתנה גג מחצר? אמרו לו: לא! אם אמרת בחצר, שאין תחתייה דיורין! אמר להם: אף חצר, פעמים שיש תחתייה דיורין. אמרו לו: לא! אם אמרת בחצר, שאין כל אחד ואחד מכיר את שלו, תאמר בגגות, שכל אחד ואחד מכיר את שלו? אמר להם: הרי שהיתה חלוקה, או שהיתה עשויה פספס⁸, לא כל אחד ואחד מכיר את שלו? אמר רבי שמעון בן אלעזר: עד כאן היתה תשובה. רבי שמעון אומר: הגג, והמרפסת, החצר והאכסדרה - כלן רשות אחת הן.

מִסְכַּת עֲרוּבֵין פֶּרֶק שְׁמִינִי

א. שתי חצרות, אחת פתוחה לצפון ואחת פתוחה לדרום, וגגותיהן שוין - הגגין רשות לעצמן. והחצרות - כל אחת ואחת רשות לעצמן. היתה אחת מהן גבוהה עשרה טפחים, ומעטה באבנים, ובכפתים¹⁰ ובסלם הצורי, או שהביא נטר שהוא רחב ארבעה טפחים וקבעו בה - מערבין שנים. אם רצו - מערבין אחת. פחות מכן - מערבין שנים, ואין מערבין אחד.

ב. שתי גזוזטראות, זו כנגד זו ברשות הרבים, ובין זו לזו ארבעה טפחים -

ואין מערבין אחד⁴. היתה רחבה מראשה אחת וקצרה מראשה אחר - הרי זה מרחיב את מקום הצר. חלון שהיא ארבעה על ארבעה טפחים - עושה לה מרביות⁵ ומבטלה. כפיצא בו, מי שהיו לו חניות פתוחות לרשות הרבים, ופתוחות לחצרות, אם אין שם אלא דבר מועט - מביא ומטלטל מזה לזה. היתה חצר ובה דיורין. ערבו - מתרין. לא ערבו - אסורין.

ט. אחד חלון שבין שני בתים, ואחד חלון שבין שתי חצרות, ואחד חלון שבין שתי עליות, ואחד חלון שבין שני גגות, ואחד חלון שבין שני דיורין, וגשרים, ונפשות⁶, ורשות הרבים המקרה - מטלטלין תחתייהן בשבת; דברי רבי יהודה. וחקמים אסורין. יתר על כן אמר רבי יהודה: מי שיש לו בתים בשני צדי רשות הרבים - עושה לחי מכאן ולחי מכאן, או קורה מכאן וקורה מכאן. מערבין ונושא ונותן באמצע. אמרו לו: אין מערבין רשות הרבים בכך. מודין חכמים לרבי יהודה, במעשה בגינוסור, שזה פתח דלת קרפיפו וסתם רשות הרבים, וזה פתח דלת קרפיפו וסתם רשות הרבים - שמערבין ונושאים ונותנים באמצע, שכל מחיצה הנעשית לשבת, בין אנוסין בין שווגגין, בין מטעין בין מזידין - הרי זה מחיצה. החזירו הפתחים למקומן - חזרו לאסורן. חצר שגגותיה מבצרות⁷ - כל אחד ואחד רשות לעצמו.

⁴ בפסחים כתוב להפוך, והנהתי על פי חזון והומאל, ועיני בהנהות הגר"א ז"ל.

⁵ סותם את החלון עם ענפים.

⁶ צייני קברים.

⁷ חצר אשר גגות הבתים שבתוכה הם שווים למרקע החצר, הינו שהבתים בנויים במקום נמוך שבחצר.

⁸ סימנים עד היכן מוגיעה הדירה של כל אחד.

⁹ הינו שודאי כל אחד מכיר את שלו.

¹⁰ בקורות (כפוי עין).

המטלטל, כדי שלא יציפו המים את האוכלין ואת הכלים. אין פוקקין את הביב כדי שירדו המים לבור. רבי מנחם איש גליא אומר: צנור שעלו בו קוצים וקישושיות¹² - דורסן ברגל בצנעא, כדי שיצאו המים וילכו להם.

ו. חבילה של עצים וסוכה של קוצין שהתקינם לפרצה שבחצר, אם היו קשורות ותלויות - פותחין ונועלין בהם בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. אם לאו - אין פותחין ונועלין בהן. אחרים אומרים: היתה כבושה באבנים מראשה אחד - אין רשאי לגע בהן. נתלו בה קוצין ודוקרנין - מפשר בידו בצנעא, ובלבד שלא יקרע. ושל בהמה - דורס ברגליו. מחצלות פרושות על פתחי הגינות ברשות הרבים, אם היו קשורות ותלויות - פותחין ונועלין בהם. ואם לאו - אין פותחין ונועלין בהם. עשה להם ציר של קנים, ושל שבלין ושל כל דבר - פותחין ונועלין בהם בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. דלת שיש לה ציר - פותחין ונועלין בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב. נשברו ציריה - אין פותחין ואין נועלין בה ביום-טוב, ואין צריך לומר בשבת. דלת הנגררת, ומחצלת הנגררת, וקנקן הנגרר, בזמן שהן קשורין ותלוין פותחין ונועלין בהם בשבת, ואין צריך לומר ביום-טוב.

ז. היה יושב וקורא בספר על האסקפה, ונתגלגל הספר מידו, ולפנים ולחוץ - גוללו מכאן ומכאן ומניחו על האסקפה. אבל מפתח אינו כן, אלא בזמן שהמפתח למטה מעשרה טפחים - נוטל את המפתח מן האסקפה, ונותנו למנעול, ופותח ונוטל כלי מתוך הבית, ומחזירו למנעול, ונועל ומניח המפתח בחלון שעל גב שקוף. אם יש בפי החלון ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין מטלטלין מרשות לרשות.

מערבין שנים ואין מערבין אחד. פחות מכאן - מערבין אחד ואין מערבין שנים. שלש דיוטאות, זו למעלה מזו, וזו למעלה מזו - העליונה והתחתונה של אחד, ואמצעית של אחר - לא ישלשל מן העליונה לתחתונה דרך האמצעית, שאין משלשלין מרשות לרשות דרך רשות, אבל משלשל הוא מן העליונה לתחתונה שלא בדרך אמצעית. משלשל אדם קדרה של בשר ונותנה על גבי זיו שרחב ארבעה טפחים. היתה חלון באמצע, שהיא ארבעה על ארבעה טפחים - אסור, שאין משלשלין מרשות לרשות דרך רשות.

ג. צנור המקלח לרשות הרבים, אחד יין ואחד שמן - קולט, בין ביד בין בכלי, ומכניס לתוך ביתו. היה עומד ברשות היחיד, ופשט ידו לרשות הרבים, והיא מלאה אוכלין ומשקין - מכניסה אצלו. היה עומד ברשות הרבים, ופשט ידו לרשות היחיד, והיא מלאה אוכלין ומשקין - מוציאה אצלו. גמל שראשו ורבו בפנים - אובסין אותו בפנים. בחוץ - אובסין אותו בחוץ. אותן כלים שפותחין ונועלין בהם, שבקרקעות - אסורין. אחרים אומרים: אף שבקרקעות, פותחין ונועלין בהם.

ד. הכוחה¹¹ ברשות הרבים, וכל מי שנתלש רקו בפיו - לא יהלך ברשות הרבים, עד שירוק.

ה. שתי מטהרות זו על גב זו - נוטל את הפקק מבנתים ומשיקן, ומחזיר את הפקק למקומו. רבי שמעון בן מנסיא אומר: שתי ברכות, אחת של חמין ואחת של צונן - נוטל את הפקק מבנתים, כדי שירדו חמין לתוך הצונן, וצונן לתוך החמין, ובלבד שלא יחזיר את הפקק למקומו. ולא עוד, אלא שנוטל את הפקק כדי שיצאו המים וילכו להם, ואם בשביל שתנגב - אסור. ופוקקין את הביב בסודרין, ובכל דבר

¹² מלשון לקוּשֵׁש קש.

¹¹ מלשון ביהו וניעו.

ח. מלבן של ספקלריא¹³ ותרסיסין של חניית
- פותחין ונועלין בהן. אם היו נשמטים -
אסורים. נגר נשמט¹⁴ - אסור. נקמז¹⁵ -
מתר. רבי יהודה אומר: נקמז, אף על פי
שאינו נשמט - אסור.

ט. נגר נגרר, אם היה קשור ותלוי - פותחין
ונועלין בו. ואם לאו - אין פותחין ונועלין
בו. רבי יהודה אומר: קשור אף על פי
שאינו תלוי. איזהו נגר? הגורר שנועלין
במקדש, אבל לא במדינה, כל שקשור
ותלוי וראש אחד מגיע לארץ. רבי יהודה
אומר: זה - אף במדינה מתר, אלא איזהו
נגר שנועלין במקדש אבל לא במדינה? כל
שאינו לא קשור ולא תלוי, ושומטו ומניחו
בזוית.

י. המוצא תפלין - מכניסן זוג וזג. רבן
גמליאל אומר: שנים שנים. אחד האיש
ואחד האשה, אחד חדשות ואחד ישנות.
רבי יהודה אסר בחדשות ומתיר בישנות.
המוצא ספר בשדה - יושב ומשמרו,
ומחשיף עליו, ונוטלו וקא לו. ובשעת
הסכנה - מכסן והולך לו. אם היו גשמים
יורדין - הוא מתעטף בבגדו ומכסה אותו.

יא. מי שיצא לרשות הרבים, ונזכר שיש
תפלין בראשו - מכסה את ראשו עד
שמגיע לביתו, ומכסה אותן. אם היה בית
המדרש - נוטלן ומניחן במקום המצנע.
מחזירין ציר התחתון של דלת, שדה, תבה
ומגדל, ואין מחזירין ציר העליון. של בור,
של יציע, ושל דות - הרי זה לא יחזיר. ואם
החזיר - חייב חטאת.

יב. נימת כנור שנפסקה - קושרין אותה.
קשרה ונפסקה - אין קושרין אותה. אמר
רבי שמעון בן אלעזר: והלא אם קושרין
אותה אין לה קול! אלא משלשל של
מעלה ועונב למטה.

יג. כהן שעלתה בו יבלת במתניו - חברו
חותקה לו בשניו, במקדש אבל לא
במדינה, אם בכלי - כאן וכאן אסור.

יד. אין ממלאין בעדשה¹⁶ בשבת, אם פחס
על חבל ועל המשירים¹⁷ - הרי זה מתר. אין
ממלאין מבאר הקר בגלגל ביום-טוב,
וכשעלו בני הגולה וחננו עליה, התירו להם
נביאים שביניהם, להיות ממלאין מבור
הקר בגלגל ביום-טוב, ולא כל בור ודות
הקר התירו, אלא אותו בור שחננו עליה
בלבד.

טו. הלכות שבת, חגיגות ומעילות -
כהררים תלוין בשערה. מקרא מעט
והלכות מרבות, ואין להם על מה שייסמכו.

טז. מכאן אמר רבי יהושע: צבתא בצבתא
מתעבד, צבתא קדמייתא במה מתעבד?
הא לאו ברין הוא!¹⁸

יז. הדינין, והעבודות, הטהרות, והשמאות,
והעיריות, ומוסף עליהן הערכין, והחרמין,
והקדשות, ומעשר שני, מקרא מרבה,
ומדרשות והלכות מרבות, ויש להן על מה

16 מאזנים.

17 בנפח הפפרים כתוב: משיחה, והוא תחבל
שדולים עמו מן הבור.

18 הצבת שעושים הנפחים, על ידי צבת אחרת
היא עשויה, שאוחזה בצבת ומכה פקורנס עד
שנעשית. וזהו משל, כשם שמצבת אחת נעשו
במה צבתות, כך משכבות אחת למדו לגזר אחר
כך במה שכיתות.

13 מראה ושיפועלו.

14 שנפסק תחבל שהוא קשור בו, וכשפותח
אותו הוא מניחו בקרן זוית.

15 שנתחב בחור האסקפה ונפתח אותו החור,
וראשו מוגיע לארץ ונוקב ונכנס בארץ.

יְסִימְכוּ. אָבָא יוֹסִי בֶן חֲנַן אָמַר: אֵלּוּ שְׁמוֹנָה מְקַצְעֵי תוֹרָה - גּוֹפֵי הַלְכוֹת הֵן.

מִסְכַּת פְּסָחִים פָּרָק רֵאשׁוֹן

א. אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר. אין בודקין, לא לאור החמה, ולא לאור הלבנה, ולא לאור האבוקה, אלא לאור הנר, מפני שאור הנר יפה לבדיקה. אף על פי שאין ראיה לדבר - זכר לדבר, שנאמר (שמות יב, ט): "שבעת ימים שאר לא ימצא בבתים", ואומר (בראשית מד, יח): "ויחפש בגדול החל", ואומר (צפניה א, יב): "והיה בעת ההיא אחפש את ירושלים בנרות"; ואומר (משלי כ, כז): "נר אלהים נשמת אדם חפש כל חדרי בטן".

ב. בית שמאי אומרים: שתי שורות על פני כל המרתף, שורה החיצונה הרואה את הפתח, והעליונה הרואה את הקורה, ושלבנים הימנה ושלמטה הימנה - אין צריך בדיקה. בית הלל אומרים: שתי שורות החיצונות שהן העליונות, העליונה הרואה את הפתח ואת הקורות, ואת שניות שלמטה הימנה, אבל שלבנים הימנה - אין צריך לבדק.

ג. חורי הבית, העליונים והתחתונים, וגג היציע, והדוח, וגג הבית, וגג המגדל, ורפת בקר, ומתבן, ולולין, ואוצרות יין, ואוצרות של שמן - אין צריכין בדיקה. רבן שמעון בן גמליאל אומר: מטה שהיא חוצצת וחולקת את כל הבית, ועצים ואבנים מגחים תחתיה - בודק את צד החיצון, ואין צריך לבדק את צד הפנימי.

ד. היוצאין בו בשירא, והמפרש בספינה, לפני שלשים יום - אין צריך לבדוק. בתוך שלשים יום - בודק ומשכים, והולך לדרכו.

ה. רבי יהודה אומר משום רבן גמליאל: שתי חלות של תודה פסולות, מנחות על גב האצטבא, כל זמן שמנחות - כל העם אוכלין חלין. נטלה אחת מהן - כל העם

אוכלין תרומה. נטלו שתיהן - שורפין אלו ואלו. ארבעה עשר שחל להיות בשבת - מבערין את הכל מלפני השבת, ושורפין תרומות טמאות, תלויות וטהורות כאחת; דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר: טהורות בפני עצמן ותלויות בפני עצמן, וטמאות בפני עצמן. אמר רבי שמעון: לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על הטהורה ועל הטמאה - שאין שורפין, על התלויה ועל הטהורה - ששורפין, על מה נחלקו? על התלויה ועל הטמאה, שרבי אליעזר אומר: תשרף זו בעצמה וזו בעצמה. ורבי יהושע אומר: שתיהן כאחת. אמר רבי יוסי: אין הנדון זה דומה לראיה! כשהעידו רבותינו, על מה העידו? אם על הכשר שנטמא בולד הטמאה ששורפין אותה עם הכשר שנטמא באב הטמאה, זה טמא וזה טמא! אלא שזה טמא טמאה חמורה וזה טמא טמאה קלה, אם על השמן שנפסל בטבול יום שמדליקין אותו בנר שנטמא בטמא מת - זה פסול וזה טמא, אף אנו מודים בתרומה שנטמא בולד הטמאה, שורפין אותן עם תרומה שנטמאת באב הטמאה, אף על פי שמוסיפין לה טמאה על טמאתה. אבל היאך נשרף התלויה עם הטמאה, נמצא זה מטמאתה שמא יבא אליה ויטהרנה? בית שמאי אומרים: אין שורפין בכור טהור עם בכור טמא, ובית הלל מתירין.

ו. בראשונה היו אומרים: אין מוכרים חמץ לנכרי, ואין נותנין לו במתנה, אלא כדי שיאכל עד שלא הגיע שעת בעור, עד שבא רבי עקיבה ולמד - שמוכרין ונותנין במתנה אף בשעת הבעור. אמר רבי יוסי: אלו דברי בית שמאי, ואלו דברי בית הלל, הכריע רבי עקיבה לסייע דברי בית הלל. רבי יהודה אומר: כותח הבבלי וכל מיני כותח - אסור למכר שלושים יום קדם הפסח.

ז. האוכל חמץ אחר חצות, וחמץ שעבר עליו הפסח - הרי זה בלא תעשה ואין בו כרת. תוך זמנו - עובר עליו בלאו וכרת.

וְאָכִילָה אֵין מְצַטְרְפִין. אָכַל כּוֹזִית, אָפְלוּ מַחְמֶשֶׁת הַמַּיִנִּים - הָרִי אֵלוּ מְצַטְרְפִין, אָכַל כַּחֲצֵי זֵית, וְנוֹדַע לוֹ, וְחֹזֵר וְאָכַל כַּחֲצֵי זֵית אַחֵר, אָפְלוּ מִמֵּין אַחַד - אֵין מְצַטְרְפִין.

יא. חֲמֵץ שֶׁל נְכָרִים - מִתֵּר אַחֵר הִפְסַח מִיָּד. רִבֵּן שְׂמֵעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל, וְרַבִּי יִשְׁמַעְיָאֵל בֶּן רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָה אוֹמְרִים: אֵף שֶׁל הַקֹּדֶשׁ מִתֵּר אַחֵר הִפְסַח מִיָּד.

מִסְקַת פְּסָחִים פָּרָק שְׁנִי

א. חֲמֵץ שֶׁל כּוֹתִים, מֵאֵימָתִי מִתֵּר אַחֵר הִפְסַח? שֶׁל בְּעָלֵי בָתִּים - אַחֵר שְׁלֹשׁ שַׁבָּתוֹת. שֶׁל אֶפְיָה וְשֶׁל נַחְתוּמִים בַּכִּפְרִים - עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים. וּבְכַרְכִּין - עַד שְׁלֹשָׁה תַנּוּרִין. רַבִּי שְׂמֵעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר: כִּשְׂאֵמְרוֹ שֶׁל בְּעָלֵי בָתִּים אַחֵר שְׁלֹשׁ שַׁבָּתוֹת - שֶׁל אֶפְיָה. אִם הָיָה הַרְבֵּה בְּנֵי הַבַּיִת, אוֹ שְׂעֵשָׂה מִשְׁתָּה לְבָנוּ וְאֶפְיָה בְּשִׁלְשָׁה תַנּוּרִים זֶה אַחֵר זֶה - מִתֵּר. וְשְׂאֵמְרוֹ שֶׁל נַחְתוּמִין בַּכִּפְרִים - עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים, וְאִם נִדְחַק וְאֶפְיָה בְּשִׁלְשָׁה תַנּוּרִים זֶה אַחֵר זֶה, אָפְלוּ בְיוֹם אַחַד - מִתֵּר. רַבִּי שְׂמֵעוֹן אוֹמֵר: אֵף כִּשְׂאֵמְרוֹ הַנַּחְתוּמִים בְּכַרְכִּים עַד שְׁלֹשָׁה הַתַּנּוּרִים אֲסוּר עַד שְׁלֹשָׁה יָמִים, שְׂמִשְׁחֲרִית הָיָה בּוֹדָה לוֹ שְׂאוֹר כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּזִמְן שֶׁלֹּא עָשׂוּ פְסָחִיָּהּ עִם יִשְׂרָאֵל, אוֹ שֶׁהִקְדִּימוּ יוֹם אַחַד. אָבֵל אִם עָשׂוּ פְסָחִיָּהּ עִם יִשְׂרָאֵל, אוֹ שֶׁעֲכָבוּ יוֹם אַחַד אַחֵר יִשְׂרָאֵל - חֲמִצּוֹ מִתֵּר, אַחֵר הִפְסַח מִיָּד.

ב. מִצָּה שֶׁל כּוֹתִים - מִתֵּרָת, וְאָדָם יוֹצֵא בָּהּ יָדִי חוֹבְתוֹ בְּפֶסַח, וְרַבִּי אֶלְעָזָר אוֹסֵר, לְפִי שְׂאֵין בְּקִיאיִן בְּדַקְדוּקֵי מִצְוָה. רִבֵּן שְׂמֵעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר: כָּל מִצְוָה שֶׁהִחֲזִיקוּ בָּהּ כּוֹתִים הַרְבֵּה מְדַקְדְּקִין בָּהּ יוֹתֵר מִיִּשְׂרָאֵל.

ג. חֲמִצָּן שֶׁל עוֹבְרֵי עֲבָרָה - מִתֵּר אַחֵר הִפְסַח מִיָּד, מִפְּנֵי שְׂמִחְלִיפִין אֶת הַשְּׂאוֹר. הַחֲנוּת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמִלֵּאֵי שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּפּוֹעֲלֵי נְכָרִים נִכְנָסִין לָשֵׁם, חֲמֵץ שְׂנֵמֵצָא

דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה; רַבִּי שְׂמֵעוֹן אוֹמֵר: כָּל שְׂאֵין בּוֹ כֶּרֶת - אֵין בּוֹ לֹא תַעֲשֶׂה. חֲמֵץ לְפָנֵי זְמָנוֹ וְלֵאחֵר זְמָנוֹ - אֵין עוֹבְרִים עָלָיו בְּלֹא כָלוּם. תּוֹךְ זְמָנוֹ - עוֹבֵר עָלָיו בְּכֶרֶת וּבְלֹאוֹ, וְעַל לֹא הוֹדַע אָשֶׁם תְּלוּי. וּמִשְׁעָה שְׂאֵסוּר בְּאִכִּילָה - אֲסוּר בַּהֲנָאָה. הָאוֹכֵל כּוֹזֵית חֲמֵץ בְּפֶסַח - חָיִב עַל זְדוּנוֹ כֶּרֶת וְעַל שְׂגָגָתוֹ חֲטָאת וְעַל לֹא הוֹדַע אָשֶׁם תְּלוּי.

ח. הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֲמֵץ בְּפֶסַח - פְּטוּר מֵן הַתְּשׁוּמִין וּמִדְּמֵי עֲצִים לְכַהֵן; דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי מַחֲיִב. אָמַר רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן נוּרִי: נִמְתִּי לוֹ לְרַבִּי עֲקִיבָה, מִפְּנֵי מָה הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֲמֵץ בְּפֶסַח אֵין מְשַׁלֵּם דְּמֵי עֲצִים לְכַהֵן? וּמָה נִשְׁתַּנֵּית זֶה מִשְׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה, שֶׁבְּשְׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה מְשַׁלֵּם דְּמֵי עֲצִים לְכַהֵן?! אָמַר לוֹ: לֹא, אִם אִמְרָתָּ בַתְּרוּמָה טְמֵאָה בְּשְׂאֵר יְמוֹת הַשָּׁנָה, שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאֵין לוֹ בָּהּ הֵתֵר אִכִּילָה - יֵשׁ לוֹ בָּהּ הֵתֵר הַסָּקָה, תֹּאמַר בְּזֶה שְׂאֵין לוֹ בָּהּ, לֹא הֵתֵר אִכִּילָה וְלֹא הֵתֵר הַסָּקָה?! הֵא לְמָה זֶה דוּמָה? לְתִרּוּמַת תּוֹתִים וְעַנְבִּים שְׂנֵטְמָאוּ, שְׂאֵין לוֹ בָּהּ הֵתֵר אִכִּילָה וְלֹא הֵתֵר הַסָּקָה, בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּמִפְרִישׁ תְּרוּמָה וְהַחְמִיצָה, אָבֵל בְּמִפְרִישׁ תְּרוּמַת חֲמֵץ בְּפֶסַח זֶה, אֵינָה קְדוּשָׁה.

ט. הָאוֹכֵל קֹדֶשׁ חֲמֵץ בְּפֶסַח - אֵינָה כַתְּרוּמָה. הָאוֹכֵל קֹדֶשׁ חֲמֵץ בְּפֶסַח, בְּשׁוּגְגָה - מְשַׁלֵּם קֶרֶן וְחֹמֶשׁ וְאָשֶׁם וְדָאֵי וְאָשֶׁם תְּלוּי. בְּמִזִּיד - פְּטוּר. בְּמָה דְבָרִים אֲמוּרִים? בְּמִפְרִישׁ קֹדֶשׁ וְהַחְמִיצוֹ, אָבֵל בְּמִפְרִישׁ קֹדֶשׁ חֲמֵץ בְּפֶסַח זֶה, אֵינָה קְדוּשָׁה.

י. אַחַד הָאוֹכֵל, אַחַד הַמְּמַחֵה, וְהַשּׁוֹתֵה, אָכַל וְחֹזֵר וְאָכַל, וְחֹזֵר וְאָכַל, אִם יֵשׁ מֵאִכִּילָה רֵאשׁוּנָה עַד סוּף אִכִּילָה אַחֲרוֹנָה כְּדִי אִכִּילַת פֶּרֶס - מְצַטְרְפִין. וְאִם לֹאוֹ - אֵין מְצַטְרְפִין. שְׁתֵּה, וְחֹזֵר וְשְׁתֵּה, וְחֹזֵר וְשְׁתֵּה, אִם יֵשׁ מִתַּחֲלַת שְׁתֵּיהָ רֵאשׁוּנָה עַד סוּף שְׁתֵּיהָ אַחֲרוֹנָה כְּדִי אִכִּילַת פֶּרֶס - מְצַטְרְפִין. וְאִם לֹאוֹ - אֵין מְצַטְרְפִין. כִּשֶׁם שְׂאִכִּילָה בְּכוֹזֵית - כֶּף שְׁתֵּיהָ בְּכוֹזֵית. וְשְׁתֵּיהָ

שם אחר הפסח - אסור בהנאה, ואין צריך לומר באכילה.

ד. חנות של נכרים ופועלי ישראל עושין בתוכו, ומצאו בו חמץ אחר הפסח - מתר באכילה, ואין צריך לומר בהנאה. חנות של ישראל ופועלי נכרים עושין בתוכה ומצאו בו חמץ אחר הפסח - אסור בהנאה, ואין צריך לומר באכילה. חנות של נכרים ופועלי ישראל עושין בתוכה, ומצאו בה חמץ אחר הפסח - מתר באכילה, ואין צריך לומר בהנאה.

ה. נכרי שהלוה את ישראל על חמצו, ואמר לו: 'אם לא באתי קדם הפסח, הרי זה מכור לך אחר הפסח' - מתר באכילה, ואין צריך לומר בהנאה. ישראל שהלוה את הנכרי על חמצו, ואמר לו: 'אם לא באתי קדם הפסח, הרי זה מכור לך אחר הפסח' - אסור בהנאה, ואין צריך לומר באכילה.

ו. נכרי שבא לביתו של ישראל וחמצו בידו - אין זקוק לבער. הפקידו אצלו - חזיב לבער. יחד לו בית בפני עצמו - אין זקוק לו. ישראל ונכרי שהיו באין בספינה וחמץ ביד ישראל - הרי זה מוכרו לנכרי, ונותנו בממנה, וחוזר ולוקח ממנו אחר הפסח, ובלבד שיתנו לו במתנה גמורה.

ז. רשאי ישראל שיאמר לנכרי: 'עד שאתה לוקח ממנה בא ולקח במאתים, ואם אצטרף לי אבוא ואקח ממך אחר הפסח'.

ח. משכיר ישראל חמורו לנכרי להוליך עליה חמץ ממקום למקום, מצא חמץ בדרך, אם רבה חמץ - מתר. ואם לאו - אסור.

ט. מעשה ברבן גמליאל שהיה רוכב על החמור, והיה הולך מעכו לכזיב, והיה רבי אילעי מהלך אחריו. אמר לרבי אילעי: 'טול גלוסקין מן הדרך', מצא נכרי אחר, אמר לו: 'מבגאי! טול גלוסקין הללו מאילעי!' נטפל לו רבי אילעי, אמר לו:

'מהיכן אתה? אמר לו: 'מהעירות הללו של ברנגין'. 'ומה שמך? אמר לו: 'מבגאי'. אמר לו: 'מפידך רבן גמליאל מימיו? אמר לו: 'לאו! באותה שעה למדנו שכונן רבן גמליאל ברוח הקדש. ושלושה דברים למדנו באותה השעה, למדנו שאין מעבירים על האוכלים. ולמדנו שהולכים אחר רוב הולכי דרכים. ולמדנו שחמצו של נכרי אחר הפסח מתר בהנאה, כיון שהגיע לכזיב, בא אחד ושאל על נדרו, ואמר לזה שעמו: 'כלום שתנינו רביעית זין האיטלקי? אמר לו: 'הן. - אם כן טייל אחרינו עד שיפגי יינו'. וטייל אחריו שלושה מילין, עד שהגיע לסלמה של צור, כיון שהגיע לסלמה של צור, ירד רבן גמליאל מן החמור, ונתעטף, וישב, והתיר לו את נדרו. והרבה דברים למדנו באותה שעה: למדנו, שרביעית זין האיטלקי משכר. ולמדנו, שכור אל יורה. ולמדנו, שהדרך מפיגה את היין. ולמדנו, שאין מפירין נדרים - לא רכוב, ולא מהלך, ולא עומד, אלא מעטף ומישב.

י. רבי יוחנן בן גורי אומר: אף הקרמית¹⁹ אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח. יוצאין במעשר שני בירושלים, אכל לא בכפורים. ומה הפרש יש בין מעשר שני לכפורים? מעשר שני יש לו התר אכילה בגבולין, ובכפורים אין להם התר אכילה בגבולין.

יא. יוצאין ברקיק השרוי ובמבשל שלא נמות; דברי רבי מאיר. רבי יוסי אומר: יוצאין ברקיק השרוי, ואין יוצאין במבשל, אף על פי שלא נמות. יוצאין בספגנים הנעשים באור, ואין יוצאין בספגנים הנעשים בחמה, אין עושין סופגנים בחמה בפסח.

יב. יוצאין בפת נקיה ובהדראה, ובסריקין המצזיזין, ואין עושין סריקין מצזיזין בפסח. אמר רבי יהודה: דבר זה שאל ביתוס בן

¹⁹ מיו דגן.

יאכלם מעתה. החזרת, והמצה, והפסח -
 אין מעכבין זה את זה.

זונין לחכמים, מפני מה אמרו אין עושין סריקין המצירין בפסח? אמרו לו: מפני שהאשה שוהה עליהן ומחמצתן. אמר להם: אפשר יעשנה בדפוס ויקבענה כיון²⁰? אמרו לו: יאמרו - 'כל הסריקין אסורין וסריקי ביתוס מתרין'. אמר רבי אלעזר בן רבי צדוק: פעם אחת נכנסתי אחר אבא לבית רבן גמליאל, והביאו לפניו סריקין המצירין בפסח, אמרתי: 'אבא! לא כן אמרו חכמים - אין עושין סריקין המצירין בפסח'?! אמר לי: 'בני! לא של כל אדם אמרו, אלא של נחתומין אמרו'. רבי יוסי אומר: עושין סריקין כמין רקיקין, ואין עושין סריקין כמין גלוסקאות.

יג. אין יוצאין, לא בחלוט, ולא במעיסה, ולא בספגנין, ולא בדובשין, ולא באסקריטין. אבל ממלא פרוסו מהן, ובלבד שיאכל כזית מצה באחרונה. יוצאין במצה מתבלת, בין שנתבלה באלפס, בין שנתבלה בקדרה. יוצאין בחררה ובמצה ישנה, ובלבד שעשאה מתחלה לשם פסח.

יד. רבי יהודה בן בתירא אומר: יוצאין בחזרת ובחרדל. רבי יהודה אומר: כל שיש בו שרף - אין יוצאין בו. רבי יוחנן בן ברוקא אומר: כל שפניו מכסיפין. אחרים אומרים: כל ירק מר יש לו שרף ופניו מכסיפין - יוצאים בהם בין לחים בין יבשים, ואין יוצאין בהן כמושים. רבי מאיר אומר: אף יוצאין בהן יבשין, משום רבי אליעזר בן רבי יהודה אמרו: יוצאין בהן כמושין.

טו. החזרת, והמצה, והפסח - לילי יום-טוב ראשון חובה, והשאר ימים - רשות. רבי שמעון אומר: לאנשים - חובה; לנשים - רשות. הלל הזקן היה כורכן שלשתן, זה בזה ואוכלן. מאימתי אוכלן? משתחשך, לא אוכלן משתחשך - אוכלן כל הלילה, לא אוכלן כל הלילה - לא

²⁰ מבגין ובדיוק.

<p>9 Feb</p>	<p>ראשון Sunday</p>	<p>יא 11</p>	<p>בבלי: סנהדרין נד ירושלמי: מגילה כג תוספתא: ערובין ד נ"ך: שמואל א י"א רמב"ם: שאר אבות הטומאה י</p>	<p>נץ החמה..... 6:57 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:33 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת..... 6:36</p>	<p>עלות השחר..... 5:44 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:57 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:01 שקיעה..... 5:23</p>
<p>10 Feb</p>	<p>שני Monday</p>	<p>יב 12</p>	<p>בבלי: סנהדרין נה ירושלמי: מגילה כד תוספתא: ערובין ה נ"ך: שמואל א י"ג רמב"ם: שאר אבות הטומאה יא</p>	<p>נץ החמה..... 6:56 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:32 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת..... 6:38</p>	<p>עלות השחר..... 5:43 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:56 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:01 שקיעה..... 5:25</p>
<p>11 Feb</p>	<p>שלישי Tuesday</p>	<p>יג 13</p>	<p>בבלי: סנהדרין נו ירושלמי: מגילה כה תוספתא: ערובין ו נ"ך: שמואל א י"ד-טו רמב"ם: שאר אבות הטומאה יב</p>	<p>נץ החמה..... 6:55 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:32 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:25 צה"כ לשיטת ר"ת..... 6:39</p>	<p>עלות השחר..... 5:42 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:56 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:01 שקיעה..... 5:26</p>
<p>12 Feb</p>	<p>רביעי Wednesday</p>	<p>יד 14</p>	<p>בבלי: סנהדרין נז ירושלמי: מגילה כו תוספתא: ערובין ז נ"ך: שמואל א ס"ד רמב"ם: שאר אבות הטומאה יג</p>	<p>נץ החמה..... 6:54 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:31 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:24 צה"כ לשיטת ר"ת..... 6:40</p>	<p>עלות השחר..... 5:41 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:55 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:00 שקיעה..... 5:27</p>
<p>13 Feb</p>	<p>המישי Thursday</p>	<p>טו 15</p>	<p>בבלי: סנהדרין נח ירושלמי: מגילה כז תוספתא: ערובין ח נ"ך: שמואל א י"ח-ט"ט רמב"ם: שאר אבות הטומאה יד</p>	<p>Tu B'Shevat נץ החמה..... 6:52 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:31 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:24 צה"כ לשיטת ר"ת..... 6:41</p>	<p>ט"ו בשבט עלות השחר..... 5:39 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:55 סו"ז תפלה - מג"א.. 10:00 שקיעה..... 5:28</p>
<p>14 Feb</p>	<p>ששי Friday</p>	<p>טז 16</p>	<p>בבלי: סנהדרין נט ירושלמי: מגילה כח תוספתא: פסחים א נ"ך: שמואל א כ"א רמב"ם: שאר אבות הטומאה טו</p>	<p>נץ החמה..... 6:51 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:30 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:23 צה"כ לשיטת ר"ת..... 6:43</p>	<p>עלות השחר..... 5:38 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:54 סו"ז תפלה - מג"א... 9:59 שקיעה..... 5:29</p>
<p>15 Feb</p>	<p>שבת Shabbos</p>	<p>יז 17</p>	<p>בבלי: סנהדרין ס ירושלמי: מגילה כט תוספתא: פסחים ב נ"ך: שמואל א כ"ב-כג רמב"ם: שאר אבות הטומאה טז</p>	<p>נץ החמה..... 6:50 סו"ז קר"ש - גר"א... 9:29 סו"ז תפלה - גר"א.. 10:23 צה"כ לשיטת ר"ת..... 6:44</p>	<p>יתרו עלות השחר..... 5:37 סו"ז קר"ש - מג"א... 8:53 סו"ז תפלה - מג"א... 9:59 שקיעה..... 5:31</p>

החלה להקטין את האור 5:12

החלה להקטין את האור 5:12

Shabbos Ends 6:44

אלעס וזאס א מענטש האט געלערנט אויף דער וועלט און ער האט נישט פארשטאנען די ריכטיגע
פונג פון דעם לימוד, וועט ער זוכה זיין עס צו פארשטיין אויף יענע וועלט. (ספר המדות אות לימוד סימן ח)